

enī amāritudinīs & obligatiōe
iniquitatis uideōtē eē. ideo tales
ne si resipiscant spiritali gladio
peute recensemus. Non enī fals
spiritu scō mentiri sicuti ana
nas et saphua mentiti sunt et
statim perierunt ; **Noticia :**

**Quid ep̄s. uel eius minister in sua
synodo diligent inquirere
debeant puicos publicos.
sive uillas. atq; parrochias
proprie diocesis.**

In primis inquirendum est in cui
scī honore consecrata sit basili
ca uel aquo fuerit consecrata.

Post hec ipsa ecclā circū spiciat.
Si bene sit coep̄ta atq; camerata
& ne ibi columbe. t̄ alie aues
nidificent. propt̄ immundiciā
serpentis. Sive inportunitatē
inquietudinem.

Quomē tallo. sint signa ipsius ecclē.

**Si fenū. annona. aut tale aliquid
in ecclēsia mitatur.**

**Demde ad altare accedere opoe
ret. et comē plari qualia sunt**

indumenta eius quot noua et q̄
uetustia. et qualiter putida.

**Quomē tallo. Sint capse & cruces
cooperte. aut si diligēt̄ recondi
te sint reliquie. in altari. aut si
ipse capseris. aut clauis munitus sit.**

CAP. V.

**Quomē tallo. Sit calix. et patena.
et si mundus sit. ab omī sorde. aut
ubi reponatur.**

CAP. VI.

**Si corporale. ex mundissimo. et ni
tidissimo linteō sit. & ubi rec̄ dat̄.**

CAP. VII.

**Si locus sit in secretario. aut iuxta
altare p̄paratus. ubi aqua effundi
possit. quando hec abluunt̄ et
suas ibi dependeat. ubi sacerdos
manus lauet. post p̄ceptionem
corporis & sanguinis dñi. & p̄bre
diaconus. aut subdiaconus. ubi primo
corporale lauet.**

CAP. VIII.

**Inquirendū. Si pixida semp̄ sit
sup̄ altare cū sacra oblatione.
ad uaticum infirmis.**

CAP. VIII.

**Si missalem plenariū. lectio
nariū. & amiphonariū abeat.
nam sine his missa p̄fecte n̄
celebratur ;**

CAP. X.

- CAP. XI. Videndū etiā qđ alii libri ibisint et si bene sint recitati.
- CAP. XII. Quot et alia uestimenta sacerdotalia ibisint. et si sint nitida. aut in nitido loco collocentur.
- CAP. XIII. Requirendū de luminarib. ipsius ecclē. et quot ceterarios habeat.
- CAP. XIV. Inuestigandū. si habeat ipsa ecclā mansū habentē bono aria. xii. pter cimiteriū et curte ubi ecclā et domus pbr̄i cōtinetur. & si habeat mancipia quatuor.
- CAP. XV. Quot mansos habeat ingenuales. et quot seruiles. aut acolaf. unde decima reddatur.
- CAP. XVI. Considerandū etiā. Si riuū ecclē sit sepe munitū. ne aliqua immundicia polluat. **De cura**
- CAP. XVII. **De conūfatione pbr̄i.** Inquirendum. Si pbr̄ cellā habeat iuxta ecclā. aut si suspiçiosa in circuitu hostiolasint.
- CAP. XVIII. Si suspiçiosus de aliqua femina sit aut in sua domo aliqua sub introductā habeat mulierem.
- CAP. XIX. Si iustitē infirmos. si eos reciliet. si eos unguat oleo scō. iuxta aptm. Si eos p̄pria manu cōmunicet. et n̄ p̄que libet laico. Sit adit cōmunionem laico aut femine ad deferendū infirmo. qđ nefas est.
- CAP. XX. Si pro baptizandis infantibus. aut infirmis reciliandis uel mortuis sepeliendis. p̄mum. uel minus exigat.
- CAP. XXI. Illud sup̄ om̄a p̄seruandū. si sine baptismo p̄neglegentiā pbr̄i aliquis infans in parrochia mortuus sit.
- CAP. XXII. Si p̄ domos extra ecclā missā canet.
- CAP. XXIII. Si sit ebriosus. et luxuriosus.
- CAP. XXIV. Si armiferat in seditione.
- CAP. XXV. Si canū aut auū iocis deseruat.
- CAP. XXVI. Si in tabernis bibat.
- CAP. XXVII. Si clericū habeat qui legat eplām uellectionē. et qui admissam respondeat. et cū eo salmos canet.
- CAP. XXVIII. Si nocturnis horis ad matutinas laudes p̄soluendas omnino nocte surgat.

Supprimā. terciā. sextā. nonā.
certo tēpore signo ecclē de
nunciet. et cursū debitum
decantet.

Simissarū sollempnia n̄ ante
horam tēciā celebrentur.

Si p̄br. qđ absit. post quā cybū
aut potū sup̄serit missā cele
brate p̄sumat.

Si turbulū habeat. & incensū
in sacrificio dñi offerat.

Suērbū dñi populo adnuntiet.

Si tēpore statuto idest circa
horā diei tēciā missā celebret
et post hęc usq; ad mediu diem
uiuēt ut hospitib; atq; adue
nientib; sine cēsse fuerit possit
missā celebrare.

Sicutā pauperū. ac peregrinorū.
& orphanorū habeat eosq; iuxta
possibilitatē suā ad suū prandiu
inuitet.

Si aquā benedictā omnidie
dominico. Ante missarū sollemp
nia faciat inuase nitido. et
tanto ministerio conuenientia.

de qua populus instans eccliam
aspergatur.

Sicalicē aut patenā. t̄ uestimētū
sacerdotale aut librū p̄sumat
tabernario. t̄ negociatori in
uua dium dare.

Sixeniū t̄ quocūq; emalumtū
tēpore unmo detrimentū spi
ritale. a quo cūq; publice
peccante. uel incesuoso accipiat.
ut ep̄o et ei ministris peccatū
illius reticeat.

Si aliquē minus digne peniten
tē fauoris grā. aut familiarita
tis. aut cōsanguinitatis ad re
cōsolationē adducat. et ei
testimoniū reconciliationis
ferat.

Si quando ad annuē saruum
diem. tricesimū. septimū. t̄ tēciū.
alicui de functi uocat⁹ fuerit.
sise inebriare p̄sumat. & p̄cari
in amore scōrū. t̄ ipsius anime
bibere. & alios ad bibendū cogere
t̄ se aliena p̄cacione ingurgi
tare. & plausus. et risus inē dno.

et turpia ioca et cantus inde
centes facere.

cap. l.

cap. xl.

Sinihil patrimonii habens
quando p̄fectus est addignitate
ecclesiasticā. postea emit p̄dia
cuius iuris sunt.

cap. li.

cap. lvi.

cap. lvi.

Si uisus exigat. & conductor
suis senioris existat.

cap. lvi.

cap. xlii.

Si missā cantat & n̄ cōmunicat.

cap. xliii.

Si feminā ad altare p̄mittit acce
dere. et q̄d non licet calicē dñi
tangere.

cap. lvi.

cap. lv.

cap. xliii.

Si pecuniā fuerit ordinatus
t̄ ipsā in qua cantat p̄cio obtinu
erit eccliam.

cap. lvi.

cap. xlv.

Si aliā ante habuerit eccliam.
et ea dimissā ad aliā questus
causā migrauerit.

cap. lvii.

cap. xlvi.

Si plures teneat ecclesias sine
aliorū p̄b̄roꝝ adiutorio.

cap. xlvii.

Si in altarij uis parrochia missā
cantat. absq; ep̄bri uoluntate.
et rogatu. *Recipit.*

cap. lviii.

cap. xlviii.

Si decimā ad alterū p̄tinentē.

cap. xlviii.

Si penitentē & inuitā carnē man
ducare et bibere uinū. nisi p̄o

cap. lviii.

ad p̄sentē elemosinā fecerit.

Si cartas scribat t̄ sui senioris con
ductor existat.

Si indifferētē baptizat.

Si n̄ habet fontes lapideos. si habe
at aliud uis ad hoc p̄paratū.
in quonib; aliud fiat.

Si orationē dominicā et symbolū
omnib; suis parrochianis insinua
tum habeat.

De lactaria maiore.

Derogationib;.

Si uiciniū quattuor tēporū
anni plebi omnimodis obseruan
t̄. annunti et.

Si feria quarta ante quadriage
simā plebē sibi cōmissā ad con
fessionē inuitet. et ei iuxta
qualitatē delicti penitentiam
inungat. n̄ ex eo de suo. sed sicut
in penitentiali scriptum est.

Si trib; tēporib; anni. id est nati
uitate dñi pascha et pentecosten. om̄s
fideles. ad cōmunionē corporis.
et sanguinis dñi accedere admonet.

Si illud etiā admonet quib; tē

porib; c uigati se abstinere debent
 a propriis uxorib;
Vt nullus clericus ad nuptias p̄gat. cap. l. x.
Side oblationib; que a populo offeruntur die dominica & dieb; festis expleta missa eulogias plebitribuat.
Sine stola & orario itinere incedat. cap. l. xii.
Si post ponens clericalia uestimenta laicalib; utat̄ indumentis. C. i. d. n.
Si aqua cum uino miscet̄ in sacris. cap. l. xiii.
Si expleta missa reliquū corporis et sanguinis dñi ipse p̄br cū timore et reuerentia sumat. & si diaconū aut subdiaconū n̄ habet. Ipse manu p̄p̄na calicē & patenam abluat atq; abstergat.
Si absq; alba aut cū illa alba quā in suis usus cotidie utitur missa cantare p̄sumat. T. portiones.
Side decimis quat tuoz fiant. cap. l. xiiii.
Si rem ecclē aut possessionē aut mancipiū uendere. cōmutare. aut quo cūq; ingenio alienare presumpserit.
Si diem dominicū et alias festiuos tates absq; opere seruili a uespera

in uespera celebrare doceat.
Si plebē admoneat ut in matris ecclē nequaquā cantent aut choros muliercule ducant. sed ecclē suam ingredienti uerbū dī cū silentio audiant.
Si carmina diabolica que sup mortuos nocturnis hōis ignobile uulgis cantare solet et cachinnos quos exercent. sub contestacione dī omnipotentis p̄hibeat.
Si offerentes instruat ut candelā que q̄d aliud ad altare deferre placuerit. ante missā. & ante quā euangeliū legatur offerant.
Quid sit a p̄sbituro
Requirendum.
Post quā hec om̄a diligent̄ inuestigata fuerit. t̄c ipse p̄br ab ep̄o. uel ep̄ uicario p̄cunctandus.
Si ex ingenuis parentib; sit natus aut ex seruili condicione.
Side eadē parrochia aut de alia natus. aut ordinatus.
Side eadem parrochia est inquirendū a quo ep̄o fuerit ordinatus.

cap. l. x. i.

cap. l. xxi.

cap. l. xxii.

cap. l. xxiii.

cap. l. xxiiii.

cap. l. xxv.

cap. l. xxvi.

- U ad quē locū pretitulatus. cap. LXXXIII.
- cap. LXXXVII. **S**i seruus est ostendat cartam libertatis. Ita uocant.
- cap. LXXXVIII. **S**ide alia parrochia ostendat literas cōmendatas quōs forma.
- S**i nulla parte corporis est imminut.
- S**i se ipsū abscidit. cap. LXXXIX.
- Post hoc demum tertio sibi cōmissio. inquirendum est.** cap. LXXXVI.
- cap. LXXXVIII. **S**i expositionē simboli atq; orationis dominice iuxta traditionē ortho doxorū patrū penes se scriptā habeat & tam plenit intellegat. & inde p̄dicando populū sibi cōmissū sedulo. cap. LXXXVIII.
- instruat.
- cap. LXXX. **S**i orationes missarū p̄fationē quoq; canonis & eundē canonē bene intellegat. et memoriā ac distincte p̄ferre ualeat.
- cap. LXXXI. **S**i eptām & euangeliū bene legere possit. atq; saltē ad litterā eius sensū manifestare.
- cap. LXXXII. **S**i sal mox uerba et distinctio. cap. LXXXIII.
- nes regularit̄ ex corde cū canonicis ē suetudinariis p̄nunciare sciat.
- cap. LXXXIII. **S**i sermonē anathasii ep̄i de fide sc̄e trinitatis eius. in eū ē. q̄cūq; uult saluū se. memoriā teneat. & sensū illius intellegat. & uerb̄ cōmunib; enuntiare sciat.
- S**i exorcismos & orationes ad ea triumminū faciendū ad fomen quoq; c̄se candū. & reliquas p̄ces sup; masculū & femina pluralit̄ atq; singularit̄ distincte et rationabilē p̄ferre ualeat.
- S**imilit̄ ordinē baptizandi ad succurrendum infirmis.
- O**rdinē quoq; reconciliandi iuxta modū sibi canonice reseruatū atq; unguendi infirmos orationes quoq; eidē necessitati cōpetentes. si bene sc̄a legere. aut memoriā trinitate.
- S**imilit̄ ordinē et p̄ces in exequiis atq; agendis defunctorū.
- S**i memoriā teneat exorcismos. et benedictiones aque & salis.
- S**i cantū nocturnū. atq; diurnū. nouerit.
- S**i cōpotū minorē. id est ep̄acal. con currentes. regulares. t̄rminos. paschales. & reliquos sc̄iat.
- S**i habeat martir̄ logiū ex quo certis dieb; natalicia sc̄orum. populo adnuntiā &

Sihabeat quadraginta omelias cap. x.
gregori. et eas studiose legat.
& intellegat.

Et sicat habere non potest. t cap. xi.
sermone predicti doctoris de
septuaginta discipulis adno adp
dicendum nullis habeat et diligen
legat. & intellegat. et cognoscat
se adformam. *Lxx. discipulos. in
ministerium ecclesiastico esse
promotum.*

Sihabeat penitentialē romanū cap. xii.
t archeodoro epō. aut aucterabili
pbro beda editū ut scdm qd̄ ibi
scriptū est. aut ut roget cōfessionē
aut confessio modū penitentie
imponat. *Hec que supra capi
tulum inquitenda. expres
simus. auctoritate cano
nica roborari oportet.
ex concilio meldense. qd̄
factū fuit temporibus
caroli unioris. Anno dom̄e.
in carnationē. Dccc. xlv.
v. kl̄. ixt. In die t̄.
viii. Titulo decimo.*

Vt canonū statuta sine p̄iudicio cap. i.
ab omnib; custodiant̄ et nemo in
actionib; t̄ iudiciis ecclesiasticis
suo sensu. sed eorū auctoritate
ducatur. in exponendis etiam
t̄ p̄dicandis diuinis scripturis
scorū catholicorū patrum & p
ba. ussimorū sensū quisq; sequat̄.
in quorū scriptis ut beatus dicit
hieronimus fidei ueritatis non
uacillat;.

*Quale ministerū
ep̄s iuxta se habere debeat
ex eodem. Et. Titulo. xi.*

Cit quisq; ep̄s talem ^{ministerū} iuxta se pro cap. ii.
uiri; habere deceret. qui iuxta
sincerissimū et purissimū sensū
catholicorū patrū fide & ob
seruatione mandatorū dī. seu
& p̄dicationis doctrinā p̄bros
p̄biū assidue instruat. & informet.
Ne domus dī uiui que est eccl̄a.
Sine lucerna uerbi diuini rema
neat. sed et usq; talis existat
quē amor pecunie n̄ uexet.
Aut re p̄bi mores & cōuersatio
rephensibilis cōceptibile reddat

hinc est qđ cū moyses querelam
inē spectudi deponeret non se
posse portare tantū onus qđ ei
fuerit impositū audiuit ad nō.
Congrega mihi septuaginta uiros
de seniorib. isrl. quos tu nosti qđ
senes populis ac magistri. &
auferā de spū moysi tradamq. eis
ut sustentent tecū onus populi. *cx.iii.*
& n̄ tu solus graueris. Quid inmo
ipse nisi sumū sacerdotium quid
in Lxx uiris nisi p̄bros accipimus.
Qđ autē dñs auferit de spū moysi
tradit q. eis. patenti ostendit. qđ
hi ab ep̄o in conspectudi uocati sūt
ut tecū onus populi sustentent.
Eademq. xp̄s debent sentire.
eadem uelle. & impartitū sibi
onere totis uirib. cooperari.
Hoc enī significat qđ non aliū.
sed eiusdē moysi sp̄m accipiunt.
*lxxv. synodalib. caroli imper̄.
titulo centesimo tercio.*

CAP. III.

CAP. III.

Epos itaq. monem. ut siue ple
siue p uicarios pabulū uerbi

CAP. V.

diuini sedulo populis adminis
trent quia ut ait beatus grego
rius. uā contrasē occulti iudicis
excitat sacerdos. si sine p̄dicatio
onis sonitu incedit. *Adarego
postulandū sit. ut ep̄i tēpore
oportuno ad ministeriū sibi commissū
vacare possint ex sup̄ dicto et. cx.iii.*

Vt regia magnificentia libero
rē libertatē ep̄s ad pagendū
in eorū parrochias ministeriū
p̄stet quā aeternus p̄p̄t diuersas
p̄urbationes habuissent. Ipsi
autē ep̄i concessū sibi ocium. n̄
in suas uoluptates sed in diuinū
& officiosū cūuertant negotiū.
Quatinus frudentes p̄dicatio
nib. correctioni. atq. confirma
tioni qđ aeternus p̄ parrochias
fuit neglectū. Solertiter deo
sit emendatum. Ne ep̄i p̄p̄t suā
quietē negligant plebē sibi
commissā ex eodē concil.

Pro uidentū est ne ep̄i p̄p̄t suam
quietē ad remotiora loca sece
dentes. & suū ministeriū negle

gentes p[ro]prias deserant ciuitates.
 Sed aut parrochias suas cū officii
 efficacia circueant. aut cū religi
 one insuis ciuitatib[us] canonice
 cū filiis suis degant. Presbiteros
 etiā sibi cōmissos doctrina. cas
 tritate. et sobrietate. atq[ue] hospi
 tate. sedm suū muniterum
 ornari cōpellant.

**Decipit quinaro aut nūquā p[ro] se
 ipsos plebes suas uisitas exordē ē cū**

Ut quorundā episcoporu[m] re
 hensibilis immo dāpnabilis cō
 etudo omnimodis corrigatur.
 qui plebes sibi creditas aut raro
 aut nūquā p[ro] se ipsos iuxta ordi
 nē euangeliū et apostolicū.
 atq[ue] ecclesiasticū uisitant cū dī
 dicta. Speculatore[m] dedite do
 mu[m] isrl. et audies ex ore meo
 uerba. & adnunciabis eis ex me.
 et cetera quī diuinus sermo cō
 plectitur. **Ut ep[iscopu]s ambulet p[ro] sua
 diocesi[m] exēcit. h[er]iacensi.**

Placuit omnib[us] ep[iscopis] atq[ue] conuenit
 ut p[ro] singulas eccl[esi]as et dioceses

ambulantes primū discutiant.
 clericos. quomodo ordinē bap
 tismi teneant t[er]m[in]isq[ue] miliariū. et qua
 lit[er] quecūq[ue] officia in eccl[esi]a per
 agant. Et si recte quidē inuenie
 rint dōgracias. Sin autē minime.
 docere debent ignaros & hoc omni
 modis p[re]cipere. ut sicut antiqui
 canones iubent ante dies xix.
 baptisimū ad purgationē exor
 cismus. cathecumini currant.

In quos uiginti dies omnino cathe
 cumini. Symbolū qd est credo
 uidm. specialiter doceantur.

Quid laicos docere oportet.
 est quā ego suos clericos discusse
 runt. t[er]m[in]isq[ue] docuerunt ep[iscopu]s alia die con
 uocata plebe ipsius eccl[esi]e. doce
 ant illos ut errore[m] fugiant idolo
 t[er]m[in]isq[ue] diuersa crimina. idest homici
 dium. adulteriū. p[ro] uerum.
 falsū testimoniū & reliqua pec
 cata mortifera. et qd nolunt sibi
 fieri. non faciunt alteri et ut
 credant resurrectionē omnīū
 hominū & diem iudicii. In quo

unus quisq; scdm sua opera re-
cepturus sit. & sic post ea ep̄s
de eccl̄a illa pficiscit̄ ad aliam.
Ut ep̄s cū paucis suā parroechiam
circueat. *Ex eccl̄io toletano. cap. v.*

cap. viii.

Cum ep̄s suā diocesim uisitat nulli
p̄ multitudine onerosus existat
nec unquā quinquagenariū
numerū currectionis excedat.
aut amplius quā una die p̄ unā
quāq; basilicā remorandi licen- *cap. xi.*
tiam habeat. Si uero ep̄s ex plere
nequuerit ex eodē eccl̄. *cap. vi.*

cap. viii.

Quod si ep̄s aut languore detent.
aut aliis occupationib; implicat.
id ex plere nequuerit. p̄bros
p̄babilis uite. aut diaconos
mitrat. qui reditus basilicarū
& reparaciones & ministrantium
uitā inquirent. Ut ep̄i suā dio-
cesim uisitent ex capitulis sine
dalib; caroli augusti.

cap. x.

Ut ep̄i circueant parroechias
sibi cōmissas & sibi inquirendi
fructū habeant. de incesta. de
parricidus. adulterus. & alia

mala que contraria sunt dō.
que xp̄iani deuitare debent.
& infra illorū parroechias eccle-
siarū quib; nēesse est emendan-
di curā habeant. Similit̄ tam
mās anob; in beneficiū datus.

quā & aliorū sūmo fructu p̄uideant.
Ut ep̄s duos solidos tantū acci-
piat cū suā parroechiā circueat
Ex eccl̄io bria caronensi. *cap. xi.*

Placuit ut nullus ep̄us cū suā
diocesim uisitat p̄t honore cat-
hedre sue. id est duos solidos aliqd
aliud p̄ eccl̄as tollat. neq; t̄ciā
partē ex qua cūq; oblatione
populi in ecclesiis parroechi-
alib; requirit. Sed t̄cia illa part
plurimarib; eccl̄e t̄ recuperati-
one seruet̄ & singulis annis
ep̄o ex inde ratio fiat. Nam si
t̄ciā partē illā ep̄s tollat.
lum & t̄cia t̄cia abstulit
eccl̄e de xp̄is qui n̄ uisitat̄ paro-
echias p̄cū seruitutis requirit
Ex eccl̄io apud triburial; habito
t̄ponib; arnaldi regis. *cap. xxvi.*

Selata est corā scāly dono CAP. XII.

querimonia plebū eo quod sūm
quidā epī nolentes ad p̄dicā
dum t̄ confirmandū suas p̄amū
parroechias circūire. quātm̄
exigant t̄ mansiones quib; in
p̄fectione uti debuerant alio
p̄cio redimant qui parare de
bent. Que duplex infamia. &
neglegentia & auaricia. scē
sidono horrore fuit magno. &
fiatuerunt nequis penitus
ultima exerceat idcupitat. s̄
ingemū s̄it sollicitiores. Sunt
epī desius gregib; uisitandis.

Exepl. sinodāt. Caroli imper-
Titulo. XCIII.

Ne uero epī occasione p̄dicandi CAP. XIII.
aut confirmandi oneri essent
populis. anōb; admonstra polli
citant. **Sede in cep̄ hoc cauere**
uelle. eo tempore suum minist
teriū inquantū facultas dat̄
ex equi his quib; p̄desse possit.
n̄ quo eorū p̄fectio quantum
in illis est sit inportunda t̄ onerosā.

Ex eodē capitulari titulo. CIII.
De immunitate ecclesiarum.

Denunciandū est omnib; scamis CAP. XIV.
sis nris ordinandū ut om̄s eccle.
& p̄tri subimmunitate. & priuile
gio & ordinatione. at q; dispositu
me ep̄os singularū parroechia
rū in quib; consistunt scdm̄ auc
toritatē canonicā p̄maneam.

Om̄s basilice in potestate ep̄os
sint ex eccl. aurelianensi. CAP. XV.

Om̄s basilice que p̄ diuersa loca CAP. XVI.
construere sunt t̄ eodie constru
untur. placuit scdm̄ priorum
canonū regulam. ut in eis epī
in cuius territorio posite sunt
potestate consistunt. **De parroechiis.**
ex eccl. alleidonensi. CAP. XVIII.

Singularū ecclesiarū rusticas CAP. XVI.
parroechias. t̄ possessiones.
manere in concussio illis ep̄is.
qui eos retinere nescunt. & max
ime. si p̄ triennū eas absq; ut
obtinentes sub dispensatione
reuerunt. **Q̄ summa triennū**
facta fuerit de his t̄ fit. ut alt̄ cano

licere eis quise lesos afferunt.
apud scdm s: donu. p:uincie certari.
Quales ministros epi meuitantib.
Relinquant. Ex cap: caroli.
lunonis titulo. VII.

cap: xvii.

Et quo epi quicunq: & suis comitibus,
ecclie & locis regni necessitatibus
occupati sunt. non ualent cuncta
soli prospicere que infra fines par
rochie illoru ppetantur.
Statuimus ut quocumq: cuq: epi
apud ciuitate digrediantur
tales adiutores unusquisq: in sua
ciuitate relinquat. quibus omnia
prudenter in sua ciuitate
pagam. ut pauperes sanguine
xpi redempti. sepe meuitate pben
te inueniant. a quo responsum
& consolatione accipiant. In uicis
aut & nullulis longe a ciuitate
remotis. consuetat unusquisq:
epl reuerendos & canos atq: cap: xviii.
prudencia moru temperatos pbrs
quosda uice superius statuta mo
deste pficiant. & ad quos alii pbrs
iuniores & min: ciuit sua causa referant.

De tricenari pap: scriptio

Exepla. Gelasii pape.
Illud etiam ad necesse placuit ut si quod
absit facultates ecclie necnon
& dioceses ab aliis quibus possident
epis iure sibi uindicerent quod tricen
nalis lex. conclusit quia & filioz.
noz. principu ita emanauit
auctoritas ut ultra triginta
annos nulli liceat p id appellare
quod legu tempus excludit.
Dereb. p triginta annos possessis.
Ex cap: Ludouici imperat: titul:
Vt derebus ecclesiaru. VII.

que ab eis p triginta annoru spa
ciu sine ulla int: pellatione pos
sessis sunt testimonia n: recipiant.
Sed eo modo et tuncant sicut res
ad fiseu domineu p:tinemes con
tineri solent. **It: ex code de in
scriptioe tepoz. Cap: viii.**

Si quis terra ab altero dixerit
uolent sibi ee sublata. & e uent
pnusqua triginta annoru cople
atur. numeris. & rem c:stiterit
occupata. et requirere potuerit.

repetentis partib. reformetur;
Ceterū siimpletis triginta annis
terra a quo cūq; p uasa fuisse
ducatur. & n̄ fuerit ante repeti
ta. nihil sibi reditū esse cognos
cat; & post ea pauca

Et quia om̄a ad quietē om̄iū. CAP. XXVI.
p̄tinentia. ex lege conuenit
prouideri. quas omnino casual
de quib. cūq; reb. que intra tri
ginta annos n̄ fuerint defuncte.
Nullo eas post modū licebit
ordine cōmoueri. quia satis uni
cuiq; adrequirendū & recipien
dū qd ei debitū fuerit. sup̄ scripti
annorū numerus constat posse
sufficere. **Itē de eadē re.** CAP. XXVII.

Siquis colonū alienū in se sua
triginta annos habuerit. ac si
suū uindictet. Quis infra xxx.
annos in uentū fuerit ad domino.
cū filiis sibi debitis & omni pecu
lio reuocetur. Si uero mortuus
fuerit. p̄culiū eius dominū reci
piat. **De colona.**

Colona uero si uiginti annis in alieno

dominio p̄manserit. a priori dño
non requiratur; colona due
partes agnationis sequantur.
Colona uero tertia pars. Nam
si agnatio infra uiginti annos
edita fuerit quando adhuc colo
na domino cōpetebat. repeten
tib. non negetur quia immoder
nis legib. est constitutū. Sane
nē separatio ē uiginti fiat. p̄cipim̄.
ut dominus coloni uicaria mu
liere cū agnatione partit̄e ei
non negetur. **De cōsecranda ecclā.
Ex concilio Norwma censi.**

Placuit quociens ab aliquo fidelū
ad cōsecrandas ecclesias ep̄s inui
tatur n̄ quasi ex debito mun̄ aliqd
ex suo uoto obtulerit n̄ respiciatur.
At tam̄ unusquisq; ep̄s meminerit
ut n̄ prius dedicerit ecclā nisi an
tra dotem basilicę & obsequium
ip̄ius p̄donationē cartule cōfir
matū accipiat. Nam h̄leūis est
ista temeritas. si sine luminarib.
& sine substantiali sustentatio
ne eorū qui ibi dē seruiuntur.

CAP. XXVIII.

a fundatore p̄cipiat
sed si ipse aliqd quid

quā sidomus priuata consecrēt.
ecclā. *De libertate ecclesiarum*
Ex ep̄. titul. LXXXI.

CAP. XXXIII.

Sanctū est ut unicuique ecclē.
unus mansus integer absq; ullo
seruicio adtribuatur. & p̄bri in
eis constituti. Nonde decimis
neq; de oblationib; fidelium n̄ de
domib; neq; de aruis. t̄ ortis
uata ecclā positis. neq; de p̄
scripto manso aliqd̄ seruicium
faciant p̄ter ecclesiasticum.
Et si aliqd̄ amplius habuerint
inde seniorib; suis debetū serui
ciū impendant. *De termino*
Ex eodē. CAP. C. X. VII.

CAP. XXXV.

Vo terminū habeat unaqueq;
ecclā de quib; ullis decimas re
cipiat. *De nouis ecclesiis.*
CAP. L. XXXVII.

CAP. XXXVI.

Staturū est de ullis nouis. & ec
clesiis nouis. id est nouit̄. in eis
ē statutis. ut decime de ipsiis nullis
ad easdē ecclās conferantur.

Item ex eodē. CAP. V.

CAP. XXXVII.

Qui cūq; uoluerit in sua p̄prietate.

ecclā edificare unā cū con
sensu. & uoluntate ep̄i uicinus
parto ecclā fuerit licentiam
habeat. ueruntam̄ omnino
p̄uidendū est ut alie ecclē
antiquiores p̄p̄t hanc occasi
onē. suā iusticiā aut decimā
non pdant. *Item*
De manso ecclē. Ex eodē. CAP.

De uno manso ad ecclā dato.
de quo aliqui homines contra
statuta sibi seruiciū exigunt.
quicūq; p̄ hac causā accusatus
fuerit. comes t̄missi hoc q̄d̄
de subtractū. p̄bri cū sua lege
restituere faciant. *Item ex h̄ nōdo.*
Meldense. CAP. LX. III.

CAP. XXXVIII.

Vt scdm̄ canonicā auctoritatem
& c̄stitutionē dñi imperatoris
ludq; iurici. de agro ecclesiastico
& manso a emancipis que ipse
in suis capitulis constituit. t̄ si
quilibet p̄ loco sepulture largit̄
fuerit ecclē. neq; de decem. et
& oblationib; fidelium que quā

pbm aliquē censū p̄soluere
cogat nec quisq; cuius libet
ordinis aut dignitatis exinde
que quā subtrahat et redibiti
onē quācūq; exgat tē poralē.

Quod si fecerit. cōmuniōne usq;
ad sanis factionē priuetur
& regia potestate hoc emendare
legalit̄ compellatur. Itē de priu

Vt ecclē antiquus legio ecclāriū.
constitu tē nec decimis ne ulla
possessione priuentur. ita ut
nouis oratoris tribuatur. **Decretis.**

Alarab. Ambigus. cap. c. l. v.

Vt ecclē altaria que ambigua
sunt de consecratione **Et secret.**
et supflua altaria destruuntur
de ecclā tribuant. **De honore**
ecclesiastico. cap. c. xl. ii.

Ut ep̄i preuideant que honore p̄bri
p̄ ecclē suis semorib. **Domnu.**
ecclēsiarū doctes ad ep̄m p̄uocant
lx. c. i. toletano. cap. viii.

Multi contra canonū cōstituta
sic ecclēsiarū quas edificauerunt
postulant consecrari ut dotem

quā ecclē contulerint censeant
ad ecclē ep̄i ordinationē non pertinere.

Et factū & imp̄ternū displicet
& infuturo p̄hibetur. Sed omnia
scdm consuetudinē ^{antiquā} ad ep̄i ordina
tionē & potestātē p̄tineant.

Debant restaurare & ep̄o obsequi.
Exhiberi exēplā. Gelasii pape.

Q

uat tuor aut tam
dere diti quā de oblatione fide
liū. p̄ ut cuius libet ecclē facul
tas admittit. sic dudū rationa
biliter est decretū conuenit
fieri portiones. quarū unās sit
pontificis. altera clericorum.
pauperū tertia. quarta fabricis
applicanda. De quib. sicut sacer
dotis inter erit. Sic clericus ultra
delegatā sibi summā nihil insolē
lent nouerit expetendū. Ea u.
que ecclēsiasticis edificiis adtri
butasunt. huic open ueraciter
p̄rogata. locorū. doceat instaura
tio manifesta scōrū. quia nefas est.
Si sacris edib. defuturis in lucerū
suum p̄sul inpendia his designata

¶ **cap. xxxv.**

conuertat. **Decade re excepta lipien pap**

Dere ditib. ecclē. t. oblatione fidelū
sola epō ex his una partio remittat.
Due ecclesiasticis fabricis & erogati
oni peregrinorū & pauperū future.
ultima clericis p̄ singulorū meritis
diuidatur. **De honore ecclē di.**

Excāp Sinodalib. titulo lxxviii.

cap. xxxvi.

Placuit nobis admonere ut unus
quisq. ep̄s uideat sup̄ suā parro
echiam. ut ecclā di suū habeat hono
rem. Simul & altaria sc̄dm suam
dignitatē uenerentur. & nisi dom̄
di. & altaria sacra p̄ uia camb.
& ut uasā sacra dō cū magna ue
neratione habeantur. & ut sacrifi
cia sc̄rificata. cū magna diligenti
a ab eis colligantur quid dignisunt.

lxx excāp Ludouici imp. cap. xl. **cap. xxxviii.**

cap. xxxvii.

De opere t̄ restoratione.
ecclesiarū comes ut ep̄s siue abbas
una cū missio n̄ro quē ipsi sibi ad
hoc elegerint considerationē faci
ant ut unusquisq. eorū tantū inde
accipiat ad operandū & restaurandū.
quantū ipse dereb. ecclesiarū habere

cognoscat. Similit̄ & uas si n̄ndū
in cōmune tantū accipiant ope
ris quantū rerū ecclesiasticarū
habent. t̄ unus quisq.
p̄ se iuxta quantitātē quā ipse
tenet. Aut si inter eos conuenierit
ut p̄ opere faciēdo argentū donōt.
iuxta estimationē operis in argen
to p̄saluant. Cū quoq. p̄ cōrecte
ecclē ad p̄dictā restorationem
operarios conducere & materiam
emere possit. & qui nonas et deci
mas dare neglexerit. Primūq. dē
illas cū lege sua restituat. insup
& bannū nr̄m soluat. ut ita castigat
caueat. ne se pius iterandō bene
ficiū amittat. **lxx excāp titula
ribus titulo. xxvii.**

De operib. in restoratione ecclesi
arū. siue in faciēdo siue in redi
mendo. ep̄sco palis potius sequat̄
uoluntas. nullatenus tam̄ rema
neat quā sicut & nob̄ sepe iussū
est hoc aut illud partib. eccliarū
p̄soluatur. & hoc omnib. notū sit
quia quicūq. negligent̄ exinde

egerit & corā nobis exinde ne-
glegens repletus fuerit. illud uolum^{us}
omnino ut subeat qđ uniu^{er}sū capi-
tulari debacere cōmuni ē sulto
fidelū n^{ost}rū ordinauimus. **LIII**
de locis dudū sacris ex eodē cap.

Delocis iam dudū sacris & nē spur- ^{cap. xxxviii.}
ticia fedatis. ut iuxta possibili-
tē antiquū statū reformentur.

hē cap. iii. de ecclesiis ē structis

De ecclesiis destructis. **ex eodē** ^{cap. xl.}
ut epī & missi inquisitionē faci-
ant. utrū pneglegentiā. aut in-
possibilitatē destructe sint. & ubi
neglegentiā inuenta fuerit epī-
copali auctoritate emendare
cogatur. quicam restaurare de-
buerant. Si uero p impossibilitatē
corripit ut aut plures sint quā ne-
cesse sit. aut maioris magnitudinis
quā ut ex reb. ad eas p tinentib. re-
staurari possint. epī modū inue-
nat qualr congrue emendari
& consistere possint. **hē ex cap.**

fidonaliū. caroli uniuersū cap. lxi.

Serui ecclesiarū quib. cūq. potestatib. ^{cap. xl.}

subditi. unde melior ē suctudo
t deuotior cōmendatio. & cōpore
et uisione dom ni ludouici. t
certe dom ni karoli. Se uerā
pippini non existat. Salte uiginti
dieb. in anno eidē ecclē adrefici-
endas ipsius ruinas absq. molestia
seruire sinantur. Ubi aut & am-
plior cōmendatio & melior con-
suetudo inde haberetur p hac nā
necessitudinis consideratione non
deadat. **hē ex cap. Ludouici**
admonitio ad epōs cap. v.

Ne uero ecclē p bns cōmisit inre- ^{cap. xlii.}
stauratione aut in luminarib.
iuxta possibilitatē rerū ab illis
neglegantur. uā nihil ominus
in uigilare debet solertia. Et sicut
alios p hiberis nede mansit ad ec-
clē luminaria datis aliqd accipiat.
Sic & uos & uiri archidiaconi. deat dē
mansit nihil accipiendo. Alus ex-
emplū p beatit. Sed potius ad id qđ
datis sunt seruire ccedant. ut totū
sic dictū. in restauracione ecclēsiarū
& luminarib. uā auctoritate & stu-
dio cedere possit.

De decimis. cap. c. xl. ii.

cap. xl. iii.

Vt decime in potestate episcopi sint
qualiter a presbiteris distendantur.

De nouis & decimis. cap. xl. iii.

Vt qui ecclesiarum beneficia habent
nona & decima ex eis ecclesie cui
res sunt donent & quicquid bene-
ficii ad medietatem laborent
et de eorum portione proprio presbitero
decimas donent. **Quando ali-**

**quis nouale elaborauerit plus. ii.
§. iiii. seu. iiii. miliaria in saltu.**

cap. xl. iii.

Vt noualia rura que iuxta cultos
agros sunt ad ecclesiam antiquam
decimentur. Et si ultra miliaria
iiii. & v. in saltu quolibet digna
persona aliquid nouale elaboraue-
rit. ibidemque cum consensu episcopi
ecclesiam construxerit. post con-
secrationem ecclesie prouideat presbiterum
eiusque conductu decem elabora-
turu decimas eidem ecclesie ferat.

De decimis ex eodem. cap. xl. xlv.

+ cap. xl. v.

Quod decimas post. .iiii.
creberrimas admonitiones &
predicationes sacerdotum dare

cap. xl. vii.

neglexerunt excommunicentur.
Iuramento uero eos constringi
nolumus. propter periculum peccati.

De nouis & decimis ex eodem.

Sed nonis quidem & decimis. **cap. xl. xvi.**
unde & gentes nostras & nos fre-
quenter & in diuersis placitis
admonitione fecimus & capitu-
laria nostra qualiter hec obser-
uentur ordinauimus. uolumus
atque iubemus. ut de omni
collaboratu. & de uino & feno
fideliter & pleniter ab omnibus
noua & decima persoluantur. De
nitrimine uero persoluitur sicut
actenus consuetudo fuit. ab
omnibus obseruetur. Si quis
tam episcopus fuerit qui argentum
pro hoc accipere uelit. In sua
maneat potestate iuxta quod
ecclesie illi qui hoc persolvere debet.
conuenierit. **De nouis & de-
cimis. cap. v. libro v.**

Sed his qui nonas & decimas iam per
multos annos. aut ex parte aut
ex toto dare neglexerunt uolumus.

ut pmissos nros constringantur
ut sedm consuetudine priorē
soluant unius anni nonā & deci
mā cū sua lege & insup bannum
nrm. & hoc eis denuntietur.

q̄ quicūq; hanc negligentiam
intrauerit. beneficū unde hęc
nonā & decima p̄solui debuit.
amissurū seseiat **lit̄e decaderē. cap̄ vi.**

Quicūq; decimā abstulit de eccl̄a ^{cap̄ xl viii.}
ad quā p̄iusticiā debet dari & cā
p̄sumptiosē & p̄t̄ munerā aut a
municia. tāliā quālibet occasione
ad alterā eccl̄am dederit a comite
tā missio nro distingatur ut eūde
decime quantitatē cū sua lege
restituat **lit̄e decaderē. vii. cap̄**

Sed decimis quas dare populus ^{cap̄ xl viii.}
n̄ uult. nisi q̄o libet modo ab eo
redimant. ab ep̄is p̄hibendū est
ne fiat. Et si quis contēptor fuerit
inuentus ut nec ep̄m. nec comitē
audire uelit. Si n̄ homo fuerit
ad p̄sentia nram uenire cōpellat̄.
ceteri uero distingantur ut in
una eccl̄e restituant. q̄ uoluntarie

dare neglexerunt. **lit̄e decaderē. cap̄ l.**

De illis agris dominicatos p̄t̄ ea
neglexerunt excolere. ut nonā
& decimā exinde n̄ p̄soluant. &
alienas terras ad excolendu p̄t̄
hoc accip̄. uolumus ut de trib ann
ip̄sā annonā cū sua lege p̄soluant.
& si quis contēptor aut comitis
aut missio nro p̄t̄ hoc ex
titerit sub fide uisitorib. ad pala
tium uenire cōpellatur. **lit̄e / lxxii**
decaderē ex eccl̄a mieldense cap̄. ^{cap̄ l. i.}

Hiqui ex rebus ecclesiasticis nonas
& decimas p̄soluere & iarta
recta eccl̄e sedm antiquā auc
toritatē & cōsuetudinē restituerē
debent. & hoc n̄ solū neglegunt.
uerū & cōtēpnendo dimittunt.
atq; clericos fame & penuria
afficiunt. ecclesiastica quoq;
edificia dissolutione ad nullam
p̄mittunt. tam diu ab eccl̄as
tica cōmunionē separentur
usq; dū diligentia emendare
studeant. q̄ si uerū uerauerunt.

post exco[m]municationis satis
factione[m] regia potestate e[p] pulsi.
iuxta legale & antiquu[m] edictu[m].
qui negligegit censu[m] p[er]dat agru[m].
lre dedecimus ex cap[itu]lo canoli.

lvi.

Dedecimus ubi antiquitas fuerit
eccl[esi]e baptismales & deuotio fac
ta fuit iuxta q[uo]d e[pi]s ipsius parro
chie ordinauerit omnimodis
fiant d[omi]nate. Et si p[er] donationes
regu[m] aut ceteroru[m] d[omi]ni t[em]p[or]um
bonoru[m] hominu[m] ad episcopia
seu monasteria aliquae res delega
tesunt & ex ipsis rebus antiquit[er].

ad ipsas ecclesias priores decime
date fuerunt ipsa antiqua dona
tio t[er] deuotio firma & stabilis
p[er]maneat. Tamen ut sup[er] dixim[us].
de decimas de ipsis rebus qui eas
possidere uidetur p[er]soluat.

**Nonu[m] & annona & unu[m]
in eccl[esi]a mittat ex eo d[omi]ni cap[itu]lo lvi.**

+ lvi.

Ut nullus p[ro]b[er] amona[m] t[er] senu[m] in ec
cl[esi]a mittere p[re]sumat. epi.

+ lvi.

In oratorio nemo aliq[ui]d agat nisi

ad q[uo]d est factu[m] fiat. unde & nom[en]
accepit. Aut si forte etiã aliqui
p[ro]p[ter] horas constitutas sic eos uideat
& orare uoluerint n[on] sint impe
dimto. quia aliq[ui]d agendu[m] puta
uerint. **lre alibi.**

lv.

In oratorio p[ro]t[er] orandi & psallen
di d[omi]ni cultu[m]. penit[er] nihil agatur
ut nomini huic & opera uig[il]e
in pensã eor[um] dent. **lre de ead[em] re.**

Oratoriu[m] hoc sit. **ex dictis scribend[um].**
q[uo]d dicit[ur]. nec ibi quicquã aliud
geratur aut condatur. **ut nullus
in eccl[esi]a e[ss]e uiuari p[re]sumat ex e[ss]e.**

lv.

Ut nulli e[pi]s. **Caruginensi.**
t[er] clerici in eccl[esi]a conuenerint
nisi forte transeuntes hospiti
necessitate illic resideant.
populi etiã ab huiusmodi e[ss]e ui
is quantum potest fieri p[ro]hibeant.
Unde sup[er] ex e[ss]e. laudicensi.

lvii.

Non oportet in domicilio siue
ecclesis agapem facere. & uis
manducare. t[er] accubito fere neq[ue].
**ut nemo p[re]sumat in eccl[esi]a unu[m]
uendere ex cont[ra]to coronensi.**

Perlatū est ad scām sinodū qđ qđā LXIII.
 pbr̄ in ecclesijs sibi cōmissis taber-
 nas qđ nefas est cōstituant ibiq; p
 cau pones unū uendant aut uen-
 dere pmittant. & ubi tantū modo
 orationes et uerbū diuinū deiq;
 laus debuerat resonare. Ibi cō-
 messationes. & ebrietates fiant
 ibi risus & plausus. et uerba t̄pia.
Ibi rixae & contiones resultent.
Quod quāsit dō contrariū. Dñs
 ih̄s demonstrat. quicū inuenis-
 set in tēplo uendentes & uentes.
 & nū mularios sedentes. facto
 funiculo de resticulis. om̄s eiecit
 de tēplo. Si enī ea que licite uendi
 uidebant in tēplo & ad hoc
 emebant ut in eodē tēplo offe-
 rent dño ipse foras eiecit. Quid
 putas de tam pestifera p̄suprio-
 ne & dī contēptu fiet. Et si n̄ solū
 sacerdotib. sed etiā omnib. cleri-
 cis p̄cipit. ne tabernas ingrediant
 quis audire potest ut ecclē de
 taberne fiant. Itaq; int̄ dicit p
 om̄a synodus. ne hoc in posterum

ullatenus fiat. **Q**si factū fuerit.
 pbr̄ deponat. Laici cōmuniōne
 priuati ab ecclā quā de honestat̄
 expellantur. **I**nterea n̄ est leuit̄
Accipiendū qđ dñs dicit. dom̄ mea. LXIII.
Sienū domas dī. dom̄ orationis.
 orationis dom̄ uocatur. hoc debet
 eē qđ dicitur. nec ibi aliud debet
 geri aut recēdi. Ubi enī corpus dñi
 consecratur. ubi anḡlox p̄sentia
 n̄ dubitatur ad eē. ubi scōrū reliquie
 recondite uenerantur. neqđ in ho-
 nestū appareat. qđ oculos adorati-
 onē ueniētū offendat. neqđ ibi
 uideatur qđ ad lucrū tēporale
 ptineat. Sed om̄a scā. om̄a munda.
 & tantū modo ad ecclesiasticum
 ministeriū ptinentia. **U**t altaria
 mundissimis linteis cooperiant̄
LX.
Obseruandū est. **E**x eccl̄ remouisi cap̄ v.
 ut mensa xp̄i id est altare ubi corp̄
 dominicū consecratur. ubi sang-
 uis ei hāretur. ubi scōrū reliquie
 recēduntur. ubi p̄ces & uota populi
 in cōspectu dī a sacerdote offerunt̄
 cū omni ueneratione honoretur.

et mundissimis lintheis & pallis
diligentissime cooperiatur
nihilq; sup eo ponatur nisi capse
scōrū reliquis & quat tuor euan
gelia. Expleta missa calix & sacra
mentorū liber cū uestib. sacerdo
talib. in mundo loco subserare
ē datur. *De limitis altaris. pparandis*

+ **V**t pbr̄i pparroechias suas feminis
p̄dicent. ut lintheamina in altaria
preparent. *De altariis parrochiano
cxē cii. namnetensi. cap. ccc. xviii.*

+ **V**t dominicis & festis dieb. pbr̄i ante
quā missas celebrent plebē inter
rogent si alterius parrochianū
in ecclā sit. qui p̄prio concepto p̄bio
ibi missā uelit audire. Quē si in
uenerint. statim ab ecclā eiciant
& ad suā parrochiā redire com
pellant. Similit̄ interrogent.
Si aliqui discordantes sint. qui
in se litē implacabilē habeant.
Et si inuenti fuerint. statim rec
edent. Quē si reuerint pacem
suscepere. ab ecclā eiciantur.
usq; ad caritātē redeant. Non enī

possimus minus & oblationē
ad altare offerre donec prius
fratri reconciliemur. his ita p
actis. sacerdotēs missarū sollop
narrate pagant. *Ex eodē cii.*

Lxi. **V**t nullus pbr̄i alterius parrochi
anū nisi i. tere fuerit & placidū
ibi habuerit admissā recipiat.

S i aliq̄ fideles. *Ex cap. sup dicto.*
ad altare offerunt a ministro
receptū post altare ponatur.

*Et nil aliud in sacrificiū offerri p̄t
idq̄ dñs statuit in canone aplos.*

Lxviii. **S**iquid ep̄s aut pbr̄i. *titulo. iii.*
p̄ter ordinē dñi aliā quedā in sa
crificio offerat sup altare id ē
aut mel. aut lac. aut p̄uino hictā.
aut confecta quedam. aut uola
tilia. aut animalia aliqua. aut
legumina ē tra constitutionē
dñi faciens deponat̄ de gradu.

*Quē p̄ter ad altare n̄ ad sacrificiū
sed ad benedictionē simplicē debent.*

Lxviiii. **O**fferri n̄ liceat. offerri in canoni aplos
aliq̄d altare. p̄ter nouas spicas.
& uual. et oleū. et timāma id ē. iii.

incensu tempore quoscā celebrat
oblatio. *Ut ea que in ecclesiis
offerri n̄ poss̄ ad domos sacerdotū
afidelib; deferant ubi sup̄ titul v.*

Reliqua poma om̄a t̄ primitie Lxv.
ad domū ep̄o et p̄b̄is dirigantur
nec offerant̄ in alt̄ari. Certū est
aut̄ qđ ep̄is & p̄b̄is diuidantur
& diaconib; et reliquis clericis.

Quid in sacrificio dñi offerri debeat.

Ex c̄ilio uicor̄ in acenti cap̄ xxxviii.

Ineucharistia non debet aqua pura Lxvi.
offerri. ut quidā sobrietatis causa
falluntur. Sed unū cū aqua mixtū
quia & unū fuit redēptio n̄r̄e
misteriū cū dicit. Non bibam
de hoc genuine uitis. Et aqua
mixtū qđ post cenā dabat. sed
de latere eius aqua cō sanguine.
egressū unū de uera carne eius
uitę cū aqua expressum ostendit.

Cum igit̄ magister ueritatis.
† uerū saluti n̄r̄e sacrificium.
suis cōmendaret discipulis. panē
tantū & calicē sub hoc sacramento
p̄buisse cognoscimus. Ideoq; p̄ter

panē. & unū cū aqua mixtū
aliud offerri n̄ debet. Calicē enī
dominicū uino & aqua p̄mixtū.
debet offerri quia uidem̄ in aqua
populū intellegi. In uino uero
ostendi sanguinē xp̄i. Ergo quan
do in calice uino aqua miscetur.
xp̄o populus adunatur. & creden
tiū plebs ei in quē credidit
copulatur & iungitur. Que co
pulatio & cōiunctio aqua & uino
sic miscetur in calice dñi. ut cō
mixtio illa non possit separari.

Nam si unū tantū quis offerat.
sanguis xp̄i incip̄ eē sine nob̄.
Si uero aqua sit sola. plebs incipit
eē sine xp̄o. Non potest enī calix
dñi esse aqua sola. aut unū solū
nisi utrūq; sibi miscetur.

De calice dñi c̄cil. remensi titul. viii.

Ut calix dñi cū patena si non ex auro. Lxvii.
omni modis ex argento fiat. Neq;
causentur p̄b̄i auaricia sua
dente de paup̄tate. t̄ impossibi
litate. cū una pars ex omnibus.
que ad rectam p̄tinent. in fabricis

ipsius ecclesie impendenda. Ad
monendus est etiam populus ut
aliquid in donariis domini offerat. Sic
ille antiquus populus sub moysi
in tabernaculo domini fecisse legitur.

Siquis autem tam pauperimus est.

De aere autem aut ex auri calco fiat
calix. quia ob uini uirtutem eru
gine parte. q. s. m. t. u. prouocat.

Nullus autem in igneo calice presumat

cantare. *De corporali dominico ex el. q. d. lxx.*

Corporale super quo sacra oblatio
immolatur ex mundissimo & pu
rissimo linteosita. nec in eo alteri
us generis materia preciosior.
aut uilior miscetur. quia domi
nicum corpus in sepulchro non inolo
sericis sed tantum in sindone mun
do fuit inuolutum. Corporale
numquam super altare remaneat.
Sed aut in sacramentorum libro ponatur.
aut cum calice & patena in mun
dissimo loco recondatur. Et
quando abluatur a sacerdote.
diacono. & subdiacono. prima.

in ecclesia in loco & uase ad hoc
preparato abluatur eo quod ex dominico
corpore & sanguine infectus sit.

Post hec a lauandario in nichilo loco
paretur. *Ex cap. Simodalibus. cap. l. v.*

Vt presbiter semper eucharistiam habeat
paratam. ut quando quis infirma
uerit aut paruulus infirmus
fuerit. statim eum communicet. nisi
ne communione moriatur.

Decade re. ex concilio. tunonensi.

Ut omnis presbiter habeat pixidem.
aut uas tanto sacramento dignum
ubi corpus dominicum diligenter
retinetur ad uaticum recedentibus.
ascito. Que sacra oblatio intincta
debet esse in sanguine christi. ut ue
tate presbiter possit dicere infirmo.
Corpus & sanguis domini. s. fiat tibi
& cetera. Sempiternum sit super altare.
obseruatum propter mures & nefarios
homines. & de tertio inter eum
diem semper mutetur. Id est illa
a presbitero sumatur. & alio quoque eode
die consecrata est in locum sub
rogetur. ne forte diuicius refer

uata mucida qđ absit fiat. *vbi sup.*

Illud etiā adnectendū uidetur. *Lxxi.*
ut oblationes que in altari offe-
runtur de sabbato in sabbatum.
semp̄ innoventur quia panes pro-
positionis qui sup̄ mensā dñi pone-
bantur. a sabbato in sabbatū se-
mutabantur. *h̄c ex eodē.*

Preterea & illud omnimodis obser-
uandū est ut sacrū crisma & oleū

+ consecratū semp̄ subserasit. ne il-
lud unde a p̄o in corp̄ potamur. et
unde om̄s fideles sc̄rificant. unde
reges & sacerdotes in unguuntur
aliquis infidelis. aut immundus
tangat. aut aliquis p̄fidus addi iu-
diciū subuertendū subripiat.
qđ experimento didicimus. *Sup̄*
crisma dederit ad iudiciū subuer-
tendū. Ex cap̄. titulo. I v.

Vt p̄br qui crisma donauerit ad iu-
diciū subuertendū. post quā de-
gradu suo depositus fuerit manū
amittat. *h̄c ex̄. mieldense. cap̄. x v.*

Vt nemo ep̄os & quilibet minister *Lxxiii.*
ecclesiasticus. p̄t̄ sacrū crisma.

aliqđ muneris accipiat. neq; de-
narios. & quilibet munuscula.
que p̄ ministros ep̄os & p̄br̄s in
ordinabilit̄ exiguntur. *Docet p̄br̄s*
tām cū uoluntatis eulogis tēp̄-
congruo uisitare & uenerari suos
ep̄os. h̄c de eadē re. ex cap̄. titū. cl vi.

Vt p̄br̄ in cerna dñi ampulati. u. secū *Lxxv.*
deferat. unū ad chrisma. alterū
ad oleum. ad catecuminos inun-
guendū. & infirmos. iuxta senten-
tiā ap̄t̄icā ut quando quis infir-
matur. inducat p̄br̄os ecc̄le & cetera.
h̄c unde sup̄. cap̄. xxiii.

De p̄br̄s qui accipienda chrismatil *Lxxvi.*
grā adiuuantes in cerna dñi uenire
solitierant. Sanctitū est ut de his
qui longe positi sunt de uoto. &
decē unus ab ep̄o eligat̄. q̄ accep-
tū chrisma si ^{bi} & locus diligenter
p̄ferat. *Hi uero qui n̄ longius.*
ad uitate quā quattuor. aut
quinq; milib. habitant. more solito
ad accipiendū chrisma p̄ se ueni-
ant. discendi uero grā n̄ alio qđ
quadragesimali tēp̄. ad uitate

non uocentur p̄pt̄ plebes sibi
cōmissiōē. *Ut alterius ep̄i crisma
nullus accipiat. lxx. valesi.*

Lxxvii.

Per singula territoria p̄bri t̄ mi
nistr̄i ab ep̄is non p̄t̄ libitū fue
rit a uiciniōib; sed a suis p̄p̄riis
p̄ annos singulos petant crisma
appropinquante sollempnitate
paschali. nec p̄ quē cūq; ecclesi
asticū sed si qua necessitas. aut
ministerorū occupatio est p̄ sub
diaconū. quia in honorū est infe
riorib; sūma cōmitti. Optimū
aut̄ est ut ipse suscipiat. quin
tradendo usurus est. Siquis aut̄
obstat saltē is cuius officium est
sacrarū disponere. & sacra m̄
ta suscipere. *Ut nullus minist̄
nicū crismate p̄fisciscat̄.*

Lxxviii.

Nullū ministerorū qui baptizandi
recept̄ officium sine crismate
umquā debere p̄gredi quia in
ternos placuit. Semel in bap
tismate crismari. De eo aut̄
qui in baptismate quacūq; ne
cessitate faciente n̄ crismatis

fuert̄ in cōfirmatione sacerdos
cōmonebitur. *Vnde sup̄*

P̄bri qui fontes lapideos habere
nequuerit. uas conueniens ad
hoc solū modo baptizandi offi
cium habeat. Qd̄ nūquā extra
ecc̄tam deportetur. Similiter
ad corporale lauandū. & ad pal
las alt̄ris. p̄pria uasā habeant̄
in quib; nihil aliud fiat. *Ut p̄bri
absq; uestim̄to sacerdotali
nequa quā p̄sumat missā can
tare. lxx. Remense.*

Lxxx.

Vt nullus p̄bri absq; amictu alba
stola. & fanone. & casula. ulla
tenus p̄sumat missā celebrare.
& hec sacra uestim̄ta mundissi
ma sint. & in t̄do loco infra ec
c̄tam collocentur. nec umquā
p̄bri his indutus extra ecc̄tam
exeat. quia hoc diuina lex p̄hi
bet. *Ut in uadiū sacra
uallā t̄m̄t̄ta n̄ mittant̄.*

Lxxxi.

Ct nullus p̄bri sumat p̄sumat
calicē t̄ patenā altaris. t̄ uesti
mentū sacerdotale. aut librū.

tabernario & negotiatori aut
 cui libet laico & femine inuia
 diu dare, nisi iustissima necessi
 tate arguente. quid tanta est sci
 tal fieri miseru ut salua alioris
 miseru intelligentia. etiam
 p propheta dñs phibuerit.
 nec uiscis uestimentis sacerdos
 pcedat ad populū. Sed intra
 scā illa dimittat a conloquio
 diuino rediens. & cui in tabernā
 adhibendū alicuius canonib; in
 gredi phibetur. Scificatio sacri
 ministerii nec ad contingendū
 immundis. quanto minus inuia
 di monū exhiberi debet. Sic
 stephanus scs papa & martyr.
 sem hilarū in suis decretalib;
 docuit. **Abhinc de uita sacer**

Ut sps non longe. dotis. Exe. LXXII.

ab peccāta hospitium habeat.
De eade re ut pbr nullatenus.
ubiq; hospitari sinant. Exe.

Ut pbr nullatenus. mel densi. LXXIII.

ubicūq; hospitari sinantur.
 aut aliquomodo ipsi psumant.

Sed assidue apud suas ecclias esse
 studeant ppter sacra mysteria &
 ministeria fidelib; exhibenda
 nec etiā alibi habitare pmit
 tantur. Neq; mulieres quacūq;
 habitacionē habeant in locis.
 in quib; pbr aliquē recursum
 habuerint. **Et si obseruare par**
ui penderint. Ita ut transgresso
res & qui cōtra mēdicta fecerunt
iudicentur. De inuentia
sacerdotū. Exe. ne necessarius

Pbr si uxore accepit ab or. LXXIII.

dine deponatur. Si uero forni
 catus fuerit aut adulterium
 perpetravit. amplius pellidebet.
 & ad penitentiā redigi. Simili
 modo etiā diaconus. Si eodē peccato
 suo cubuerit. ab ordine minist
 terii subtrahatur. **Ex eodē cōcil.**

Pbr si p occupatus corporali
 peccato ē fessus fuerit. dese.
 qd ante ordinationē deliquerit
 oblata non consecret manens
 in reliquis officis ppter studium
 bonum. **Et si dese ipse n̄ fuerit**

confessus. & argui manifeste ne
quiverit. potestatis sui iudicium re
linquatur. **Ex canone aplos**

LXXXVI. **P**br̄ aut diacon̄. qui in fornicati
one. aut p̄ iurio. aut furto. aut
homicidio. captus est. deponatur
nontam̄ cōmunionē priuetur.
dicit enī scriptura. n̄ iudicat d̄s
bis in d̄psu. **lxxvii**

LXXXVII. **S**acerdotes d̄ni & diacon̄. qui sacra
menta contradicunt. pudicitie
custodes. ab uxorib. se abstineant.

LXXXVIII. **P**reterea q̄d dignū. **lxxviii**
+ et pudicū. et honestū est. tenere
eccl̄a omnino debet. ut sacer
dos & leuit̄ cū mulierib. n̄ coe
ant quia ministri cotidiani
necessitatib. occupantur. Sep̄
tū est. Sc̄i estote quō ego sc̄i sum
d̄ns d̄s uester. **lxxviii**

LXXXVIII. **D**e pbr̄is & diaconib. diuinarum
legum est disciplina. ut inconti
nentes in officis talib. positi.
om̄i honore eccl̄iastico priu
ent̄. nec admittant̄ ad tale minis
teriū q̄d sola cōtinentia oportet

impleri. **lxxviii**
cx. **I**nter dixit p̄ om̄a magna synodus
non ep̄s n̄ pbr̄o. n̄ diacono. tali
cui omnino qui in clero est licet
sub intro ductā habere mulierē.
nisi sorore matre. aut sorore. aut
amitā t̄ eas tantū p̄sonas que sus
pitionē suffugiunt. **Ex decretis
sirien p̄ titulo. xii.**

cxii. **F**eminas uero non alias esse patim.
indomib. clericor̄ nisi eas tantum.
quas p̄prie sola necessitudinis
causa habitare cū isdem synodus
necna p̄misit. **lxxviii**
cartaginensi.

cxii. **A**urelius ep̄s dixit. Addimus fratres
+ km̄i p̄ terea cū de quorū dā elen
corū quāuis lectorū erga uxores
p̄prias in cōtinentia referetur. pla
cuit q̄d & diuersis conciliis firma
tū est ut subdiaconi qui sacra mys
teria cōtractant. & diaconi & pbr̄i.
Sed & ep̄i. sc̄dm̄ p̄pria statuta etiā
ab uxorib. se abstinent. ut tāquā
non habentes uideant̄ esse. **Q̄d**
nisi fecerint ab eccl̄iastico remo

ucantur officio. Ceteros autem clericos ad hoc non cogi nisi maturiore etate. **Ex decretis simon pp.**

Plurimos enim sacerdotes christi atque cxiii. leuitas post longa consecrationis sue temeritate de iugis propriis qua etiam deturpi conitu sobole didicimus percreasse. & in his hanc prescriptione defendere. quod in ueteri testamento sacerdotibus. ac ministris generandi facultas legitur adtributa. Dicit mihi nunc quisquis est ille sectator libidinum. preceptorque uitiorum. Si estimat quod in lege moysi passim sacris ordinibus ad domino laxatas sint frenas luxurie. cur eos quibus committentur sancta sanctorum premonet dicentis. sancti estote quia et ego sanctus sum dominus dominus. cur etiam perculis aliis domibus. anno uicissue in templo habitare iussit sunt sacerdotes. Tac uidelicet ratione ne uel cum uxoribus. possint carnale exercere commercium. Ut est scientie integritate fulgentes. accepta

bile domino munus offerrent. Quibus expleto deseruacionis sue tempore. uxoris usus. solius successione causa fuerat relaxatus. quia non ex alia nisi ex tribu leui quisquam addi ministerium fuerat preceptum admitti. **CAP. XCII.**

Statutum est ab episcopis de presbiteris qui se cxiiii. ministris seculi indiserete habitare permittant. & propter hoc male opinionis suspitione denotantur. Sicut in episcopis admoniti non se contexerunt. uelut contemptores sacerdotum canonum canonica in uocatione feriantur. **Ex c.** cxv.

Placuit ut episcopi presbiteri diaconi abstineant se a coniugibus. ut non generent filios. Quod si hoc decretum uiolauerint. ab honore debeat pellantur. **Ex decretis leon.** cxvi.

Lex continentie eadem est altaris ministris. que episcopis absque presbiteris. qui cum essent laici. siue lectores licito & uxores ducere et filios percreare potuerunt. Sed cum ad presbiteros perueniret gradus. cepit eis non licere.

quod licet. Unde & de carnali fiat
spiritale coniugium. oportet
eos nec dimittere uxores. & qua
si non habeant sic habere. quo &
salua sit caritas conubiorum & ces
set operatio nuptiarum. **Ex
dicti Scii Gregorii pp.**

xcvii

Qui corpus suum castitati dedi
cant habitant secum feminas non p
mittunt.

xcviii

Ideo nolo ut soror mea mecum sit.

† quia que cum sorore mea sunt.

† sorores mee non sunt. **lxv.**

Vuor ma censi. cap. viii.

xcviiii

Sacerdotes igitur si in fornicatione
laqueum ceciderint &
crimen manifestissima ostensum
fuerit. hic tenus sacerdoti non
possunt habere honorem sedm
canonice institutionis auctori
tatem. **Que mulieres in do**

c

† Idem ad custodiendam vitam
& famam speciali ordinatione
precipimus. ut nullus clericorum.
extranee mulieri qualibet

consolatione aut familiarita
te coniunctus & non solum in domo
illius extranea mulier non
accedat. sed nec ipse frequen
tandi ad extraneam mulierem
habeat potestatem. Sed cum man
tantum & sorore filia. aut nep
ta si habuerit. inuendi libe
tam habeat potestatem. de quibus
nominebus. nefas est aliud quam
natura constituit suspicari.
**ne ancille & liberte cellarium
teneant. & secretum inpendant
ministerio clericorum. lxx. agat**

ci

Ancillas & libertas a cellario &
a secreto ministerio & ab eade
† mansione. in qua clericus
manet placuit remoueri.

cii

Ideoque statuimus. **mulierum lxx.**
ut nequis antefortum. aut clerici
† corum licentiam habeat intra
domum suam ullam absque propinquorum
mulieribus. quas priores canonici
elocuntur habere personam de quibus
etiam id specialiter inhibetur.

ut si quis clericorū suspicionē
 aduersā aut locutionē populi
 mulierē quācūq; fortassis in
 curreret eam statim sinistra do
 mū suā habeat abiciat. sicer
 te extranea & sui iuris est. istā
 omnib; conditionib; scudeat
 abicere. ut infamia que exci
 tata est abrogetur. **¶** Si q̄libet
 antistitū. t̄ clericorū qd̄ sup̄
 scriptū est uitare noluerit.
 p̄ inobedientia triennu exco
 municatione mulctetur. **¶** Si
 adulteri p̄ mixtione fuerit
 adhibatur. in regradatione ho
 norū. priorū canonū statuta
 seruentur. **¶** Unde sup̄. **Exēcit**

Et quia diabolo **Exēcit**
 nullū locū dare oportet. hoc
 p̄cipue custodiendū decreui
 mus ut nulli clerici cū extra
 neis feminis habeant familia
 ritatē nec ullū male loquen
 di t̄ sentienti hominib; aditū
 tribuant. quia frequentē phanc
 inde centē occasionē c̄rigit.

ut diabolus qui insidiatur
 sicut leo incubilisuo deruinis
 seruo rūdi insultet. Si q̄s uero
 clericus post int̄ dictū ep̄isui
 inlicitis familiaritatib; extra
 nearū feminarū uoluerit in
 herere. ac cōmuniōne habeat
 alienus. **Exēcit** nam uerenti
Inhibendū et modis **Exēcit**
 omnib; interminandū est. ut
 nullus sacerdos eas p̄sonas
 feminarū sicut & in canone
 insertū continetur. De quib;
 suspitio esse potest in domo
 sua habeat. **Sed** neq; illis quas
 canones concedunt. quia insti
 gante diabolo etiam nullis
 scelus frequentur p̄petratū
 repperitur. aut & etiā in pedis
 sequis illarū. scilicet matrem.
 amitā sorosē. sed si quis de his
 habuerit talem necessitatem.
 patientē. cui sit necessitas sus
 tentatio p̄bri. habeat in uico
 aut in ulla domū longe ap̄bri
 cōuersatione et ibi eis sub mi

c. iii.

c. iii.

niserent. que necessaria sunt. sed
et hoc scdm auctoritatē canonū.
modis omnib; phibendū ut nulla
femina ad altare p̄sumat acce-
dere. aut p̄bro ministrare. aut in-
fra cancellos stare aut sedere.

De uisitandis infirmis. Ap̄tm.

CV.

Cum sacerdos audi *unde sup̄*
erit aliquē infirmari in sua plebe
quā ^{regit} ei cuius ad eū p̄gat & ingres-
sus cubiculū aquā benedictam
sup̄ eū. & p̄ omne cubiculū asper-
gat cū antiphona. *Asperges me*
dn̄e. et uersū exurgat d̄s. Deinde
dicat orationē. N̄ quis sacerdotib;
tuis tantā preceteris grām con-
tulisti. Deinde canet septē psal-
mos. cū p̄cib; p̄ infirmis. Post hec
om̄s iubeat extra cubiculū se-
cedere. Et ad p̄pinquans lecto.
quo infirmis decūbit. eū blande
lenitq; alloquatur. ut omnem
spem suā in d̄o ponat. ut flagellū
d̄i patient̄ toleret. ut hec ad pur-
gationē & castigationē suā p̄ue-
nire credat. ut peccata sua c̄ficiat.

ut emendationē p̄mittat. Si
dn̄s uitā concesserit penitentiā
p̄ culpis cōmissis spondeat. ut
substantiā suā dum adhuc
sensus & ratio in eo uiget disponat.
ut peccata sua elemosinis redimat.
ut his qui in se peccauerunt in-
dulgeat. ut rectā fidē & credu-
litatē teneat. ut de d̄i misericōdia
nūquā desperet. *Cum his & huius-*
cemodi allocutionib; fuerit
mens infirmi releuata. Data
benedictione recedat sacerdos.
non post multū reuersurus det
q; locū ut egrotus de peccatis
suis pos̄ sit cogitare. De infirmis
q̄ cogitent̄ peccata sua & h̄c

CVI.

Infirmus qui necessitate mortis
urgente c̄ficiatur peccata sua.
sub ea conditione a sacerdote
re c̄licitur. ut si ei dn̄s uitam
donauerit. sanitatē q; reddiderit
scdm qualitātē delicti omnimo-
dis peniteat. *De c̄ciliandis in-*
firmis. ex c̄c̄it. meeno.

Dehis quia dextrā ueniunt
 etiā nō relaxant quia regula
 rīq; seruabitur. Ita ut si quis
 egreditur ecce pore. ultimo &
 necessario uatico minime pri
 uetur. quos t̄ desperatus & se
 cutus cōmunionē oblationisq;
 particeps factus. iterū cūale
 est. sic ut eos qui cōmunionē
 orationis tantū modo c̄secuntur.
 Generaliter aut̄ omni cui libet
 in exitu posito et poscenti sibi
 cōmunionis grām tribui. ep̄s
 p̄babit̄ ex oblatione dare debet.

cvi.

ens. & alibi. Dic iniquitates tuas
 prior ut iustificeris. Item. Quia
 apud dñm misericordia est. & copiosa
 apud eū redemptio. Indispensandis
 itaq; donis dī non debem̄ esse
 difficiles. nec se accusantiū gemit̄
 lacrimasq; neglegere. cū ipsā peni
 tendi affectionē ex dī credam̄
 inspiratione conceptā. ut resipis
 cant ad diaboli laqueos aquo captiui
 tenentur. Ad ipsius uoluntatem.

Execil affricano. de eade re.

cviij.

Aurelius ep̄s dicit. Siquis quā in
 periculo fuerit c̄stitutus. & se
 concilian diuinis altarib; pete
 rit. si ep̄s absens fuerit. debet itaq;
 p̄br c̄ sulere ep̄m. & sic periclitante
 eius p̄cepto rec̄ciliare. Quā rem
 debemus salubri c̄silio roborare.

Excepta celestini pape.

cix.

Vera erga addm̄ conuersio in
 ultimis positōrū mente potius
 estimanda quā tep̄. p̄pheta hoc
 talit̄ asserente. Cū conuersus
 ingemueris. tē saluus eris. Cū ergo
 dñs sit cordis inspector. quous

De eade re. excepta leonis pp.

cxiij.

His aut̄ qui in tēp̄ necessitatis &
 in periculi urguentis instantia
 p̄sidium penitentię max̄ rec̄
 eliationis implorant. nec satis
 factio int̄ dicenda est. nec recon
 ciliatio deneganda. quia misericō
 dię nec mensuras possum̄ ponere
 nec tēp̄a definire. ad quē nulla
 patitur uenire mortis conuersio
 dicente dī spū p̄ propheta. Cū con
 uersus ingemueris tunc saluus

tepr̄ non est deneganda pen
tentia postulanti. cui illis obli
get iudici. cui occulta om̄a no
uerit releuari. *De his quobmu
tescunt antequā sacerdos uen
iat. Exepla leonis pape*

cxvi

† Ita ergo talium necessitati auxi
liandū est. ut nec actio illis pe
nitentię. nec cōmunionis gr̄a
denegetur. si tam etiā amissio
uocis officiiā p̄ inditā inte
gr̄i sensus querere cōprobent.
*Adhita aliqua egritudine fue
runt ad grauari. ut qđ paulo ante
poscebant. & sub p̄sentia signi
ficare non uolebant. testimo
nia ei s̄ fidelium circūstantium
p̄desse debent. simul tamen
et penitentię & reconciliatio
nis beneficium consequantur.
Ex̄c̄c̄it cartaginensi.*

cxvii

† Penitentes qui in infirmitate ui
aticū eucharistię acceperunt
non se credant absolutos sine
manus inpositione si sup̄uex
erint. *Exepla Siricii pap̄.*

cxviii

† Quicūq; carnali fragilitate
cecidit. uaticō munere
cū ad dñm ceperint p̄ficisci.
p̄ cōmunionis gr̄am uolunt
subueniri. *De penitentib.*

subito mortuis. Ex̄c̄c̄ ualsense

cxviiii

† Eorū qui peniten. cap̄ xv
tia accepta in bonā uite cursu
ne cōmune subito moriunt.
oblationē recipiendā & ex
funera ac deinceps memoriā
ecclesiastico effectu p̄sequendā
*Decōmunionē priuatim d̄c̄ta
defunctis. Exepla leonis pp̄.*

cxviiii

† Horū causā dī iudicio reser
uanda est in cuius manus fuit.
ut talium obitus usq; ad cōmu
nionis remediū differatur.
Nos autē quib; uiuentib; n̄ com
municauim; mortuis cōmun
icare non possum; *De unguen*

cxviiii

† *dis infirmis Ex̄c̄c̄ ciliorum*
† Post quā infirmus ab onore
peccatorū p̄ confessionem
releuatus fuerit. & sacer
dote reconciliatus. oleo s̄c̄ficato

indi nomine unguend' est.
Infirmu inpectore. deinde ut
scapulas cu p'cib, ad hanc scām
unctionē p'tinentib, ut iuxta
ap'tm oratio fidei saluet infir-
mū. &c. *Ex ep'ta innocenti
pap' de cade re. Ex cap. ccc. Lxxviii.*

Batus enī iacob, ap'ts in ep'ta cxviii.
sua scripsit. infirmatur quis
in uobis inducat p'ros ecclē
& orent sup eum unguentes
eum oleo in nomine dñi. & ora-
tio fidei saluabit infirmum.
& suscitabit eum dñs. & si in pec-
cat' is fuerit remittetur ei.
qđ non est dubiū de fidelib,
egrotantib, accipi. *¶* Intellegi
debet. quia scō oleo ch'ismatis
p' ungui possunt. qđ ab epō.
confectū non solū sacerdotib,
sed omnib, uti xp'ianis licet.
in suo aut suorū necessitate
unguendū. Ceterū illud sup
fluū uidem' adiectū ut de
epō ambigatur qđ p'bris licere
nō dubiū est. Nam id circo p'bris

dicitū est. quia ep'i occupatio-
nib, impediti ad omīs langu-
dos ire non possunt. Ceterū
si ep's aut potest audignum
ducat aliquē ad se uisitandū.
& benedicere. et tangere
ch'ismate. *¶* Sine cunctatione
potest. cuius est ipsum ch'isma
conficere. Nam penitentib,
istud fundi non potest quia
genus est sacramenti. Nam qđ,
reliqua sacramenta negantur.
quo modo unū genus putat
posse concedi. *¶* *De cade re.
Ex dictis Baede p'ri.*

Infirmatur quis in uobis inducat cxviii.
p'ros ecclē & orent sup eum
unguentes eum oleo in nomi-
ne dñi & oratio fidei saluabit
infirmū. hoc & ap'ti in euanglio
fecisse leguntur. & nūc ecclē
consuetudo tenet ut infirmi
oleo consecrato unguentur
a p'bris. & oratione comitante
sanentur. non solū p'bris sed ut
innocentius papa scribit etiā

omnis xp̄iam s̄ utlicet eodem
oleu insua aut suorū necessitate
unguendo. **Q**uā tam oleū n̄
nisi ab ep̄is licet confici. Namq̄
aut oleo in nomine significat.
oleo in nomine dñi consecrato.
Et certe quia etiā cū unguat.
infirmū nom̄ dñi consecratio.
sup̄ eum inuocare parit̄ debet.
& si in peccatis sit dimit̄ tēci.
Multi p̄t̄ peccata in animam
facta infirmitate. aut etiam
morte plectuntur corporis.
Unde ap̄t̄s corinthus quia corp̄
dñi indigne p̄cipere erant soliti
ait. Ideo int̄ uos multi inbe
cilles. & dormiunt multi. Si
ergo infirmi in peccatis sint. &
hec p̄bris eccl̄e confessi fuerit̄
ac p̄fecto corde ea relinquere
atq; emendare satagerint. di
mit̄ tentur eis. Neq; enī sine con
fessione emendationis. peccata
queunt dimit̄ti. unde recte
subiungitur. Confitemini
alterut̄ū peccata ūra. &c̄c̄.

**De adete desācia cōmuno
ne. unde supra.**

Post quā infirmus sacra uncti
one fuerit delibutus. statim
corpore et sanguine dñi recte
andis est ut de cuius uita corpo
rali desperatur. uiuificari an
anima aut uita mereat̄ et̄na.
ait enī dñs. Qui manducat
carne meā. & bibit sanguine
meū habet uitam et̄nam.
Et nisi manducauerit. non ha
bebitis uitā in uobis. **I**tem
de sc̄i canones p̄cipiunt & nulli
fidei in extremi s̄posito cō
munio denegetur. **N**e p̄br̄
cōmunē laico ad det̄endū
tradat̄. **E**x con̄e remensi.

Per uenit ad noticiā n̄am.
q̄d quidā p̄br̄ intantū parui
pendant diuina mysteria.
ut laico. aut femine sacrum
corpus dñi tradant ad defe
rendū infirmis. & quib; p̄hibet̄.
ne sacranū ingrediāt̄ nec ad
altare adsp̄inquent illis sc̄i

scorū comituntur. **Q**d quā
sit horribile quā de testabile
omniū religiosorū anī aduer-
tit prudentia. **I**gitur in dīc
pōmā synodus nē talis temera-
rio p̄sūptio ulterius fiat.

Sed omnimodis p̄br p̄ semet
ipsū infirmū cōmunice.

Qd si alit̄ fecerit gradus sui
periculo subiacet;

**Gelasi ut in nulla p̄tio de
baptizandis regant̄ exep̄ta.**

Baptizandis insignandisq; cxxx.

fidelib; p̄cia nulla p̄figant
nec in lationib; quib; libet in-
positis exagitare cupiant re-
nascentes. quō q̄d gratis accepi-
mus gratis dare mandamus.

Et ideo nihil ap̄dictis prorsus
exigere moliamur. quot pau-
p̄tate cogente det̄ritā. **I**ndig-
natione uocati. redēptionis
sue causas. adye despiciunt.
certū habentes q̄d qui p̄hibi-
ta dephensi fuerint admisse.
Et cōmissa n̄ potius sua sponte

correxerunt. periculum subitu
ri p̄p̄ri sint honoris. **N**t nemo
p̄ sepultura quicquā exigat
Exep̄ta Gregorii pape

Graue nimis & procul est asacer cxxxii.

+ dotis officio p̄ciū det̄ritā con-
cessa putredini querere & de
alieno uelle facere luctu cōpen-
dium. **H**oc aut̄ uitū et nos post
quā dō auctore ad ep̄iscopat̄
honorē accessimus de eccl̄iā
omnino uetimus & p̄tā denuo
consuetudinē nequaquā usur-
pāri p̄missimus. **M**emores quā-
dam abraham a filio d̄st̄on. hoc
est filio seor̄ sepulchri p̄cium
ad humanandū corpus coniugis
postularet. p̄ciū accipere rennū-
ne cōmodū uideretur. **N**ec ad
uere consecutus. **S**i ergo tante
ēfiderationis paganus uir fuit
quanto magis nos qui sacerdo-
tes dicimur hoc facere n̄ debem̄.
Unde ne hoc auaricie uitū ne
t̄ in alienis denuo tēptari p̄sū-
mat̄ ammonēo. **S**ed si quando

aliquē in ecclā ur̄a sepeliri
conceditis. siquidē parentes
ipsius proximi t̄ heredes plu-
minarib, sponte quid offerre
uoluerint accipere n̄ uerem̄.

Peti uero aut aliqd̄ exigī omni
modo p̄hibemus. neqd̄ ualde
inreligiosum est. aut uenalis.
qd̄ absit dicatur ecclā. aut uos
dehumanis uideamini mortib,
gratulari. Si ex eorū cadaue-
rib, fraudētis querere quolibet
modo compendium. **De eadē
re. Exeone mel dente. cap̄ Lxxv.**

CXXIII.

Vt nemo quē libet mortuū in
+ ecclā quasi hereditario uirē.
nisi quē ep̄s. aut p̄br. p̄ qualita-
te conuersationis & uite dignū
duxerit sepelire p̄sumat. nec
quisquā ossa cuius libet mortui
de sepulchro suo eicere aut se-
pulturā cuiusquā temerario
usu quō modo uolet sed unū
quēq; in loculo sibi a dō parato
atq; concessō aduentū suū uidi
cis p̄stolari concedat. **Max**

une tū non solū diuine legis
sed etiā & humane apud hu-
manā rem publicā sepulchra
in alatores reos mortis diu-
dicent. Sed et neq; p̄ loco se-
pulture ut uerbis sc̄i gregori
utam̄ det̄ra concessā putredini
querere. & de alieno uelle
facere luctu cōpendiū aliquo
modo tēptet. Si aut̄ quando
proximi t̄ heredes sponte aliqd̄
offerre in ecclā uoluerint. in
elemosina defuncti. accipere
non uerem̄. Peti uero ut aliqd̄
exigi omnino p̄hibem̄. Neqd̄
ualde inreligiosū est. aut ue-
nalis qd̄ absit dicatur ecclā
aut dehumanis mortib, uideam̄
gratulari. Si cōpendiū exinde
fraudem̄ modo quolibet querere.
De eadē re. ex cap̄ Sidonalib.

Vt nullus dem̄ **cap̄ lvi.**
cep̄ in ecclā mortuū sepeliat.
l̄e de eadē re. cap̄ xlvi.

Vt de sepeliendis in basilicis mor-
tuis illa ē sitiuo seruetur.

CXXIV.

ab
que antiquis patribus, est statuta:

Itē ex eccl. nam natensi.

Precipiendū scđm canonum
auctoritatē ut de sepulchris
et hominib. sepeliendis nihil
muneris exigant. nisi forte
qui sepelitur uiuens uiscent
ecclē in cuius agrā sepelit.
de suis reb. aliqd tribuere aut
etiā post mortē illius quib.
cōmissū est eius elemosinā
facere. de reb. illius aliquid
dare sponte uoluerint. Tamen
nullatenus apbrs illis aliqd
exigatur. siue ab illis qui locis
et uicis p̄sunt. **A**hibendū etiā
scđm maiorū in statuta ut in
ecclā nullatenus sepeliantur.
Sed in atrio. aut in paritico. aut
ex ecclā ecclē. **I**ntra ecclā
uero aut p̄ altare ubi corp̄
dñi & sanguis conficitur.
nullatenus habeat licentiā
sepeliendi. **Ex eccl. tribunensi.**

Ut si possit fieri mortuū alibi.

sepeliant p̄ter ad ecclā. &

deinceps nihil exigat p̄p̄rio
sepulturae. **Itē ex eodem.**

Dictū est in quib. dam locis p̄
ceptione chris̄matis nūmos
dari solere p̄ baptismo & cōmu
nionē. hoc si monidē heresis
semen detestata est. **S**cā syno
dus. & nathematizauit. & ut
de cetero. nec p̄ ordinatione.
nec p̄ chris̄mate. t̄ baptismo.
nec p̄ sepultura t̄ cōmunionē
quicquā exigatur. **S**ed gratis
dona xp̄i gratuita dispentur.
**De infantib. mortuis p̄ negle
gentiā n̄ baptizatis expen
tentiali. cap. xvii.**

Pariens femina cuius filius **ex xviii.**
p̄ neglegentiā non baptizat.

obierit. annū unū peniteat.
Et nūquā sit sine aliqua pen
tentia. **S**i sacerdos ad quē p̄
nebat uocatus fuerit ad bap
tizandū infantē. & uenire
neglexerit ipse scđm dāpna
tionē anime iudicio ep̄i sui
castigetur. **S**ed et omnib. fidelib.

licet. ubi forte morturas inue-
nerunt non baptizatos. Immo
p̄ceptū est om̄s animas eripere
a diabolo p̄ baptisma. Idest bene-
dicta aqua simplicit̄ in nomine
dn̄i. & baptizare illos. In nomine cxxxv.
patris. & filii. & sp̄s sc̄i intinctos.
aut sup̄ fusa aqua. Unde oportet
eos qui possunt. tamen fideles
monachos maxime. & scientiā
habere baptizandi. et si alicubi cxxxvi.
longius exierint eucharistiam
semper secū habere debent. cxxxvii.

De eadem re.

cxxxviii. **P**ro pendant p̄bri quanti discri-
minisset. Animas innocentium.
p̄ eorū negligentiam a regnodi
excludi. Si enī gaudiū est in
celo sup̄ uno peccatore peniten-
tiam agente. quid putas quanta
ira & indignatio. sup̄ illū erit.
qui p̄ suā negligentiam ianuā
paradisi innocentib. claudit.
& ideo p̄bri summa diligentia
caueant. ne animas. p̄ quib. sang-
uis xpi effusus est p̄ suā incuriam.

accesi beatitudine separant.

Sed si quod absit euenit. graui
penitentiae luctu dieb. uite
sue se submittat. p̄ cuius eue-
ntu neglectum. h̄c unde sup̄.

Cuius paruulus in negligentia
line baptismo mortuus fuerit.
in annis peniteat. i. ex his in pane
et aqua. Lauda censi ne oblan-
ones in domib. offerant. h̄c.

Quod non in domib. oporteat.
oblaciones celebrari ab ep̄is & p̄bri.

Dicitū est nobis quod. Unde sup̄.

+ quidā laici in domib. p̄p̄tis
p̄cipiant p̄bri missas celebrare.
& in canū discursus. et scortorū
greges. sc̄itatis mysteria pollu-
antur. magis quā ē secretur.

Quia p̄p̄tis precipim. ut nullus
p̄br. extra eccliam p̄sumat
missā cantare. nisi forte tunc
necessitas exposcat. ubi in
tentorio aut sub diuo. in loco
ntido. & longe ab om̄i immu-
ditia remoto. missas celebrare.
p̄mittim. & hoc nullatenus.

sine tabula consecrata. **Ad**
ubiq. sacrificiū sit offerendū
Exepla analecti pape.

Sacerdotes quando sacrificant **cxviii**
n̄ soli hoc agere debent sed tes
tes secū adhibeant. ut dō p̄fec
te in sacris dño locis sacrifi
care p̄bentur. **At** namq. auc
toritas legis diuine. **Nide** ne of
ferat holocausta tua in omni loco
quē uideris. sed in loco quē ele
git dñs dñs tuus. **De ebriosis clericis**
Ex concilio Agatensi.

Itaq. eum quē ebriū fuisse cōsti
tent ut ordo patitur. aut **xxv**
dierū spatiū a cōmuniōne fra
tuum submouendū. aut corpo
rali dandū supplio. **h̄c dicit**
ad̄re fune tuosi ep̄i.

Siquis ecclesiastica p̄ditus ordi
natione aut monachus reptus
fuerit ebriosus. in pane & aqua
tib. penit̄ mensib. **Declenit**
ebrietati deditis.

Siquis ep̄s aut aliquis ordinatus
in̄suetudine ebriosus fuerit.

aut desinat. aut deponatur.

De laicis ebriosis. **cxviii**

Laicus si ebriosus fuerit. **iii** dies
in pane & aqua penit̄. **Generalis**
sementia de omnib. ebriosis
ac uolentis germinu p̄bri. &

Fuge unū uelud **effrē diac.** **cxviii**
uenenū ne ebrietas superet te.
expoliatiq. uirtutib. nudū
efficiat. **Vñ** enī ut scā scrip
tura dicit. **Apostatare facit**
etiā sapientes. **Adtende** noē
uirū sapientē & sc̄m. **Quom̄**
ad ebrietatē nudatus est dor
miens. **Adtende** loth patriar
cham qui p̄ ebrietatē impudent̄
se cōmiscuit filiab. hinc bea.
basilius ait. **Multi pu** um
ademonib. capti sunt. nec est
aliud ebrietas quā manifestis
simus demon. **hinc p̄pheta ait.**
Fornicatio & ebrietas aut fert
eor. **Ebrietas enī** p̄turbationē
parit. gignit mentis furorē.
& flammā suscitāt libidinis
ap̄to teste. **Nolite** inebriari.

uino. in quo est luxuria. Siquis
autem hec scorum fecerit scatura.
digna ac longa agat peniten-
tiam. quia unum est ex his pec-
catis que hominem a regno di-
separent. Dicente aplo paulo.
neque ebriosi regnum dei possidebunt.

lre ex dictis scilicet benedicti.

cxlxxxviii.

Nihil sic contrarium est homini
christiano quomodo crapula sicut
ait dominus in euangelio. Videte
ne grauentur corda uestra in cra-
pula & ebrietate. *lre ex cap.*

cxli.

De ebrietate. ut *Titulo clxxxv.*

primū omnium seniores semet
ipsos exinde caueant & eorum
iunioribus exemplū bonū sobri-
etatis ostendant. *lre ex libro*
iii. cap xxxviii.

cxli.

Vt nullus ebrius suam causā
in mallo querere nec testimo-
nium dicere presumat. nec pla-
citum comes habeat nisi ieiunius.

lre ex oide cap lxxii.

cxlii

Cet in hoste nemo patrem suum
et que libet alterum hominem.

bibere roget. & quicumque in ex-
eritu ebrius inuentus fuerit
ita excommunicetur. ut in biben-
do sola aqua utatur. quousque
se male fecisse cognoscat.

lre ex cap libro i. cap xxxviii.

Vt nemini liceat alium cogere
ad bibendum. *In canone*
aplo x titulo xl. ii.

Episcopus. presbiter. aut diaconus. aleae atque
ebrietate deseruiens. aut de-
sinat. aut certe dampnetur.

Sub diacono. aut lector. aut cantor
similia faciens aut desinat.
aut comunione priuetur.

Similiter etiam laicus.

Ex penitenciali cap xviii.

Qui ebrietate uomitum facit.
si presbiter. aut diaconus est ad dies
peniteat. Si monachus xxx.
dies. Si clericus. xx dies. Si
laicus. xv. dies. *Ex canomb.*

Si quis episcopus aut aliquis ordinatus
uitium habuerit ebrietatis.
aut desinat. aut deponatur.

lre ex alii penitenciali.

Laicus si p ebrietate uomitu fecerit .iii. dies acarne & uino & ceruicia abstineat. *hē*

exlvii.

Siquis p nequitiam alium inebriat .xl. dies peniteat.

exlviii.

DE his qui eucharistiā uomunt.

exlviiii.

Siquis p ebrietate t uoracitate eucharistiā uomuerit .xl. dies peniteat. Clerici t monachi seu diacon. xl. dies penit.

P
X

Pbn. Lxx dies. epī .xc. Si p infirmitatis causa uomuerit .vii. dies peniteat.

De clericis

Int epulas cantantib. *exēcit.*

cl.

Clerici int epulas Affricano cantantes ab officio detrahendi. *Item ex eodem.*

Siquis clericus aut monachus uerba scurilia ioculatoria risumq; mouentia loquitur acerrime corripatur. *hē*

cl.

clii.

Clericus scuriles & ex eodem uerbis turpib; ioculatores ab officio detrahendos. *Item*

cliii.

de clericis maledicis.

Clericus maledicus maximeq;

in sacerdotib; cogatur ad postulandū ueniam. Si noluerit degra deatur. nec unquā ad officium absq; satis factione reuocetur. *hē de clericis*

cliiii.

Clericos iurantes iurantibus. excommunicandos. *hē unde sup.*

Clericū p creaturas iurantem acerrime oburgandū. si p sciterit inuitio excommunicandū.

clv.

hē de uicio. **Sis. t maledicis.**

clvi.

Siquis conuicio t maledicto t etiā crimine subiecto lesent aliquē dignissima purgatur satis factione. Si hoc uitium iterauerit penitentia uisissima scdm modum culpe expiet.

Aptis dicit neq; maledici regnūdi possidebt.

clvii.

Siquis promptus Detractione facilisq; est ad detrahendū. dicensq; qd uerx non est. vii. dies in pane & aqua sequestret a fraterno cōsortiā peniteat. **Decem** monib; t rixis atq; conuiciis.

clviii.

clviii. **S**iquis conuentiones trixas
amauerit. **T** manifestū ē uitiū
fracti intulerit. iuxta arbitriū
rectoris modumq. peccati diu
turnā expietur penitentiā.

clx. **Q**ui contentiosus aut **Vnde sup.**
murmurans exiterit. scdm
arbitriū prioris tam diu peni
teat quā diu culpe qualitas
extat. **Vnde supra.**

clxi. **S**iquis uidetur contentiosus ēē
dicente apto. nos talē consuetu
dinē non habem. neq. eccladi.
Siquis hoc facit notetur usq.

clxii. **Q**ui lasciuus & supb. **supbis.**
fuerit. tri duo in pane & aqua
penit.

clxiii. **S**iquis lasciuus in lingua fuerit.
triduana penitentiā expiet.
De murmurantibus.

clxiiii. **A**pt̄s dicit. om̄a facite sine mur
murationib. **A**lienū sit affariū
unitate. qui murmurat & opus
eius abiciatur. **Vnde supra.**

clxv. **S**iquis murmurans exiterit.

ne penā murmurantiū incur
rat. de qua apt̄s dicit. Neq.
murmuraueritis sicut q̄ d̄c̄s.
murmurauerit et perierunt ab
exterminatore. **I**uxta mensu
ram opusq. peccati quia in hac
sententia apt̄i pleniter de
claratur sacerdotis iudicio peniteat.

De clericis qui celerē exēcit.
clxvi. **S**e clericis qui in sedi. **coletano.**
tione arma supserunt. Amisso
ordinis sui gradu. in monasteriū
pene contrahent. **Exēcit.**

clxviii. **S**iqui clerici in mu. **hiler densi.**
tū cede pruperunt. put digni
tas officiorū intali excessu con
tumeliā p̄tulert. a pontifice
distinctus uindiceatur. **Vnde sup.**

clxviii. **F**rat̄ in frat̄e si ausus fuerit
manū mittere legitimā disci
plinā accipiat. **Ex dicit̄ sc̄i**

clxix. **C**lericus aut mo **ferreoli.**
nachus in alterū inflāmatū
q̄ est turpis sim. **U** manus incesse
psumat. p̄ter illos ad quos p̄tinē
coceptio. **S**iquis hec transgres

si fuerit disciplinis canonicis
subiacebit. **Ex eccl. agateni.** cl. xxi.

Sedicionarios numquam ordinan-
dos clericos. sicut nec usurarios
in iura suarum ultores. **Vnd sup.**

Siquis in aliquo ecclesiastico gradu cl. xxvii.
sacerdos percussor extiterit.
corripatur acerrime. **Sin em**
dauera trib. mensib. peniteat
in pane & aqua. **In canonib.** cl. xxiii.

Episcopus aut presbiter aut diaconus
percutiente fideles delinquentes.
aut infidelis inique agentes.
& phuulmodi uolententineri.
deici ab officio suo precipimus.

Qua nusquam hoc dominus docuit. Et
tano uero ipse cuperetur
non reperit. **Ex ep. lib. i. titulo** cl. xxiiii.

Omnimodis dicendum est. cl. xxv.
presbiteris & diaconis. ut arma non portent
sed magis se confidant in defen-
sione dei quam in armis. **Ex eccl.**

Qui cum ex clero esse. **meldense.** cl. xxv.
uidentur arma militaria non sumant.
nec armati incedant. sed p̄ces
sionis sue uocabula religiosi

moribus & religiosi habitu prebeant.

Usi contempserint. tamquam sacro-
canonum contemptores & ecclesiarum
pace scitatis profanatores proprii
gradus amissione multentur.

quia non possunt simul deo & seculo
militare. **Ne episcopus presbiter aut diaconus**

Episcopus presbiter aut diaconus. **canes ad uenandum.** cl. xxvi.

aut ac
episcopus presbiter habere non liceat. **U**

si quis talium personarum in hac uolun-
tate detectus fuerit. Si episcopus est
trib. mensib. se a communione
suspendat. **Presbiter duob. mensib.**

diaconus uno ab omni officio & communione.
Ne clerici tabernaculis ingrediantur.

ex concilio Laodicensi. cl. xxvii.

Et clerici edendi & bibendi
causa tabernaculis non ingrediantur.
nisi per egrinationis necessitate
compulsi. **Item unde supra.** cl. xxviii.

Quod non oporteat sacrosan-
ctis deditos a presbiteris usque ad diaconos.
et reliquum ecclesiasticum ordinem.
idem usque ad subdiaconos. lectores.
cantores. exorcistas & hostiarios.

& ex numero continentium
& monachorum ingredi tabernaculum.

Ex decretis aug. unde supra.

clxxxviii. **T**abernaculum nullus clericorum ut ea
non prohibent decreta causa
sumendi cibi aut potus audeat
ingredi. Siquis hec uolauerit.

Ex con. cartaginensi.

clxxxv. **C**lericus qui non tremendo aliquo
+ in nundinis. et in foro deambu-
lat. ab officio suo degradetur.

Ex decretis qui uigiliis cartagin.

clxxxvi. **C**lericus qui absque corporeculi
+ sui inaequalitate uigiliis deest.
stipendio priuatus excom-
municetur. *Ex con. elibertino.*

clxxxvii. **S**iquis in ciuitate positus pres-
+ biter dominicalis ad ecclesiam non access-
serit. excommunicetur quousque
correptus uideatur. *Ex con. toletano.*

clxxxviii. **C**lerici presbiteri. et diaconi. et subdiaconi.
+ et quilibet ecclesie deputatus
clericus sumpta ciuitatem

fuerit. et in loco in quo ecclesia
est. aut castelli. aut uici.
aut uille. ad ecclesiam ad sacri-
ficium cotidianum non uenerit.
clericus non habeatur. Sicut
iugatus non enim dauerit. *Ex con.*

clxxxix. **C**lericus qui intra *venetico.*
+ muros ciuitatis manet. et ea
die matutinis primis sine
egritudine defuerit. VII dies
a comunione habeatur ex-
tans. *Ex con. agateni.*

clxxx. **C**lerici qui ecclesiam frequen-
+ tare aut officium suum im-
plere neglexerint. peregrina-
tis comunio tribuatur. *Ex
decretis benedicti.*

clxxxvi. **V**t ait propheta. Septies in die
+ laudem dixit tibi. Qui septena-
rius numerus anobis sic im-
plebitur. Si matutino. prime.
tertie. sexte. none. uespere.
comple torumque tempore nostre
seruitutis officia persoluam.
quia deus dixit propheta. Non
de nocturnis uigiliis idem ple-

ait. Medianocte surgeba
et er. Ergo his tēporib, refe
ramus laudes creator nro
sup iudicia iusticie tue.

*Ut missē ante horā terciā
n̄ celebrent. excepta thelet.* clxxxvi.

Missarū celebra. phon. pp
tiones ante horam diei tēciā
+ minime sunt celebrande. q̄
eadem hora. & dñs crucifix
us est. et sup aptos sp̄s
descendisse legitur. excepto
nocte sē natiuitatis. *Ex c̄c.* clxxxvii.

Non oportet clericos. t̄ laicos.
religiosos. ante sac̄ā horam
diei tēciā iure conuiuia
+ neq. aliquando clericos nisi
ymno dicto edere panem. &
post cibū gr̄as auctoridō
referte. *Ut sacram̄ta altaris
die iun̄ is celebrent.* *Ex c̄c.*

Vt sacram̄ta alta. *afriano.* clxxxviii.
+ nis non nisi die iun̄ is celebrent
excepto uno die annuersano
quo c̄na dñi celebratur.
Namsi aliquorū p̄ meridiano.

tempore defunctorū. Siue
ep̄ox. Siue ceterorū cōmen
datio faciendā est solis ora
tionib, fiat. nulli qui faciunt
iam p̄nti inueniuntur.

Ex concil. Lxx dies. clxxxviii.

Quod oporteat seorsū primū.
post allocutiones ep̄ox
rationē sup cati cuminos cele
brari. & post quā cati cumi
egressi fuerint sup eos quib̄
imp̄nitentia p̄cē fieri.
his etiam accedentib, ad ma
num sacerdotis. et disceden
tib, tres orationes consumari
fidelium. ita ut prima quidē
sub silentio. Secunda uero.
& t̄cia. p̄ exclamationes soli
tas expleantur. *Ut ep̄on plebe
ad rationē induc. festis inuicē.*

Oportet ut in dieb, dominicis cxc.
+ t̄ festis. post sermonē intra
missarū sollepnia habitum
ad plebem. Sacerdos admo
neat. ut iuxta ap̄licā insti
tutionē orationē om̄s in cō

mune. pro diuersis necessita-
tib, fundant ad dñm. p̄rogib,
et rectorib, ecclesiarū. p̄pace.
p̄p̄te. p̄ infirmis. qui in ipsā
parrochia lecto decūbunt.
p̄ nup̄ defunctis. In quib, singul
latim p̄ cib, plebs orationem
dominicā sub silentio dicat.
Sacerdos uero orationes ad hoc
p̄tinentes p̄ singulas admoni-
tiones sollempniter expleat.
Post hec sacra celebretur oblatio.
Aut enī apt̄. **Obsecro primum**
omniū fieri orationes. obsecra-
tiones. gratiarum actiones
& c̄c̄. **Ex c̄. nā. ne tenet. ut**
nullus sacerdos solus p̄su-
mat missā cantare.

cxci.

Definuit sem̄ concilium ut
nullus p̄br̄ solus p̄sumat mis-
sam cantare. **Cur enī dicit**
dñs uobiscū. Aut sursum cœda.
aut gr̄as agamus dño dño n̄ro.
cū nullus sit qui respondeat.
aut in canone & omniū circū
ad franciū cū nemo adsit.

cxci.

aut quē inuitat adorationē
cum dicit orem. cū nullus sit
qui secū oret. **Aut ergo ista**
p̄ntus reticenda sunt. & non
solū non erit p̄fectū sacrificiū.
uerū etiam incurret quisquis
ille est illam terribilem senten-
tiam. **Siquis tulerit de hęc.**
tollat d̄s partem eius de libro
uite. Aut si hęc muris & parietib,
insurrauerit. ridiculosū erit.
Qua p̄t̄ periculosa sup̄ statio
maximē a monasteriis mona-
chorū exterminandū est. Pre-
uideant aut̄ p̄lati. ut p̄br̄ in
coenobis cooperatores habeant
in celebratione missarū. **Siquis**
hec transgressus fuerit. ab of-
ficio suspendatur. De p̄br̄s qui
celebrat̄ missā n̄ cōmunicat̄
Siquis ep̄s. aut p̄br̄. l. x̄c̄. Apt̄.
aut diac̄. t̄ qui libet ex sacerdo-
tali catalago facta oblatione
n̄ cōmunicauerit. aut causā
dicat & si rationibilibis fuerit
ueniā consequat̄. aut si n̄ dixerit.

comune^{ion} priuetur. tamquam
qui populo causa lesionis ex
titent. **Et fideles laici commu**
nicare debeant unde supra.

Oms fideles xpiani qui ingredi ^{exciii.}
untur eccliam die dominica &
+ scripturas aptoz. & euangelium
audiunt. non aut p seuerant
in oratione usq; du missa pagat.
nec scam comunione percipiunt.
uelut inquietudinib; ecclie co
mouentes. conuenit comunione
priuari. **Unde supra.**

Oms qui ingrediuntur eccliam di
& scripturas sacras audiunt neq;
comunicant in oratione cu popu
lo sed pro quadam inte perantia
se a pceptione sce comunions
auerunt. Inde ecclia remoue
antur. qua diu p confessione
penitentis fructus ostendit.

De definitione ecclesiasticorum

Cotidie eucharis. **D**agmatv. ^{exciiii.}
+ ue comunione percipere. nec
laudo nec uitupero. Omnib; tam
dominical dieb; comunicandu

hortor. **S**itam mens in affectu
peccandi est. grauari magis dico
eucharistie pceptione qua pu
rificari. **E**t ideo quauis quis pec
cato mordeatur. peccandi n ha
beat decetero uoluntate & co
municaturus satis faciat. lacri
mis & orationib; & confidens de
dm miseratione accedat ad eu
charistiam. intrepidus. & securus
sed hoc de illo dico. que mortalia
peccata non grauant. **Itē augus**
tinus. ad ianuarium.

Dixerit quispiam ne cotidie accipi
+ endam eucharistiam. alius affir
met cotidie. **F**aciat unusquisq;
qd scdm fidem sua pie credit ee
faciendu; **N**eq; eni litigauerit
inter se aut quisqua eoru se alteri
p posuit. **I**acheus & ille centurio
cu alter eoru gaudens in domo sua
susceperit dnm. alt dixerit. **P**ne
n sum dignus ut intres sub tectum
meu. **A**mbo saluatore honorifi
cantes. quauis non uno modo
ambo peccatis misere. **A**mbo

misericordiam consecuti. Ad hoc ua-
let. quod manna secundum propriam uo-
luntatem more cuiusque sapiebat.
*Dediligentia corporis domini ex-
empla clementis pape.*

cxv. **C**erte tanta in altari holocausta
offerantur quanta populo suf-
ficere debeant. **¶** Quod remanserint
in crastinum non reseruentur. sed
cum timore & tremore clericorum
diligentia consumantur. Quia autem
residua corporis domini que in sacra-
mento relictasunt consumunt. non
statim ad communes sumendos
cibus conueniant nec putent
secundum portionem commiscere cibum.
qui per cumculos digestus in feces
sus emittitur. Surgitur mane
dominica porrigitur usque ad
sextam ieiunent ministri qui eam
consumserint. Et tertia & quarta
hora acceperint ieiunent usque
ad uesperam. Sic secreta sanctifica-
tionis eterne custodienda sunt sacra-
menta. *Ex eap. lib. i. cap. xxxvii.*
¶ Ut omnes fideles communicent ead

missas expectent finalem de
preparatione. *lib. i. cap. xxx.*
In preceptione corporis & sangui-
nis domini magna discretio
adhibenda est. Cauendum est
enim ne sinum in longum diffe-
ratur ad precium anime pune-
at. Dicente domino. Nisi manduca-
ueritis carnem filii hominis. & bi-
beritis eius sanguinem non habe-
bitis uitam in uobis. Si uero in
discretione ac cupiatur. timendum
illud quod ait apostolus. Qui manducat
& bibit indigne. iudicium sibi man-
ducat. Iuxta eiusdem apostoli uocem
probare sedebat homo. et sic de
pane illo edat. Ut uidelicet ab-
stinens aliquot diebus. ab open-
carnis. & purificans corpus ani-
maque suam preparat se ad capi-
endum tantum sacramentum. exemplo
dauid. qui nisi confessus fuisset
abstinuisse ab opere coniugali.
ab heri & nudius tertius. nequa
quam panes propositionis a sacer-
dote accepisset. *Ex eod. lib. cap.*

Vt si non frequentius. t. ter. la
ici homines in anno cōmunicent
nisi forte quis maiorib, quib,
libet criminib, impediatur. id ē
in pascha. Nat̄ dñi. & pentec̄.

lre ex cap lvi r titulo. vi.

Audium est aliquos p̄bros missā
celebrare. & cōmunicare. qđ
omnino in canonib, aptox ut̄
dictū esse legitur. t. quomodo
dicere recte potest sin cōmuni
cauerit. sup̄ sumis dñe sacra
menti. & ceter. *Ne popl̄ ante
quā missā finiat. ex cā. l.
Egre dicit. ex cā. a. re. tē. tē.*

Cum ad celebrandā missā indi
nomine conuenitur. populus
non ante discedat quā misse
sollemnitas cōpleatur & ubi ep̄s
non fuerit. benedictionē accipi
at sacerdotus. *lre ex cā. car
taginensi. cap e. xl. vii.*

Sacerdote in ecclā uerbū facien
te. qui egressus de auditu
fuerit. ex cōmunicetur. *Laodicē.
ut laicānū mulieres n̄ introeant. Ex cā.*

+ **Q**uod n̄ oporteat mulieres in
gredi ad altare & ea cōtingere
quia uirorū officis deputatae sūt.

Exeplā. Leonis pape.

Nihilominus impacientē audi
uimus tantū diuinā rerum sub
isse despectū. ut femine sacris
altarib, ministrare firmentur.
cunctaq, non nisi uirorū famu
latui deputata sexum cui n̄ con
petit exhibere. *lre. ex cā. Rot.*

Dictum est nobis qđ quidā p̄bri
celebrata missā. detrectantes
ipsi sumere diuina misteria que
consecrarunt. calicē dñi mulier
culis que admissas offerunt tra
dunt. t. quib, dam laicis. qui de
iudicare corpus dñi nesciunt.
id est discernere ut̄ cybum
spiritalem atq, carnalem. quod
quantū sit omni ecclesiastice
religioni contrariū pietas fide
liū nouit. **U**nde omnib, p̄bri
inter dicimus. ut nullus inposi
tu in hoc facere p̄sumat. Sed
aut ipse cū reuerentia sumat.

ex cā. viii.

ex cā. viii.

ex cā. vii.

aut diacono. aut subdiacono. qui
ministri altaris sunt colligenda
tradat. **Illud etiā adtendat ut**
eos propria manu ante cōmunicet.
Nulli autē laico aut femine eu
charistiam in manib. ponat. sed
tantū in ore cum his uerbis. **Corp**
& sanguis dñi p̄ sit tibi ad remissi
onē peccatorū et ad uitam et̄nā.
Siquis hec transgressus fuerit.
qua dñi omnipotentē cōtēpnt.
et quantū in ipso est inhonorat
ab altari remoueat. **Ut omnis**
p̄br. qui paruo echiā tenet tur
bulū & incensū habeat unde sup.

cc. **V**t tempore quo euangeliū legit.
+ et finito offertorio. sup oblatio
nē incensū ut in morte uidelicet
redēptoris ponat. **De p̄dicatione**
p̄br. lxxv. lib. v. titulo lxxvi.

cc. **S**ed & unicuique uirū uidendū est
dilectissimi. & uenerabilis pasto
res ecclesiarum dñi. ut p̄br. quos p̄
mittatis p̄ paruo echiā uas adre
gendū & p̄dicandū p̄ ecclesias popu
lum dñi. ut honeste p̄dicent. Et

non finatis noua. **T** in canonica
aliquos ex suo sensu. et n̄ scdm
scripturas sacras fingere et p̄dica
re populo; **Sed et uos met ipsi**
utilia honesta. et recta. & que
ad uitā ducant et̄nā p̄dicare.
alios quoque instruite. ut hec eadē

p̄dicent. **Adit ap̄br. p̄dicandū.**

cc. ii.

Primo omniū p̄dicandū est
omnib. generaliter. ut credant.
patrē. & filiū. et sp̄m sc̄m. unū
dñm patrē omnipotentē. qui om̄a
fecit. & unā esse deitatem
et substantiā et maiestatem in
p̄sonis. patris. & filii. et sp̄s sc̄i.

De incarnatione.

Item p̄dicandum est quomodo
filius dñi incarnatus est de sp̄s sc̄o
et maria semp uirgine p̄ salute
humani generis. passus et sepul
tus. t̄cia die resurrex. it. et celū
ascendit. in fine mundi ueniens.
iudicare om̄s homines scdm opera
sua quomodo impi cū diabolo
in ignē eternū mittent. uisacū
ap̄o in uita et̄nā erunt.

Item p̄dicandū ē qđ om̄s homines

In p̄p̄na carne refu^gent.

Item p̄dicandū est p̄ quib; criminib;

cū diabolo deponunt̄. que ap̄t̄s
enumerat. Fornicatio. immundi
cia. Luxuria. idolorū seruitus.

ueneficia. &cet. quitalia agunt
regnū dī non consequentur. et

Ideo hec cū omni studio p̄hibeant̄.

Item p̄dicandū est de dilectione
dī. et proximi. De fide et spe. in dō.

de humilitate. patientia. castita
te. benignitate. misericōdia. de ele
mosynis. de cōfessione. ut fratib;

ex corde remittatur. Qui hec
& his similia agunt. regnū

consequentur. **l̄re ex eodē**

libri. cap̄ el. iiii.

Et unus quisq; p̄br capitula ha
beat de maiorib; & minorib; ui

tiis p̄ que cognoscere ualeat. t̄p̄
dicare subditis ut caueant ab insi
diis diaboli. **l̄re ex eodē cap̄ el. viii.**

Et sacerdotes admoneant populū
et elemosinā dāt & orationes

faciant p̄ diuersis plagis. quas

Assidue p̄ peccatis n̄ris parim̄.

l̄re ex cap̄ el. x.

Vt ipsi sacerdotes unusquisq;

+ scdm ordinē suum p̄dicare et do
cere studeant plebē sibi cōmissā.

l̄re ex lib. ii. cap̄ x. ad ep̄os admonitio.

De sacerdotib; uero ad uiam curā
p̄tinentib; magnū adhibere studiū

ut qualit̄ uiuere debeant. et quom̄
populis ad suam portionis curā

p̄tinentib; exemplo & uerbo p̄sint.
auosb; cū magna curē doceantur.

admoneant̄. et id ut facere stu
deant uia auctoritate c̄stin
gantur. **l̄re ex l̄. q̄a. in cōtenti.**

Vt quisq; p̄br qui plebē regit de
ricū habeat qui canet. & septam

+ et lectionē legat. et qui scolam
possit tenere. & admoneat suos

parros. chianos. ut filios suos ad
psalterium discendum mittant̄

ad eccliam. Quos ipse in omni casti
tate erudiat. **l̄re ex eodē cap̄ xviii.**

Pr̄br mane matutinali officio
+ expleto. pensū seruitutis sue

canendo. primā. terciā. sextam.

cc.iii.

cc.v.

cc.vi.

cc.vii.

cc.iiii.

cc.iiii.

nonamq; p̄soluat. Ita tamen
ut post ea honis cōpetentib;
iuxta possibilitatē autase. aut
ascolanib; publice cōpleantur.

Deinde p̄ actis missis. infirmis
uisitatis. ad opus rurale exeat
iunius. *Ut uterū necessitatib;
p̄grinorū. & hospitū. siue
diuersorū cōmeantiū. infir
morū quoq; atq; defunctorū
succurrē possit usq; ad statū
horam p̄ qualitate temporis.
& oportunitatis. Ut p̄br curā
habeat hospiciū unde supra*

ccviii.

Vt curā hospitū. maxime pau
perū atq; debiliū orfanorū
quoq; atq; p̄grinorū habeat
p̄br. hosq; ad prandiu suū coti
die iuxta possibilitatē cōuocet
eisq; hospiciū tribuat. *Ex eodē*

Ut om̄is autē occasio. *cap.*
rapine tollatur. uolum̄ ut p̄br
qui bonū exemplū caritatis
om̄ib; ostendere debent. hospi
tales existant iuxta dominicū
et ap̄licū preceptū. & humani

tatē p̄beant t̄ facientib; quia
p̄ hospitū placuerunt quidā
dō angelis hospitiū receptis.
Et dñs iudie iudicū dicitur
est electis. Hospes etiam et sus
cepistissime. Et iob dicit. hosti
um meū semp̄ iuaton patuit.

*De aqua benedicta faciendā
excepta alexandri cex. p̄*

ccx

Aquā enī sale conspersa popu
lis benedicim̄. ut ea cuncti
asper si sc̄ificent. q̄det om̄ib;
sacerdotib; faciendū esse
mandamus. Nam si finis uiri
le asper sus populū sc̄ifica
bat atq; mundabat. quanto
magis aqua que sale ap̄sa
diuinisq; p̄ cib; sacra est.
populū sc̄ificat atq; mundat.
Et si sale asper so p̄ eliseum
p̄phetam sterilitas aqua
sanata est. quanto magis diu
nis p̄ cib; sacra aqua. Ste
rilitatē rerū aufert humana
rū. & conq;uinos sc̄ificat.
& purgat. & cetera bona mul

triplicet. & insidias diaboli a
uerit. Et a fantasmatu uer
sitas homine defendit.

Decade re ex sup die to eccl

ccxi.

Vt omni die dominico. cap y.
quisq; pbr. in sua ecclā ante
missarū sollempna. aquā bene
dictā faciat in uase nitido. &
tamo misterio conuenienti.

De qua populus utrans ecclā
aspergatur. Et qui uoluerit in
uasculis suis accipiant ex ipsa
et p mansiones. & agros & uine
as. Sup pecora sua quoq; atq;
sup pabula eoru. necn sup
cribos et potū suū conspergat.

**De pbrs qui culpā peccantiū
recitant. T minus digne peni
tentes ad reē adducunt unde**

Vt nemo pbr xenum. sup. p
t quodcūq; emolumētū tēpo
rale. immo detrimētū spiritale.
a quo cūq; publice peccante.
t inestuosū accipiat. ut epō.
t ministris ei peccatū illius
reaceat. nec prespectu cui q;

ccxii.

psonz aut consanguinitatis.
t familiaritatis. aliens comu
nicans peccatis. hoc epō inno
tescere delectet. nec a quo quā
penitente. aut grā. aut fauore.
aut munus suscipere p sumat
aut minus digne penitentiē ad
reconciliationē adducat. et ei
testimoniū reē ciliationis ferat.
& quo cūq; liuore aliū quē libet
dignus penitentiē a reē ciliati
one remo ueat. quia hoc sumo
madū. & dō et hominib; cōtariū ē.

Ex penitenciali.

Qui reuerit peccatū fin
q d est ad mortē. neq; eū cor
ripuerit aut ecclē dī ut emēdet
dixerit. quādiu consensit tādiu
peniteat. De pbrs qui a fidelib;
ad pbandū mutauit unde
sup cap xiii.

Vt nullus pbrs quando ad an
nuer sariū diem. xxx. aut vii.
t iii. alicuius defuncti. aut
quacūq; uocatione ad collec
tā pbr conuenerint. Sing

ccxiii.

briari nullatenus p̄sumat nec p̄
cari in amore sc̄orū. t̄ ipsius anime
bibere. aut alios ad bibendum
cogere. t̄ se aliena p̄catione in
gurgitare nec plausus. & risus
inconditos. & fabulas in aures ibi
referre aut cantare p̄sumat. t̄
turpia ioca cū uirgine. t̄ cornati
cib, ante se facere p̄mittat. nec
laruas demonū quas uulgā dala
mascat dicunt. ibi ante se fieri
consentiat. quia hoc diabolicū:
et aīa ep̄i canonib, p̄hibitum.
De risu et pugnis.

CCXIII

Summo pere etiā quisq; p̄br ca
ueat sicut de statu suo gaudere.
ut non quacūq; occasione p̄re
sui. aut aliū que libet. ad iram
et iram. quanto minus ad pug
nā. t̄ ad cedē aliquo uerbo ir
ritet. seu puocet. nec puocat
ad hoc quisq; p̄siliat. quia in ta
lib, cōmestrationib, et potatio
nib, sēp se immiscet diabolus.

DE CONUIUIO P̄BRO RUM.

CCXIV

Quando autē conuenerint p̄br

ad conuiuiū. decanus aut aliq; p̄
prior illorū uersū ante missā
incipiat. & eībū benedicat.

Et tunc sc̄dm suum ordinē sede
ant alt̄ altari honori portantes.
& puices eībū. et potū benedi
cant. & aliquis de illox clericis
aliquid de sc̄a scriptura legat.
Et post refectiōē. similiter sc̄m
hymnū dicant ad exemplū
dñi sicut in eena fecisse legūt.
Et sic se contineant om̄s p̄br
maxime in talib, locis. ut non
uitu peretur ministeriū nr̄m.

DE KL̄ UNDE SUP̄. CAP. XVI.

CCXVI

Quando p̄br p̄ kl̄ simul c̄ueni
unt post pactū diuinū minis
teriū & necessariā consolatio
nē. non quasi ad prandū ibi
ad tabulas resideant et p̄talia
inhonesta conuiuia inuicem
grauent. quia inde cens est et o
nerosū. Sepe etiā tarde ad ec
clesias redeuntēs magis dāpnū
rephensionē conquirit. et de
graue dicit mutuant ētraunt.

P

quā lucrū ibi faciunt. Nam de
huius modi conuentu paulus
corinthios reprehendit. qui me
uentem egrā dominicā id est ad
collationē uerbi sub occasione
conueniunt. ut ex ueritate uen
tis causa conungitur. repren
sibiles coram dō & hominib. habent.

Et ideo pactis omnib. qui uolue
nt panē cū caritate in domo fratris
sui. simul cū fratrib. frangat. &
singulos biberes accipiant max
ime ultra tertā uicē poculū nō
contingant. Et sic ad eccles. rede
unt. De his quidem nihil habentib.
Exceit. Cartagin. ordinant.

Placuit ut epī. pbr. dia. & qui
cūq. clerici qui nihil habentes
ordinantur. et tēpore episcopat.
& clericatus sui agros & quecūq.
p̄dia suo nomini cōparant. tāquā
rerū dominicāru inuasionis
crimine teneant. nisi admoniti
in ecclā eadē ipsa contulerint.
Ex cap. lib. i. cap. cl.

Ut unus quisq. pbr. quāspost

ccvii

ccxxiii

diem consecrationis adquisierit.
p̄prie ecclē relinquat. Exceit. nisi
Inuestigandū. si nihil patrimonii
habent pbr. quando p̄fectus est ad
ordinē ecclesiasticū. post ea eme
nt p̄dia cuius uis sint quō ecclē
adquā denihil habenti p̄motus est
esse debent. iuxta canonicam
auctoritatem. De re ditib. t. obla
Inquirendum si. nonne ecclē
occasione huius p̄cedentis capi
tuli. aliquis pbr. de re ditib.
ecclē t. oblatiomb. ac uotis fi
deliū alio nomine res cōparaue
rit. & sibi structuras fecerit. & que
ad ecclā p̄tinent ibidē colloca
uerit. et mulierū frequentacionē
inibi fieri p̄miserit. & qd turpiter
tales mulieres ibidem habuerit.
qui lanificiū suū exerceant. &
curam domus agant. & in eadē
pbr. frequenter ueniens mansē
rit. contra decreta canonum.
hoc malum agitur. quia sicut
nec suo. ita nec alieno nomine
pbr. foris exerceat. multo

ccxxviii.

ccxxv.

minus fraudem facere de facultate, ecclesiasticis. quō hoc sacri legū est & par enim uide fuit. qui sacris oblationes asportabat. et furabatur. **Deusunt in canone Aptom.**

ccxxi.

Ep̄l. br̄t. aut diacon̄. usuras addebitonib; exigens. aut desinat. aut certe dāpnetur. **Exe. niceno.**

ccxxii.

Quō multi sub regula cōstituta. auaritiā. et turpia lucra sectant. oblitq; scripturę dicentis qui pecuniā suā n̄ dedit ad usurā. mutuū dantes centesimas exigunt. luste censuit scā synodus ut qui inuentus fuerit usuras accipians. aut hemolia id est. sescupla exigens t̄ aliquid tale p̄sus excogitans turpis lucrigā deiciat a clero et alienuis existat a regula. **Ex cont.**

ccxxiii.

Quod n̄ oporteat. **Lxx. dicenti.** sacerdotes et clericos fenerantes. usuras. t̄ que dicuntur sescupla. id est sumā captis et dimidiū sume percipere. **Ex eplā leon̄ pp.**

ccxxiiii.

Nehoc quoq; p̄ter eundē esse duximus. quos dā turpis lucra cupiditate captos. usurariam exercere penā et senore uellectescere; quod n̄ dicā eos qui sunt in clericali officio cōstitutos. sed et in laicos cadere qui xp̄ianos sedici cupiunt condolemus. **Ut sub alieno nomine socius n̄ exerceant clerici. Ex eadem eplā.**

ccxxv.

Illud etiam duxim; p̄monendū. ut sicut n̄ suo. ita nec alieno nomine aliquis clericorū exercere senus addeperet. **Itē exe. terra conensi.**

ccxxvi.

Quicūq; in clerico esse uoluerit em̄di uilit̄. t̄ uendendi canus. studio n̄ utatur. **Exe. helisr.**

ccxxvii.

Ep̄i. p̄bri. & diacon̄. de locis suis. negociandi causa n̄ discedant. nec circueuntes puuicias mundanas sectent̄. **Sane aduictū sibi conquisitū aut filium. aut libertū. aut mercennariū. aut amicū mitant & si uolue**

sunt negociari. in tra puincia negociantur. **Ex cono carta**

Dicitur ut epi. pbr. **gumensi. ccxxviii.** diae. non sunt conductores.

aut procuratores. neq. ullo turpine gotio. & inhonesto uictu quertant quia scriptu est. Nemo militaris do implicat fenegotiis secularib.

Stempla cuius ut eie. **Ex ad eccl. ccxxviii.**

neus sic comodauerit penam pecunia accipiat. Si speciem eadem speciem. quantum dederit accipiat. **Ex cap lib. ii. cap**

Ut pbr. acur pib. lu. **xxxvi. ccxxx.**

eris et suris. non solu ipsi abstinant. ueru etia plebes sibi subdual abstinere in feruant. **Exe**

Peruenit ad scam. **calcidonensi. ccxxxii.**

sinodu qd quidam quincleto uidentur electe ppt lucra turpia conductores alienaru possessionu fiant & secularia negocia sub cura sua suscipiant. di quide ministeriu parui pendentes seculariu uero discurrentes domos. et ppt auancia.

patrimoniore sollicitudine sumentes. Decreuit itaq. **Semen conciliu.** nullu deinceps. nepm n clericu. non monachu aut possessiones conducere. aut negotiis secularib. semiscere pter ecclesiasticaru reru sollicitudine.

Exe. mel densi. cap xl. viii.

Vt nemo laicoru pbrs ecclesia **ccxxxii.**

ru suaru turpi uilicationi. & sedm aplm seculari & honeste negotiationi implicare. ne secu alioru contra auctoritate psumat ducere. quoministerium sibi comissu cogantur neglegere. **U**si contra mē dicta p supserit excomunicetur.

De his qui p pecunias fuerint ordinati in canone aptorum.

Siquis eps. aut pbr. aut diae. p pecunias hanc obtinuerit dignitate deiciatur ipse. & ordinatoe eius. & a comunione modis omib. abscidatur. **Sicut symon magus a petro. l. c. exe. calcidonensi.**

Siquis eps. p pecunias fecerit. **ccxxxiii.**

ordinationē & sub p̄cio redigent
sp̄s sc̄i gr̄am. que non potest uendi.
ordinaueritq; p̄ pecunias. ep̄m.
aut p̄br̄m. aut diāc̄. p̄ p̄rio gradu
periculo subiacet. & qui ordina
tus est nihil ex hac ordinatione
p̄ficiet. Sed alienus sit dignitate.
Siquis uero mediator datus ē ac
ceptis extiterit. Si clericus fue
rit. p̄ p̄rio gradu decidat. Simona
chus. aut laicus anathematizēt.

CCXXXVI

Quis constituit **Exepla. gelasii.**
indignos mentis sacra. pape.

mercator esse p̄cio dignitatem. CCXXXVII

conuictos oportet areri. quia
damē partē accipientēq; dāp
natio simonis quā sacra lectio
testatur inuoluit. **Exepla.**

CCXXXVII

Hoc itaq; ad p̄p̄ria **OK. misdae. pp.**
conuincimus ne benedictio p̄
positionē manus que adō esse
creditur p̄cio cōparetur quia
simon sp̄m sc̄m uolens redēptio
ne mercari. apti fuit detestaci
one p̄cussus. **Exe. nā. netensi.**

CCXXXVII

Omni. ministris ecclesiasticis

dignitatis int̄ dicim̄. ut nullus
quocūq; munere aut fauore
corruptus. clericū alterius par
rochie latentē ac fur tuū. ad
ordinationē subito ducere
p̄sumat. Quod si fecerit. iuxta
calcido nense decretū. Is qui or
dinatus est donū sc̄i sp̄s q̄d fuerit
conatus est amittat. et qui me
diator extitit. Si clericus est
p̄ p̄rio gradu decidat. Si laicus
aut monachus. anathematizēt.
Exe. meldense cap. xlii.

Cauendū et summo p̄se p̄ca
uendū ac p̄ uirtutē xp̄i sang
uinis int̄ dicendū ep̄s. eccl̄gib;
et omnib; sublimiorib; potes
tatib; atq; cunctis fautorib;
& electorib; quorū cumq; atq;
consensorib; seu ordinatorib;
in gradu ecclesiastico. ut nemo
p̄ simoniacā heresim regim̄tis
locū optineat. quacūq; facti
one. calliditate. p̄missione. seu
cōmoditate. aut datione p̄se.
aut p̄missā p̄sonā. cū sp̄s sc̄s

inter cetera documenta p̄ os
 dicit gregori. **C**ur n̄ p̄pendit
 quia bene dictio illi in male
 dictionē conuertitur. **Calibi.**
 dolens inquit dico. gement de
 nuntio. quia sacerdotiū q̄d apud
 uos intus cecidit. foris diu stare
 non poterit. **Quod munus sit**
etiam a lingua ex dicitur sc̄i
Sunt n̄ nulli qui gregori p̄p̄. CCXXXVIII.
 nū morū quidē premia exor
 dinatione n̄ accipiunt. & tam̄
 sacros ordines p̄ humana gr̄a
 largiuntur. **hi nimirū q̄d gra**
 tis accipiunt. gratis non tribu
 unt. quia nū mū fauoris. dein
 penso officio sc̄itatis expetunt.
Vnde cū uirū uisū describeret
 esaias ait. **Qui excutit manus**
 suas ab omni munere quia
 aliud est munus ab obsequio.
 aliud munus a manu. aliud mun̄
 a lingua. **Munus** ^{ab} obsequio est.
 subiectio indebite in pensē. **Mun̄**
 a manu. pecunia est. **Mun̄** a ling
 ua fauce. **Qui ergo sacros ordines**

tribuit. tunc ab omni munere
 manus excutit. quando indi
 uinis rebus non solū ullā pe
 cuniā. sed etiā humanam gr̄am
 non requirit. **Ne p̄bri ut eccl̄as**
obtineant munera dent. ccxl.
Vt nullus p̄br. ad introitū eccl̄e
 xenia donet. **Ex cap̄ libri.**
De his sacerdotib. qui p̄ pecunias.
aliorū sacerdotū eccl̄as aut
beneficia subripiunt t̄ subuertunt.
Sancitum est atq̄ omnib.
 modis p̄hibitū ut si quis p̄br̄
 p̄uentus fuerit alicui clerico.
 aut laico munera dare aut de
 disse aut aliquā pecuniam
 tribuere. ut alterius p̄bri ec
 cl̄am subripiat. p̄ hac cupidi
 tate. seu rapina turpis luen
 gr̄a dericiatur a clero & alien̄
 existat a regula. **N**am si p̄mi
 sc̄tia ep̄to placuerit longo
 tēp̄r̄ cum penitendo que gessit
 in carceris cr̄ina recludere.
 & usq̄ ad satis factionē ibi deti
 ner̄. et post ea si se correxerit.

et talia deinceps minime se

ccxl.iii.

facere p̄miserit: humanus erga
eū agere potest si uoluerit. & si
ipse dignus inuentus fuerit.

h̄c ex cap. cap. xl. i.

ccxl. i.

Vt nullus laicus p̄br̄m in eccl̄a
mutare. & eicere p̄sumat. nisi
p̄ consensū ep̄i. *Ex eodem.*

Item interdiciendū uidetur
clericis. siue laicis. nequis cui
libet p̄bro p̄sumat dare eccl̄am
sine licentia. aut consensu ep̄i
sui. *Ex eodem.*

ccxl. ii.

De his qui sine consensu ep̄i p̄bros
in eccl̄is suis constituunt. &
de eccl̄is eiciunt. et aut ab
ep̄o. & a quo libet missio dominico
admoniti. obedire noluerint.
ut bannū nr̄m reuadiare co
gantur. & p̄fide iussores ad pa
latiū uenire iubeantur. ut tē
nos decernam. utrū nob̄ pla
ceat ut illū bannū p̄soluant.
aut aliam ar̄miscarā sustineant.

ccxl. iii.

*De eccl̄is qui int̄ coheredes.
Ex eodem.*

De eccl̄is que int̄ cohe
redes sunt diuise. con
sideratū est quatin̄ h̄scdm̄ p̄
uidentiā et admonitiōe ep̄i
ipsi coheredes eas uoluerint
tenere & honora p̄ficere.

Si aut̄ hoc contra dixerint.
in ep̄i potestate maneat. ut quā
eas ita constitit p̄ mutar. aut
reliquias exinde auferat.

De eadē re. ex c. tribuensi.

Si plures heredes contenderint
de cōmuni eccl̄a. auferri u
beat ep̄s reliquias sacras. et ec
cl̄am claudi. donec cōmuni c̄
sensu statuunt ibi p̄br̄m et un
de uiuat. *Ex c. et quo sup̄.*

Sicut in una quaq; eccl̄a p̄br̄
debet esse. ita ipsa eccl̄a que spon
sa. & uxor eius dicitur. n̄ potest
diuidi inter plures p̄bros. sed
unū tantū modo habebit sa
cerdotē. quicā caste et sine
rit̄ regat. Unde int̄ dicimus.
ut nullus p̄sumat eccl̄am int̄
duos & plures diuidere quia

ecclia xpi uxor et sponsa debet esse non scortu. sicut calix tus papa testatur. **Ut laici ecclias non teneant nec decimas accipiant. Ex concilio. et. cap. lxx.**

Non dignum ualde est ut qui in regia dignitate ceteros ecclie filios auctore do precellitis. negligenti us quedi sunt exequi uideamini. **U**nde dignu erat ut capellas uillarum uerarum licet non comiteretis. sed potius illis quiet eadem sacra loca religiosius tractarent. & uob obsequium debitum impenderent.

Monemus itaq; & hortamur neq; absit periculum anathematis. ex decimis p supis incuratis. ut hoc corrigere studeatis. **Ita ex eodem.**

Si capellas uas pbn aut uis ecclie ecclesiasticis dederitis & dominicas decimas acceperunt. sacra recta ecclie et luminaria exinde competenter quideant. **et pbn parrochianas decimas accipiant & populi necessitatib, debite inuigilent. Ita ex eodem.**

Si aut laici capellas uas habuerint. aratione & auctoritate alienu habetur. ut ipsi decimas accipiant. & inde canes. aut gentianos suos pascant. **Sed potius pbn eccliaru eas accipiant. et inde restaurationem eccliaru & luminaria. & hospitium. ac pauperu receptione exhibeant. et quob ac statu regni un de misericordiam studio se implorent. De his qui ecclias deserunt in quib, pueritit alias transeunt. ex eodem.**

Quicumq; temere ac periculose neq; timore di poculis habentes. nec agnoscentes ecclie siasticam regulam discedunt ab ecclia pbn. & diae. **t** qui cuq; sub regula prorsus existunt. hinc nequaqua debent in aliam eccliam recipi sed ^{distinctione} domine. cuius illis imponi. ut ad suas parrochias reuertantur. **Quod si fecerint. oportet eos comunione priuari. lxx. calcedonensi. cap. x.**

P
X
I

N.

f 1

Non licere clericū induantū ciuitatū conscribi simul ecclesiis et in qua initio ordinatus est. & ad quā con fugit quasi ad portū rē obmanis gl'e cupiditatem. **Hoc autē faciens reuocari debere ad suam eccliam. in qua primitū ordinatus est. et ibi tantū modo ministrare. lxx. Antio ceno.**

Ep̄s ab alia parrochia nequaquā migret ad aliam. nec sponte sua prorsus insiliens. nec inico actus ap̄tis. **Maneat autē in ecclā quā primitus adō sortitus est. nec inde trans migret. Ex credentis**

Quō sicut alterius. **calisti pap̄.** uxor. nec adulterari ab aliqua. **t** iudicari. aut disponi. nisi approuito eo uiuente p̄mittitur. **Sic nec uxor ep̄i t̄ p̄bri quę eius ecclā. t̄ parrochia indubitanter ineligitur ea uiuente altari iudicare. t̄ disponere. aut eius c̄tuitu frui p̄mittitur. Unde ap̄tis. Alligata est uxor legi. quā diu uir eius uiuit. Et uero defuncto**

nubat in dño id est regulariter. **Sic enim eo conuiente alteri nupte rit. adultera iudicabitur. Ex eptā**

Nemo alterius termini. **calisti pap̄** nos usurpet. nec alterius parrochianū iudicare. aut excommunicare p̄sumat. quia talis diuinitio aut excommunicatio nec rata erit nec uires ullas habebit. quō nullus alterius iudicis nisi sui sententia tenebitur aut dāpnabit.

Nullus autē p̄mās. t̄ metro politanus dio cesanen eccliam. t̄ parrochiam usurpet. aut aliquē de ei parrochia p̄sumat excommunicare. aut iudicare absq̄ consilio. t̄ iudicio eius dem ep̄i. Sed hūc obseruet. qđ ab ap̄tis et patrib. ac p̄decessorib. n̄ris est confitutum & nobis est c̄firmatū. Ex eodē eptā.

Siquis metro politanus ep̄s nisi qđ ad suā p̄pnā p̄tinet parrochia sine c̄silio. & uoluntate omnium conpuncialiū ep̄or̄ extra aliqđ agere tēptaerit. gradus sui periculo subiacebit. **Et qđ egerit. unū**

habeatur. et uacuum. **Declerens**
quis ficunt ptochus. exēit.
calcedonensi. m. n. n. ^{cc liii.}

Clerici qui p ficuntur ptochus.
t qui or donantur in monasteriis
et basilicis mār trū sub epō qui
in una quaq; ciuitate sunt. **Secūm**
scōrū patrū tradiciones potestate
p maneant. nec p contumaciam
ab epō suo desiliant. Qui uero au
dent euertere huius cōmodi formā.
nec p pno subiciuntur epō. Si clenci
sunt canonū correptionib; subiace
bunt. Si laici t monachi cōmunio
ne pruentur. lib. i. cap. xxv. vi.

Ut amplius pbr. n̄ habeat quā unā ^{cc lvi.}
Statutū est ut una queq; eccliam exē.
ecclā suū pbr̄m habeat. ubi id fieri
facultōs p uidente epō p misert.

Exconēit. namnetensi. ^{cc lvi.}

Sicut enī ep̄s non plus potest habere
quā unā ciuitatē. et uir unā ux
orē. Ita pbr̄ unā tantā eccliam. Itaq;
nullus pbr̄ plures p̄sumat habere
ecclās. nisi forte alios pbr̄os subie
mundāq; illarū habeat. quinoct nū

atq; diuturnū officium sollemp
nit̄ adimpleant. et missarum
celebrationes cotidianas exple
ant ceremonias. **Excā cartagin.**

Cassianus ep̄s dixit. **Statuit gra**
uitas ur̄a ut unusquisq; clericus.
t laicus n̄ cōmunicet inaba
plebe sine licentis ep̄si sui. Itē excāp.

Ut nullus pbr̄ in al **lib. i. titul. cl.** ^{cc lvi.}
terius parrochia p̄sumat missā
cantare. nisi in itinere fuerit nec
decimā ad alterū p̄tinentē au
deat recipere. **Excā Antiocheno.**

Ep̄s alienā ciuitatē que non ē ^{cc lvi.}
illi subiecta non adeat nec ad
possessioē accedat que ad eū
non p̄tinet. nec ordinationē ibi
facere p̄sumat. nisi forte cū cō
silio et uoluntate regionis ep̄i.

Excāp lib. i. titul. cl. i. ^{cc lvi.}

Ut nullus pbr̄. aut laicus peni
tentē inuitet. unū bibere. aut
carnē manducare. nisi ad p̄sens
p̄ ipso unū t duos denarios iuxta
qualitatē penitentis dederit.
Itē ex eodem.

ccLx. **V**t nullus pbr cartas scribat
aut conductor sui simonis ex
ccLx. *Ex sinodo meldense.*

ccLxi. **S**iquis de ordine sacerdotali
conceptu minoris ecclie ambi-
tiose et in pbe ad potio-
rem aspi-
uauerit. canonicam erga
eum definitio conseruetur.

*De baptismo & quo tēpore cele-
brandus sit in canone aploze*

ccLxii. **S**iquis ep̄s aut pbr. *in uolo. l.*
iuxta p̄ceptū dñi non baptiza-
uerit. in nomine patris. et filii.
et sp̄s sc̄i. Sed in trib. sine initio
principis. aut in trib. filii. aut
in trib. paraclitis abiciatur.

ccLxiii. **S**iquis ep̄s. aut pbr. *Ex eodē*
non trina meritione unius
misterii celebret. sed semel
mergat in baptismo. q̄d dari
uidetur in dño morte deponat.

*Non enī dixit dñs in morte mea
baptizate. Sed cunctes doceat
om̄s gentes baptizantes eos. In
nomine patris. & filii. & sp̄s sc̄i.*

Q̄d pascha. & pentec̄. sit bap-

tizandū. ex ep̄ta leon̄ pape.

Cnde quia manifestissime patet
baptizandis in ecclia electis. hec
duo tempora. id est pascha. &
pentecostes eē legitima dilec-
tionē uiam monem. ut nullos
alios dies huius obseruantie
misceratis. Quia si sunt alia quoq;
festa quib. multa in honore di-
reuerentia debeat. principa-
lis tamen et maximi sacramental
custodienda est nobis misce-
rationis. Excepto non in dicta
licentia. qua in baptismo tribu-
enda quolibet tēpore pen-
dant. subuenitur. Ita enim
ad has duas festiuitates conuersi
sibi met atq; cognatis. in cola-
mum et in pacis securitate de-
gentium libera uita deserimus.
ut in mortis periculo. in obli-
onis discrimine. in p̄secutionis
angustis. in timore naufragii.
nullo tēpore hoc uere salutis sin-
gulare p̄sidium cuiquā dene-
gemus. *Ex eō neoccesariensi.*

Grauidam oportet baptizari *ecl. xv.*
quando uoluerit. Nihil enim
in hoc qui parit nescienti co-
municat. p̄pt̄ ea q̄d unus cuiq̄
suum p̄positum in confessione
declaratur. *Ex cap̄ cartagin.*

Item placuit de infantib, quo
cuent̄ non inueniuntur certis
sini testes qui eos baptizatos
eē sine dubitatione testent̄.
neq̄ ipsi sunt p̄tate detraditis
sibi sacramentis idonei respon-
dere. Absq̄ ullo serupulo eos
esse baptizandos. *De baptizans*
quā con firmati moriuntur.
Ex concil. Helibentano. *ecl. xvii.*

Siquis diāc̄ regens plebē sine
ep̄o. t̄ p̄bro aliquos baptizauerit.
ep̄s eos p̄ benedictionem
p̄ficere debet. Quod si ante
deset̄o recesserint. sub fide
qua quisq̄ credidit. poterit eē
uiscus. *De rebaptizans ex̄c̄it.*

De his qui in p̄uaricia *hilyrdensi.*
tione rebaptizati sunt. sine
aliqua necessitate. *t̄ torm̄to*

p
↓

placuit ut circa eos illa nicēni
synodi statuta seruentur. idē
septē annos inter cat̄icum mos
orent. et duob. int̄ catholicos.
& postea fidelib. in oblatione.
& eucharistia cōmunicent.
Vnde sup̄. Ex̄c̄. uuormac̄.

Sacro sc̄i baptismi sacram̄tū.
non nisi in paschali festiuitate
& pentec̄. unus quisq̄. fidelū
nouerit eē prebendū. exceptis
his qui mortis uigruente pen-
culo. ne in eēt nū pereant.
talib. oportet remediis sub-
uenire. *Ex̄c̄. mel dense. cap̄.*

Nemo p̄broz. baptiza. *xl viii.*
re p̄sumat. nisi in uicis. & eccle-
siis baptismalib. atq̄ tēponib.
constitutis. nisi causa egritudi-
nis. t̄ certe necessitatis. & uici
auctoritatē & priuilegia de-
bita retineant. *De fontib. sc̄ent̄.*

Omnis p̄br. qui fontes. *unde sup̄.*
lapideos habere nequuerit.
uas conueniens ad hoc solum
modo baptizandi officium

ecl. xviii.

ecl. xx.

ecl. xxi.

habeat. Similiter ad corporale
lauandū & ad pallas altaris
pria uasa habeantur. in quib;
fiat aliud nihil. *Exe. remisi.*

ccLxxii.

Vt omnis pbr. omnib; parrochia
nis suis simbolū & orationem
dominicā. aut ipse insinuet.
aut alius insinuandū inungat.

Et cū ad confessionē tempore
quadagesimali ueniunt. hęc
^{ab} uno quoq; memoriē sibi decan
tari faciat. Nec ante scām cō
munionē alicui tradat. nisi hęc
ex corde pronuntiare nouerit.

Siquidē sine horū scientia.
nullus saluus esse poterit. In uno
enī fides & credulitas xpiana
continetur. In alio quid orare
& petere ad dō debeat exprimit.

Quod uero sine fide nemo possit
esse saluus. dñs ostendit eū dicit.

Qui crediderit & baptizatus
fuerit saluus erit. Nullus autē
credere potest qđ nescit. nec
audiuit. At enī paulus. Quomō
credent ei quē non audierunt. *ccLxxiii.*

nec sola sufficit fides in corde.
nisi etiam uerbis enuntietur.

Et idē apls testis est. Corde in
quid creditur ad iusticiam.
ore autē confessio fit ad saluē.
Nullus autē de stoliditate sensus.

Tenuitate ingeni causatur.
quia hęc tam parua sunt ut
nemo tam hebes & barbarus
sit. qui hoc discere & uerbis
cōmunib; pronuntiare nō possit.
tam magna. ut qui horū scien
tiam plenit capere potuerit.

Sufficere sibi credatur ad
saluē ppetuā. illud etiā ob
seruandū. ut nullus suscipiat
infantē in baptismo. a sacro
fonte antequā eundē symbo
lū. & orationē dominicā cōp
pbrō decantet. Et ut pbr
omnib; patris adnuntiet.
qđ debitores sunt suis filiis
cū ad intelligibilem etatem
uenerint hęc eadē insinuat.

Ex cap libn. ii.

Precipimus ut unus quisq;

co pater .t. proximi spirituales.
filios suos catholice instruant. *cc. lxxiii.*

Ut parentes filios. *Ex eod. cap. xlii.*

suos. et patrum eos quos defuncti
suscipiunt erudire summo opere
studeant. Illi quia eos genuerunt.
et eis adno datusunt. et isti quia
pro eis fide iustores extiterunt.

**Ieiunio lentrana maiore
Ex concil. mogoca censi. *cc. lxxv.***

Placuit nobis ut letania maior
obseruanda sit acunctis xpia
nis **Q** unu diem. vii. kt. mai.
sicut legendo reperimus. & sic
patres nri constituerunt. ne eq
tando non preciosis uestib. induci.
cinere resper si. & cilicio induci
nisi infirmitas impediere.

Ieiunio rogat *cc. lxxvii.*

Cum exigentib. peccatis galba
ru populi lupox rabie acrit
intermerent. nec huius flagel
li aliqd remediū inuenire pos
sunt. congregati tradunt galli
anu epi apud uennā urbem.
atq. in cōmune statuerunt. ut tri

duanu ieiuniū facerent. **C**ūq.
dñs peste misericordie abstu
lisset. his dieb. in consuetudine
annue celebratis uenerunt.
ut p galliarū p uincias. ante
ascensione dñi diem celebra
rentur. **A**gamus & nos hos dies
cōsumma reuerentia. et deuo
tione cū abstinentia carnis. &
humilitate cordis. non ut uisi
bilu lupox rabiem euadam.
Sed ut inuisibilu. id est spiri
tuū immundoru tēptamenta
uincere ualeamus. Nullus autē
his dieb. uestimenta preciosa in
duatur. qui in sacco & cinere
lugere debem. **P**hibeantur
ebrietates. & cōmessationes.
que sunt in uulgarī plebe.
Nemo ibi equitare psumat.
sed discilciatus pedib. omnes
incedant. nequaquā mulier
eode choros ducat. **S**ed om̄s in
cōmune. **K**irieley son. decantant.
Et cū cōmitione cordis di misericōdia
exorent. p peccatis. p pace. p peste.

per conseruatione frugū & pce
teris necessitatib. dies enī ab
stinencie sunt. non leticie. *De*
ieiunio iiii. tēpor. lxx. mogoci

ccLxxvii. **C**onstituumus. *A. censi.*

ut quat tuor tempora anni
ab omnib. cum ieiunio obser
seruentur. *Idest in martio.*
ebdomada prima. In iun. Sctā.
In sept. tertia. In decēb. que
fuerit plena ante uigilia.
nati dñi. *Idē fr. iiii. & vi.*

et sabbato. ueniant om̄s ad
eccliam hora nona cū letaniis
admissarū sollempnia. *lxx. de anglis*

ccLxxviii. **P**bn̄ cū sacras festiuitates
populo adnuntiant. etiam
ieiunū uigiliarū e q̄s omni
modis seruare moueant. *De*

indieto ieiunio. exē. mogocia
ccLxxviiii. **S**iquis indictū ieiunū supbi
endo contēpserit. & obseruare
cū ceteris xpianis noluerit. In
gangrensi ecclio p̄cipitur. ut
anathematizetur. *lxx. cārgrensi.*

ccLxxx. **S**iqui eorū q̄ cōtinencie frudet.

absq̄ necessitate corpora tra
dita in cōmune ieiunia ab ec
clesia custodita. supbienda
dissoluit. famulo suę cogita
tionis impulsus anathematiz.
lxx. de eadem. re.

ccLxxxii. **Q**uicūq̄ indictū ieiunū uio
lant sine graui necessitate.
memorentur ionathe filii
saul regis. qui male dicam
patris parui pendens parū
mellis in sumitate uirga
comedit. *Ac idcirco*

sententiam mortis p̄merit.
lxx. exēplib. cap. xl viii.

ccLxxxiii. **V**t in ecclia a sacerdotib. ieu
nia constituta. sine necessi
tate rationabile n̄ soluant.
De hoc si uenerit famās.

† pestilentie. in equalitas aens.
t̄ alia qualis cūq̄ tribulatio
n̄ expectetur. edictū n̄m
Sed siatum dep̄ccetur misericordia dñi.

ccLxxxiiii. **V**sura est ubi q̄ sit usura.
amplius requirit̄ quā datur.
Verbi gr̄a si dederis solidos

dece & amplius requisieris.
t. si dederis frumenti mod. i.
sup. aliqd. exigas. **lit. cap. xxiii.**

Turpe lucrū exercent quip **cc. lxxv.**
uasias circū uentiones lucran
di causa inhoneste res quas
libet congregare de certant. **qd.**

Fenus est quialiqd. prestat. **fenus.** **cc. lxxvi.**
uictū. fenus est quidamplius n̄
requirit. nisi quantū p̄stitit.

Quicūq. em̄ repr̄ messis. **lit. cap.** **cc. lxxvii.**
unde mig. nonne cessitate **cc. xv.**

Sed p̄p̄t cupiditate cōparat
annonā. t. unū. verbi gratia.
de duob. denariis cōparat. mod. i.
et seruat usq. dū uenundetur
denariis. iii. aut sex. aut am
plius. hoc turpe lucrū dicim?

Pbn̄ admonere **de confessione & penit.** **cc. lxxviii.**
debent plebē sibi subiectā ut

+ om̄s qui se sentit mortifero
peccati uulnere sauciatum.
fena quarta. antequā quad
ragesima cū omni festinatione
recurrat ad uiuificantē matre
eccliam. ubiqd. male cōmisit.

cū omni humilitate. & cōficio
ne cordis. simplicū confessus
suscipiat remedia penitentię.

Scđm modū canonicis auctori
tatib. p̄fixū. tradaturq. **Sancti**
in interitu carnis ut sp̄s saluus
sit in die dñi. Non solū aut̄ ille
qui mortale aliquid cōmisit.

Sed etiā om̄s homo quicūq.
sepe cognouit. in maculatūm
xpi tunicā quā in baptismo
accepit peccati macula pollui
isse. **Adypnū** sacerdotem fes
tinet uenire. & cū purificatē

^{purgatione} mentis. om̄s transmigrationes
om̄aq. peccata. quib. dī offensā
se incurrisse meminit humilitē
ēficeat. & quicqd. ei a sacerdote

fuerit inunctū. ac si ab ipso
omnipotentis dī ore eēt placū.
ita diligent̄ intendat. & cautis
sime obseruet. **de penitentib.**

Cuī cūq. **exet. afflicto.** **cc. lxxviiii.**
penitenti s. publicū & uulgatū
crim̄ est. qd̄ uniuersā eccliam
cōmouerit. ante absidā man̄

ei imponatur. *Exe. asa tensi.*

exc **P**enitentes cepit quo penitentiam
petunt inpositione manuum. &
cibicium super capita. a sacerdote
sicut ubicumque constitutum est esse
quentur. Si autem comas non deposu-
erint. aut uestimenta non mutaue-
rint. abiciantur. *Vnde super*

exc i. **I**n capite quadragesime. omnes
penitentes qui publicam suscipi-
unt aut susceperint penitentiam.
ante fores ecclesie seire presentent
episcopo ciuitates sacco induiti. nudis
pedibus. uultibus in terram prostratis
reosse esse. Ipso habitu & uultu
proclamantes. ubi adesse debent
decani. Id est archiepiscopi parro-
chiarum cunctibus. id est presbiteris peni-
tentium. qui eorum conuersationem
diligenter inspicere debent. & secundum **exc ii.**
modum culpe penitentiam profixos
gradus inungat. Post haec in eccle-
siam eos introducat. & cum omni
clero septem penitentiae psalmos in-
terim prostratus. cum lacrimis pro eorum
absolutione decantet. *Te surges*

ab oratione. iuxta quod canones
iubent manus ei imponat. aqua
benedicta super spargat. ^{et cinerem}
prius mittat. deinde cibicium
capita eorum cooperiat. & cum
gemitu & crebris suspiriis
denuntiet. Quod sicut adam
preclusus est de paradiso. ita et
ipsi ab ecclesia ob peccatis eiciantur.
Post haec iubeat ministris. ut eos
extra ianuas ecclesiae expellant.
Clerus uero prosequatur cum respon-
sorio. In sudore uultus tui ues-
ceris. et recet. Ut uidentes sciam
ecclesiam ob facinoribus suis tremere
factam. atque commotam. non parui
pendant penitentiam. In sacra-
mentum domini cenam. rursus ecclesie li-
minibus representent. *Dedanna penit*
Modus temporis. *Exe. mago ei.*
penitentiae peccata sua est fitean-
tibus. aut per antiquorum canonum
institutionem. aut per scripturarum
auctoritatem. aut per eccle-
siasiticam consuetudinem. imponi
debet a sacerdotibus. Nam qui

peccatis grauib. leues quosda
 & inusitatos inponunt peni
 tentie modis. consuunt puluil
 los sedm pphetica sermonem.
 sub omni cupido manus. et fa
 ciunt ceruicalia subcapite
 uniuerse etatis. ad capiendas
 animas. sed discretio seruanda.
 int penitentes publice & ab
 scondite. Nam qui publice peccat.
 oportet ut publica mulcet
 penitentia. & sedm ordinem
 canonu p merito suo & comu
 nicetur & reconcilietur. Qua

lit suscipere debeant penitentia ppi cxviii

Quocienscuq. *t pbn expen romano.*
 xpiani ad penitentia acce
 dunt. ieiunia iniungimus. &
 nos comunicare cu eis debem
 In ieiunio una aut duas ebdo
 madas. t quantum possum. ut n
 dicatur nob qd sacerdotib.
 uideoru adno dicitur. Ne uob
 legis peras qui ad grauatil
 homines. inponentes sup hu
 meros eoru onera graua et vi

portabilia. ipsi aut uno digito
 uro non tangatis sarcinas ipsas. cxviii

Quocienscuq. *lit post pauca.*
 dederis consiliu peccanti. Simulq.
 da illi penitentia. statim quantum
 debeat ieiunare. aut elemosi
 nis redimere peccata sua. ne for
 te obliuiscaris que tibi iam dixit.
 & iteru tibi necesse sit int gare
 et forsitan erubescit. iteru cfiten.
 & inueniet ia amplius iudicari.

Ut nullus alius p sumat penitentia dare. t cessione audire nisi eps. cxviii

Sicut eni sacrificiu. *aut pbr. ex eode.*
 offerre non debent nisi epi. & pbn
 quib. clauel regni celestis tradi
 telunt. si nec penitentiu iudi
 cia alii usurpare debent. *lit.* cxviii

Si aut necessitas euenerit. & pbr
 n fuerit p sens. diae suscipiat
 penitentia ad scdm comunione.
lit ex theodori archiepi t bede pbn cxviii

Epi. t pbn. quando. sentit eiali
 fidelium recipiunt cessiones.
 humiliare se debent. et cum mis
 ticiis gemitu lacrimisq. orare.

non solū p̄ suis delictis. Sed etiā
p̄ fratrib; casu. Aut em̄ apt̄s. Quis
infirmitatur & ego non infirmor.

cxviii. **C**um ergo uenerit. Unde sup̄
aliquis peccata sua. mandet
ei sacerdos. ut exspectet modū
eū donec intret eccl̄am aut
cubiculū suum ad orationē.

Si aut̄ non est locus aptus ad hoc
dicat hanc orationē in corde
suo. **ORATIO.**

Dñe d̄s om̄ps p̄picius esto mihi
peccatori. ut condigne tibi pos
sim gr̄as agere. qui me indig
nū p̄p̄t tuam misericordiam misit
qū fecisti officii sacerdotalis
& me exiguum humilemq;
mediatorē constituisti ado
randū. & int̄cedendū ad d̄m
nr̄m ih̄m xp̄m filium tuum.
p̄ peccantib; & ad penitentiam
reuerentib;. Ideoq; dominator
dñe qui om̄s homines uis sal
uos fieri & ad agnitionē ueri
tatis uenire. qui non uis mor
tē peccatorū. sed ut c̄uertant̄

& uiuant. Suscipe orationē
meā quā fundo ante c̄spec
tū clem̄tiae tuae. p̄ famulis
& famulab; qui ad penitentia
uenerunt. ut des illis sp̄m con
punctiones ut resipiscant di
aboli requies laqueis a quo
adstricti tenentur. & ad te
p̄ condignā satisf̄actionē
reuertantur. **Feunde**

Videns aut̄ ille qui ad peniten
ciā uenit. Sacerdotē tristē
& lacrimantē p̄ suis facino
rib; magis ipse timore d̄i p̄
cullus amplius tristatur &
exhortescit peccata sua.

Ordo addam penit̄. unde sup̄.

ccc. **P**ost hęc interroga eū blande
leniterq; **C**redis in d̄m patrē.
& filium. & sp̄m sc̄m. **C**redo.
Credis qd̄ iste tres p̄sone. unus
d̄s sit. **C**redo. **C**redis qd̄ ipse
in ista carne in qua nunc est.
in ipsa resurgere habes in die
iudicii. et c̄cipere siue bonū.
siue malum qd̄ gessisti.

Credo. **N**is dimittere illis pec-
 cata qui in te peccauerunt dno
 dicente. **S**inon remiseritis ho-
 minib; peccata eorū. nec par-
 ur uobis dimitter peccata ura
Volo. **E**t require ab eo diligent.
Sicut incestuosus. aut suo semori
 infidelis. **E**t sin uult incestu
 dimittere. non potes ei dare
 penitentia. **S**i aut uult potes
 his pmissis potes penitentia alloq
 affectuose debet sacerdos his
 uerbis. **E**rat noli erubescere.
 peccata tua confiteri. **N**am &
 ego peccator su. & fortassis pe-
 iora qua tu feceris habeo facta.
Hec idcirco admones quasi usi-
 tatum humani generis uitium est.
Ut beatus gregorius dicit. **E**t la-
 bendo peccatum comit tere. & co-
 missu n confitendo pdere. **S**ed
 negando defendere. atq e ue-
 tu defendendo multiplicare.
Et qui diabolo instigante nefan-
 da crimina perpetrare n metum.
Hec eade qui opere absq ulla

uere cundia p fecim. eode sua
 dente salte uerbis consuere
 erubescimus. **E**t cosa homine
 qui similis nr est eisdq. fortas
 se passionib; subiacet. e fundim
 dicere. qd cosa do quoma in-
 spicit absq; ullo mentis rubore
 comit tere n formidauim. de-
 testanda actione; **S**ponete ergo
 fateamur. qd nullo cogente
 comisimus. **S**uero nos nra sce-
 lera celauerim. ab illo mani-
 festabuntur. qui et accusator;
 peccati et in centor. **I**pseni
 hic nos ut peccemus instigat.
Ips e cu peccauerimus accusat.
Si ergo in hac uita pueniam eu
 & ipsi nri sceleris accusatores
 simus. nequicias diaboli inimici
 nri. & actusatores effugiam.
Paule teste quate. **S**i nos met
 ipsos iudicaremur. n utiq; diu-
 dicaremur.
Videns aut cu sacerdos uerecun-
 dante. rursum psequatur.
 fortassis hmc non omia que ges

liti ad memoria modo ueniunt.

Ego te interrogabo. Tu caue ne dia-
bulo suadente aliquid celare p̄su-
mas. Et tunc eum ita p̄ ordinem
interroget.

Fecisti homicidiū. aut casu. aut
uolens. aut nolens. aut p̄ uindicta
parentū. aut iubente domino
tuo. aut in publico bello. Si uo-
luntarie fecisti. vii. annas peni-
tere debes. Si nolens aut casu.
i. annas penitere debes. Si pro
uindicta parentis. i. annū. & se-
quentib. duob. annis. tres. xl. mas.
& legitimas fr̄as. Si in bello xl. dies.
Si lib̄ es. & iubente dño seruu in-
nocentē occidisti. annū. i. In duob.
aliis annis. iii. xl. mas. et legitur
ferias. Si seruus dignus est morte.
xl. dies peniteat.

Fecisti truncationes manuu. aut
pedū. aut oculos hominis eruisi.
aut uul. nerasti hominē. p̄ trun-
catione. annū. i. penitere debes.
p̄ uulnere xl. dies.

Fecisti p̄ iuriū. aut p̄ cupiditate

sc̄li. aut coactus. et p̄ necessitate.
aut p̄ uita sua. aut parentū. aut
nesciens. aut alios in p̄ iurium
induxisti scient. Si sciens p̄ iu-
rasti. & alios in p̄ iuriū induxisti.
vii. annas penitere debes. Si nes-
ciens. annū. i. & tres. xl. mas. Si p̄
uita. t̄ membra. tres. xl. mas.

Fecisti furtū. aut sacri legum.
aut fracturas. t̄ rapinā. tolles
qd̄ tuū non erat. Si domos p̄ noc-
tē infregisti et quadru pedia tulisti.
t̄ fortiorē causā ualente solū
xl. annū. i. penitere debes. et p̄ eū
reddere. Si n̄ reddis annū. ii. penit.
Si manus fecisti furtū. iii. annū.
penit. Et si sepe fecisti. vii. annū.
t̄ modico furto. xx. dies. Si uerū.
dies. Si de ecclā aliqd̄ tulisti.
qd̄ est sacri legū. vii. annū penit.

Fecisti adulteriū cū uxore
aliena. t̄ desponsata. t̄ uirginē
corrupisti. Si uē cū sc̄i moniali
t̄ dō dicata. t̄ cū absoluta femina.
id est sine marito. t̄ cū ancilla
ppria. Si in chatufes cū alien

us uxore. aut cū scī moniali. vii. annas penit. Sicū uirgine. ii. ann. Sicū uidua. Sicū uidua. ann. i. Sitūā uxore dimisisti. & alteri uxuristi. vii. annas penit. Sicū uacante femina. tres xmas & legitimas fenas. Sicū p pna ancilla xl dies debes penit. Nupisti cū uxore tua. t ancilla retro. si fecisti xl dies. debes penit. Nupisti cū uxore tuo. xl dies ante paritū. xl debes peniteat. Nupisti die dominico. iii. dies pen deb. Fecisti apū de uirgine. t uidua. iii. ann. penit debes. Fecisti fornicationē sicut sodomit fecerunt. aut pecorib. aut cū matre t sorore. xv. ann. t xii penit debes. Comquinatus es cū uxore tua in quadagesima. si hoc fecisti. ann. i. penit debes. aut xx vi. solidos in elemosinā dare. Si p ebrietatem euent. xl dies penit. hoc etiam cauere debet. ut xx dies. ante nate dñi. et pentec. et omni die domi nico. et post conceptionē manifest

tatā uir contineat se ab uxore. Dixisti falsū testimoniū. p cupiditate. aut nesciens ann. i. peniteat^{re} debes. Truncasti ullū membrū. iii. ann penit debes. Adisti fratrem tuū. quā diu in ipso odio fuisti. tā diu peniteas in pane et aqua. Detraxisti ullū hominē ad seruitutē t ad pares. ppter inuidiā. xl dies pen. Violasti infurto Sepulcrū. ann. ii. peniteat^{re} debes. Contigit tibi ulla negligencia. de sacrificio dñi. et. xl dies penit. Consulisti magos. aut aruspices. aut incantatores. aut sorti logos. Tuota que ad arbores. t ad fontes faciunt uouisti. ann. iii. pen deb. Tulisti aliqd. pecunie de ecclesia. aut in quadruplu restitue. aut iii. ann peniteat^{re} debes. Perdidisti aliquē p inuistā delatuiā. iii. ann. peniteat. Duristi aut transmisti ullū hominē apia nū in captiuitatē. iii. ann penit. Remasti domū aut arca alterius.

iii. ann. peniteat.

Fecisti uomitū pēbritatē. xv. dies penit. Si contentū est xl. siens. iiii. dies penit. Similiter si sanguinē comederis.

Manducasti morticina. aut dila-
cerata abestris. xl. dies penit.

Bibisti deliquore in quomus.
t. mustela mortua inuenta fuer.
xl. dies penitere debet.

Contēpsisti iudiciū ieiunium
incepta. t. decreta seniorum.
xl. dies. Sinquadragesima. i. ann.

Oppressisti infantē tuū. v. ann.
aut. iii. ann. penit. debes.

Bibisti illū maleficū. id est her-
bas. t. alias causas. ut n̄ potuis-
ses infantes habere. aut ali-
donasti. aut hominē p̄ mortife-
rā portionē occidere uoluisti.
aut alium hoc facere docuisti.
aut de semine uiri gustasti. ut
in amore tuū exardesceret.
aut krisma bibisti. aut ad sub-
uertendū dī iudiciū alieni
dedisti. t. siquid huiusmodi ope

ratus es. iiii. ann. pen. debes.

Necasti uoluntarie partus tuos
x. ann. penit. Et si filiū. t. filiā
occidisti. xii. Et si in utero
ante conceptū. i. ann. Si post
conceptū. iii. ann. Si tuus in-
fans p̄ tuā negligentia. sine
baptismo mortuus est. ann. i.
penitere debes. & nūquā sit
sine aliqua penitentia.

Fecisti aliqd. qd̄ pagani faciunt
in kt̄ iā. in ceruulo. t. in uigulo
iii. ann. penit. debes.

Fecisti aliqd. t. dicas in quocūq;
opere qd̄ in chodis p̄ sortilogan
t. maicā artē. ann. i. deb. penit.

Misisti filium tuū sup̄ tecum.
aut sup̄ foenacē. p̄ aliqua san-
tate. t. incendisti grana ubi
mortuus homo fuerat. v. ann. pen.

Cantasti carmina diabolica
sup̄ mortuos. xx. dies penit.

Iungis te mulieri tēp̄ menstruo.
xl. dies penit.

Nupsisti cū uxore tua post quā
peperit. antequā quadraginta

dies adimplementur. xxx.
dies debet penitenti.

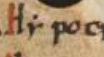
Communicasti de sacrificio dñi
et non prorsus abstinuisti ab
uicij amplexu. v. aut septē
dieb. dies. xx debet penit.

Operatus es aliqd̄ in dominica
die. vii dies penitere.

Detraxisti. t̄ male dixisti aliquē
clausā inuidie. vii dies penit.

Nunc tibi viii. principalia
uitia explicabo. Idest supbia.
uana gloria. Inuidia. Ira. Ins
ticia. Avaritia. Ventris inglu
uies. Luxuria. ex quib. fit
cul pabilem recognoscis peni
tentia suscipe.

Nam ex his om̄a uitia oriunt̄.

Deua na gl̄a oriuntur.
ino be diencia. Lactan
tia. Hy pocrisis. contemuo
nes. Fruatio. Discordie. Nou
tati p̄suptiones.

Demuidia. Nascetur Odium.
Susurratio. Detractio. Exul
tatio. Inaduersis proxiu.

Affliccio in proximis. Deua
oriuntur. Rixe. Tumor m̄tis.
Contumelie. Clamor. indigna
tio. Blasphemie.

Detractio nascitur. Malitia.
Rancor. Pusilla nimitas. Des
peratio. Torpor. Vagatio
mentis.

De auaritia oriuntur. Proditio.
Fraus. Fallatio. puria. Inqui
etudo. & contra misericordia.
obduratio.

De uentris ingluuie. Propagāt.
Inepta leticia. Scurilitas. In
mundicia. Multiloquiū. He
bitu ^{do} sensus.

De luxuria generatur. Cecitas
mentis. Inconsideratio. In con
fiantia. Precipitatio. Amor sui.
Odium dī. Affectus p̄sentis sc̄li
horror & desperatio futuri.

Ergo si supb. usq. modo fuisti.
humiliatē ipsum in conspectu dī.

Suana gl̄oriam dilexisti. cogita
neq. p̄t̄ transitoria laudē. et n̄a
p̄das ne recedem.

Si inuidie rigo te huc usq; ē sup
sit qđ est peccatū maximum.
et sup omā detestabile. quia di
abolo cōparatur. inuidus qui
primo homini inuidit datum.
qđ ipse p̄suā culpam p̄diderat.
age penitentiā et p̄fectū alige
tuum deputa.

Sitisticia te superat. patientiā
et longanimitatē meditare.

Siauantie morbi grauat. cogita
quia radix est omniū malorū.
et idolatrie cōparatur. Et ideo
largū te esse oportet.

Surate uexat. que insulorum
sinu requiescit. dominari debes
animotuo. & hanc ac mentis
tranquillitate fusa uentris
ingluuiēs aduorandū p̄trahit
sobrietatē sectare.

Siluxuria. castitatē uoue.

Tunc p̄sternat se penitens int̄rā.
et cū lacrimis dixit. Et in his
& alus uitiis quib; cumq; huma
na fragilitas contra dñm. & creato
rē suum. aut cogitando. aut lo

quendo. aut operando. aut de
lectando. aut concupiscendo
peccare potest. In omnib; me
peccasse & reum inēspectadi
sup om̄s homines esse cognos
co. & confiteor. humilit̄ etiā
te sacerdos dñi exposco. ut int̄
cedas p̄ me. et p̄ peccatis meis
addñm. & creatorē nr̄m. Qua
tinus de his. & de omnib; sce
lerib; meis. ueniā et indul
gentiā consequi merear.

Deinde sacerdos surgat. & sal
mū. xxx. vii. mū. decante.
deinde. I mū. et. I iii. et p̄ster
nat se int̄rā. et dicat se oratio.

Precor dñe clemētā et mise
ricordiā tuā. ut famulo tuo.
ill. peccata & sa
rasua. confiten
ueniā relaxare digneris. &
p̄teritorū culpas indulgeas.
qui humeris tuis p̄ditā redux
isti. qui publicani p̄tib; & cō
fessione placatus es. tuam
dñe huic famulo tuo placatē

digneris. tu huus ꝑ cib. benign?
aspira. ut in confessione placabilis ꝑ maneat. **F**letus eius & peticio ꝑpetuā demētiā tuā celerit̄ exoret. **S**cūsꝑ; altariꝑ; restitutus. rursū ēē ne accēles a glorię mancipetur. q̄ uiuus.

Sꝑ omꝑ sit aduꝑtoꝝ & ꝑꝑectoꝝ tuus. et ꝑꝑter indulgentiā de peccatis uis ꝑꝑteritis ꝑꝑsentib; & futuris.

Hec de remediis peccatorum. expꝑtoꝝ monimētis excerptimꝑ. in quib; tam omnib; non auctoꝝitate censoris. **S**ed consilio potius compatiētis usumꝑ.

Solertꝑ ammonentes doctū quēꝑ; sacerdotē xꝑi. ut in uerſis que hic adnotata reperit. sexum. etatē. Conditiōnē. statū. Personam. Intellectū. Ipsum quoꝑ; cor ꝑꝑnitentis curiose discernat. & scēdm hęc ut sibi uisū fuerit singula queꝑ; diuidet. Quib; dam namꝑ; acubis abſtinendo. Aliis elꝑmo

ſynas dando. nonnullis genua flectendo sepius. **S**ue in cruce stando. aut aliqꝑd aliud huus modi. qđ ad purgationē peccatoꝝ ꝑꝑtineat faciendo. **U**niuersa necesse est errata corrigere. que uniuersa ⁱⁿ examine discreti debent pendere iudicis.

ccc i.

Penitentib;. **S**cđm. differentiā peccatoꝝ ep̄i arbitrio ꝑꝑnitentię tēꝑoꝝa decernant.

ccc ii.

Ut sacerdos ꝑꝑnitentiā imploranti. absqꝑ ꝑꝑſone acceptione ꝑꝑnitentię leges inuingat.

ccc iii.

Ut ꝑꝑnitentiā coniugatis exēſensu detur. ꝑꝑnitentiā cōiugatis n̄ nisi ex consensu dandam.

ccciiii.

De his qui diuersis facinorib;. ꝑꝑcauerunt. & ꝑꝑseuerantes in oratione. confessionis & ꝑꝑnitentię conuersationē amalis habuere. ꝑꝑfectam ꝑꝑqualitate delicti talib; ꝑꝑnitentię tēꝑꝑ in pensū ꝑꝑꝑ clemētiā et bonitātē dī cōmunio concedatur.

ccc v.

Vnū quēꝑ; hominē accedentem.

ad penitentiam. Si uideris acriter
& assidue stare in penitentia
statim remissius age aduer-
sus eum. *Ex c. c. african.*

ccc vii. **V**t pbr non int̄rogato ep̄o n̄ r̄e-
cuset penitentē nisi absentia
ep̄i necessitate compellente.

ccc viii. **D**e penitentib. aut̄ qui siue *Ex c. p. l. a.*
ex grauiorib. cōmissis. Siue ⁱⁿ ^{no}
ex leuorib. penitentiam gerunt ^{cen}
^{tu}.

Si nulla int̄ ueniat egritudo
v. feria ante pascha eis remit-
tentur dū romane ecclē con-
suetudo demonstrat. Sane si quis
egritudine incidere. atq; usq;
ad desperationē deuenere ei:
ante tempus pasche relaxandū.

ccc xiii. **C**et negligentēs. *Ex c. cartagin.*
penitentes tardius recipiant.

ccc xiiii. **C**urandū sumo opere est. ne quis
fratru coep̄ox q; nr̄ox. aut etiā
pbrox. in alterius ciuitate
t̄ dio celi. penitentē. t̄ sub ma-
nē positū sacerdotis aut eū
qui re c̄ ciliatū se dixerit.
Sine ep̄i. t̄ pbr̄i testimonio.

& litteris ad eum p̄inet
parto echiā suscipiat. *Ex c.*
ccc xi. **C**onfirmatū est. *Cartagin.*
ut si quando pbr̄i. t̄ diacon̄.
aliqua grauiori culpa c̄ uen-
fuerint quae eos a ministerio
necessē sit remoueri. n̄ eis
manus tamquā penitentib.
t̄ tamquā fidelib. laicis im-
ponatur. *Ex c. arelatensi.*

ccc xxi. **P**enitentiam desiderantib. cler-
icis non negandū. *Ex c. p. l. a. leon.*

ccc xxi. **A**lienu est a consuetudine ecclē-
siastica ut qui in presbiterali
honore. aut diaconi gra-
du fuerint consecrati. In pro-
ximine aliquo suo p̄man-
inpositionē remediū acci-
pant penitendi. Sedm̄ quod
scriptum est. Sacerdos si pe-
cauerit. quis operetur illi.
Unde huiusmodi lapsis ad p̄-
merendā misericordiam dī prua-
ta est expectanda secessio.
ubi illis satisfactoriosi fue-
rit digna. Sit etiā fructu

osa. **Exepla leon. pp.**

Qualitas negotiat. aut excusat ^{cccxiij.}

aut arguit. quia est honestus. & turpis. uerū tam penitentū utilius est dispendia pati. quā periculis negotiationis astringi. quia difficile est. int̄ em̄tis uenditis. que cōmerciū n̄ int̄uenire peccatum. **Exeadē.**

Contrarium est omnino ^{cccxiij.}

ecclesiasticis regulis. post penitentię actionē. redire ad miliciam secularem. Cū apli dicat. **Nemo militat dō. & ceter.** Unde non est lib̄ alaques diaboli quise milicie munda ne uoluerit implicare. **Anclit.**

Hi qui post scē religionis p̄positū apostatant. & ad sc̄m redeunt. & post modū penitentię remedia non requirunt. cōmunionē non accipiunt sine penitentiā. quos etiā iubemus ad clericatus officium non admitti. ^{cccxiij.}

Quicūq; habitum secularem ^{cccxiij.}

p̄supserit ab eccl̄a expellat̄.

Dehis qui acta penitentiā ^{cccxvii.}

ad pristina redeunt peccata. antiquorū patrū decernunt concilia. ut qui acta penitentiā tanquā canes ac sues ad uomitēs pristinos. & ad uolubra redeunt. quo ad usq; ad remedia penitentię recurrant. & ad om̄isū ordinē reuertant̄. ex cōmunicati. & anathema condēpnati habeantur. **Ex dictis.**

Quise inlicita meminit **sc̄i gregori.** ^{cccxviii.}

cōmisse. alicui etiā studeat abstinere. quatinus p̄ hoc conditor suo satis faciat. ut qui cōmisit p̄hibita. sibi met ipsa abscidere debeat. etiā c̄cessā.

In licitorū ueniā. **Exepla leon.** ^{cccxviii.}

postulantē. oportet etiā alicui abstinere. Dicente ap̄to. Om̄a licent. sed non om̄a expediunt. **Ex c̄. toletano.**

Eaque frequenti p̄uariatio ^{cccxx.}

ne iterantur. frequenti & sen

tenia condepnantur. *Ex dicitur*

ccc. xxi.

Penitentē corde. ita. *basili ep̄.*
oportet suscipi. sicut dñs os ^{xx}ccc. v.

+
tendit cū dicit. Quia ē uocāū
amicos suos & uicinos dicens.

Congratulamini mihi quia
inueni ouem quā p̄dideram.

ccc. xxii.

Affectum illū in se. *Unde sup̄*
recipiat penitent. quē gerebat
illū quid dicebat. iniquitatē.
odio habui. & abhominat̄ sū.

ccc. xxiii.

Penitentia certam. *Ex dicitur s̄c̄i auḡ*
non facit. nisi odiū peccati &
amordī. Quando sic penites.
ut tibi amarū sapiat in animo.

q̄d ante dulce fuit inuita.

Et q̄d te prius oblectabatur in
corpore. Ipsum te cruciet.

in corde. tunc uere penites. ^{xx}ccc. vi.

ccc. xxiiii.

Erga eum qui p̄p̄c. *Unde sup̄.*
cato non penitet. tales

esse debemus sicut dñs p̄cepit

Sicut tibi sicut gentilis & publican̄.

& sicut ap̄t̄s iubet. Subtrahite

inquit uos ab omni fratre in

ordinate ambulatē. & n̄ s̄c̄m

ita ditionē quā tradidim̄ uob̄.

ut clerici n̄ int̄ sint nuptiis.

Pbr̄. diaconi. subdiacon̄. t̄dem
cep̄s quib̄. ducendi uxoris
non est licitū. etiam alienarū
nuptiarū euent̄ c̄ uiuia.
neq̄ his coetib̄. admisc̄atur
ubi amatoria cantantur. &
tur pia. aut obsceniorū
corporū. & saltationib̄. chor̄.
effertur. ne auditis ecobuit
sacris misteris deputatus.
tur pium spectaculoꝝ. atq̄
uerborū contagione polluat̄.

Ex̄. moganti censi.

Quib̄. licentia uxores d̄cendi
non est. alienarū nuptiarum
euent̄ conuiuia. *De q̄d̄ m̄r.*

Non liceat sacerdotib̄. *nni. pape.*
t̄ clericis aqua spectacula
innuptis t̄ coniuuiis spectare.

Sed oportet̄ ante quā ingredi
antur ipsa spectacula surgere
et redire inde. *De t̄p̄o r̄b̄.*

*quis ē t̄nere debent c̄ uigati
ab uxoris. in c̄ilio. heliber̄.*

Sinodus eliber nensiu dicit. ^{xx}cccvii.
 vtrib; xl mis anni & iudie
 dominico. & in quarta feria.
 et in vi feria. con iugales con
 tinere se debent. Itē nec illis
 dieb; copulari quā diu graua
 ta fuerit uxor. Id est a quo die
 filius in utero motū fecerit
 usq; ad partū. Item a partu.
 post xxx. dies Si filius. Si autē
 filia. post. l. vi. ^{xx}Decade re. cccviii.

Vxoratus contineat. ^{xx}Expentē.
 se xl. dies ante pascha. et penit
 S; ante natē dñi. et omne do
 minicā noctē. et quartā & vi.
 feriā. & a conceptione mani
 festata usq; post natā sobolē.
 Vxor post natā sobolem abstinere
 at se ab ecclā. Si filius est. dies
 xxx. Si filia. xl dies. Mulier
 se abstinere auro tres menses
 ante partū. & post partum
 xl dies. Qui autē nupsent his
 dieb; xx. dies penit. ^{xx}de quadg cccviii.

Qui in quadagesima ante pascha
 cognouerit uxore suā. et nolu

ent abstinere ab ea. i. annū penit.
 aut pecuniam suā uidelicet. xxvi
 solidos ad ecclā tribuat. aut
 pauperib; diuidat. **S**ip ebriē
 tate. et sine consuetudine ac
 ciderit. xl dies penit. **Q**uante
 cōmunionē abstinere debet. ^{xxxv}ccc

Omnis homo ante sacra cōmuni
 onē a propria uxore abstinere
 debet. tres. v. aut vii. dies.
 decalogus apbns danda ex ecclā.

Vt de oblationib; nā necensu. ^{cccxxxvi}
 que offerunt apopto. & cōsecra
 tionu sup sunt. t de panib; quos
 + offerunt fideles ad ecclā. t
 certe desuis pbr. conuenient
 partes incisas habeat in uase
 nitido. ut post missarū sollemp
 nia. qui cōmunicare n̄ fuer
 parati. Eulogias omnidie
 dominico. & iudie; festis ex in
 de accipiant. Et illa unde
 eulogias pbr. daturus est ante
 in hęc uerba benedicat.

Quē scēpat om̄ps. **ORATIO.** ^{cccxxxvii}
 eterne ds. benedicere digneris

hunc panē tuā scā & spiritali
benedictione. ut sit omnib. sa-
lus mentis & corporis atq; cetera
om̄s morbos & uniuersos inimi-
corum insidias tutam̄tū. **Idm̄**
nr̄m ih̄m xp̄m filium tuum.
panē uitę. quide celo descendit.
ecdat uitā & salutē mundo. et

cccxviii **cccxviii**
tēcū uiuit & regnat. **Pudendū**
aut̄ nemię incaute defluant ut p̄bri
cū sola incedant. & s̄m̄ tribuenti.

cccxviii **V**t p̄bri non uadant nisi stola t̄ ora
torio induti. & si int̄nere p̄bri
spoliantur. t̄ uulnerantur. aut
occiduntur non sola uestiti.

Simplicit̄ emendatione sua sol-
uantur. **S**icut cū stola triplic̄.

cccxviii **P**̄bri sine int̄missione. **Ex̄ mago censi.**
utantur orationis x̄p̄t differen-
tiā sacerdotalis dignitatis.
Ne clericis laicis induant̄ uestib.

cccxviii **V**it laicalib. uestim̄tis. **Ex̄ quosup.**
clerici n̄ utantur idest mantellū.
t̄ cot̄tū. **S**ine cappa. nec p̄ci-
osis & inepus calciām̄tis. &
aliis nouitatū uanitatib. sed

religioso detenti habitu in-
duti incedant. **Ex̄. ad r̄sphach.**
mbaio ano. cap̄ xl. i.

Ct nullus clericus uestim̄ta la-
icalia portet. nec arma. nisi
tantū qđ ipsius religioni dece-
at induere p̄sumat. **Ex̄ cap̄**

Clericus p̄fessionē suam. carag-
etiam habitu et incessu p̄b̄.
Et ideo nec uestib. nec calciām̄tis.
decorē querat. **Ne p̄bri p̄p̄ciū.**

Qicumq; p̄bri eccl̄as optineant.
p̄p̄cium eccl̄am fuerit adq̄r̄.
omni modis deponantur. quō
contra eccl̄iasticę regule
disciplinā agere dinoscitur
quialium p̄bri legitime ad
eccl̄am ordinatum. p̄p̄cium
expulerit. eamq; sibi talit̄
iudicauerit qđ n̄ ubiq; sacri-
cū sit offerendū. **Ex̄ p̄li anacl̄g.**

Saacerdotēs quando sacri-
cant non soli hoc agere debent.
sed testes secū adhibeant.
ut dō p̄fecte in sacris dño
locis sacrificare p̄bemur.

At namq' auctoritas legis
diuine. Vide ne offeras ho
locustata tua. in omni loco
que uideris. Sed in loco que
elegit dñs d'stuus. ubi sit missa
celebranda. *Ex. sc'i siluestri pp.*

C et nullus pbr missam celebrare
psumat. nisi in sacris ab epō
locis. quisui particeps de ce
te uoluerit eē sacerdotu &
pietatis affectu. *Siddecimus iiii.*

I fiant portiones ex synodo nā
instruendis pbrn partē q' *cc. xli.*

ammonendi. quatinus nouerit
decimas & oblationes quas
afidelib. accipiunt pauperū
& hospitiū. & peregrinorum
eē stipendia. et n̄ quasi suis
sed quasi cōmendatis uti de q' b.
omnib. sciunt se rationē posi
tuos inē spectandi. & n̄ iustas
fidelit pauperib. & his qui p
missisunt administrauerint.
dāpna paciendos. Qualiter
uero dispensari debeant. ca
nones sc'i institunt. Scilicet

ut quate tuce partes in defi
ant. Vna ad fabricā ecclē re
uelandam. Altera pauperib.
distribueudā. Tertia pbrō cū
suis clericis habendam. Quar
tā epō reseruandā. ut que qd
ex inde uiserte prudenti cōsi
lio fiat. *Sicut aut pbr rem ecclē
quocūq' ingenio alienare p̄supserit*

Siquis pbr. aut diaē. *Ex. braccarensi.*

inuentus fuerit deminutentis
ecclē aliquid uenudasse. qe
sacrilegiū cōmisit. placuit eū
in ordine ecclē non haberi.
In iudicio tam epī dimitten
dū est. Siue dignus sit. Siue
indignus in suo recipi gradu.

*Ut nulli p̄suli possessionē magnā
& parua ecclē liceat in perpetuū
alienare ex decreto simmachi pp.*

Vt nulli aptice sedis p̄suli liceat. *cc. xliiii.*

p̄dium rusticū quanti cumq'
fuerit. t magnitudinis. t exi
gutatis sub p̄petua alienatio
ne. t cōmunicacione ad cui
libet iure transferre.

cccxlvi

Sane domus quibus libet urbibus, estitate. quarum statim necesse est. expensa non modico sustentari acaptis. si offerri contigerit. subiusta estimatione redditibus. et diuinitimore iudicii communicentur.

cccxlvi

Qui cumque presbiter de iure. *Ex eodem.* tituli sui quolibet modo preter aurum argentum. et gemmas. uestes quoque. si sunt. et si accesserint aliqua mobilia adornamenta diuina minime pertinentia aliquid in perpetuum. alienare temptauerit damnator. alienator. ac uenditor. honoris sui amissione mulceatur.

cccxlvi

Precetera qui re ecclesie per. *tit. car. vi.* uerit & acceperit. et qui presbiterorum. aut diaconorum. fraude sensorum. danti subscripserit. quo uat. de animas percutit anathemate feriatur. *Ex cap. car. vi.*

cccxlvi

Item placuit ut presbiter non uendat rem ecclesie ubi sunt est fructu. nescientibus. episcopis suis. quomodo & episcopo non licet uendere preda ecclesie. ignorante concilio & presbiteris suis

non habente aut necessitatem. nec episcopo liceat ecclesie rem tituli sui usurpare. *Ex eodem.*

cccxlvi

Placuit ut rem ecclesie nemo uendat. Quod si reditus non habet & aliqua nimia necessitas cogit. hoc insinuandum est primati. & iuncte ipsius. ut cum fructu numero episcopi. utrum fiendum sit arbitretur. *Et si non fecerit. reus dicitur & consilio uenditoris honore amisso teneatur.*

cccl.

Siquis episcopus nulla ecclesiasticarationis necessitate conpulsus in suo clero. aut ubi forte non est presbiter de rebus ecclesiasticis aliquid presumpsit uendere. res ipsas ecclesie proprie restaurare cogatur. & in iudicio episcopi deiciatur. auditus. et tamquam furti. aut latrocinii reus alio priuetur honore. *Ex c. toletano.*

cccl.

Omnis itaque rei ecclesiasticae quantitas sicut remedium uenit tribuit conferenti. Ita dampnum

tue pparat fraudatori. & ideo
 nullus sacerdotu t ministrorū
 ex reb, ecclē. que in quib, cūq,
 locis a fidelib, largiuntur aliqd
 auferat. t iur suo. aut cathedre
 pprie unitati conectat. Verū
 ut huius rei potior soliditas
 habeatur p quinquis ei quic
 struxit. t dirauit eccliam. licitū
 tū sit hanc bonę intentionis
 habere sollicitā. ut si sacerdotē
 seu ministrorū aliqd ex collatis
 reb, p uiderint defraudare.
 aut cōmonitionis honesta cōuen
 tione compescant. aut talia epō
 aut iudici corrigenda denunti
 ent. Et si talia epō agere tēp
 tat. metropolitano eius hec in
 sua ^{sinuare} rep curent. Si aut metrop
 politanus talia egent. regis hęc
 aurib, intamare nondifferant.
 Ipsi tam hereditib, in eisdē reb,
 non liceat quasi iuris pprii po
 testate pre ferre. non rapinam;
 n̄ fraudē ingerere. non uolen
 tiā quācūq, psumere. Si q̄s hęc

monita temerare p̄supserit.
 & male rapta cū confusione
 restituat. & ex cōmunicati
 onis annue sententiā sustinebit.

Tertulas. **Ex cō. agatenſi.** ccc lxx.

aut uineas exiguas & ecclē mi n̄
 utiles aut longe positas. paruis.
 ep̄s sine consilio fr̄m sine cessi
 tas fuerit distrahendi habeat
 potestatem. **Ex eodem.**

Fugiti uos etiam seruos domos su
 os. aut familias deserentes. qui
 & iā si re uocati fuerint teneri
 non possunt simulatione ab
 epō si uoluerit. aut si ita illi
 meruerunt distrahantur.

Siquis uero **Ex cō. agatenſi.**
 de clericis documenta quib,
 ecclē possessio firmatur. aut
 sub primere. aut negare. aut
 aduersariis fortasse tradere.
 dāpnabili & p̄sumenda abſti
 natione p̄supserit. que q̄d ab
 ſtractionē docum̄torū dāpni
 ecclē inlatum ē. & de ppriis
 facultatib, reddant & cōmu

none priuentur. hanc q̄ in
dampno ecclē infirmitatē
ecclē impie sollicitati atadi
torib. susceperunt. p̄ senten
tia ferantur. *Ex eodem.*

Siquis ep̄s condito testam̄to ali
qd̄ de ecclesiastica uis p̄prie
tate legauerit. Alio non ualeb
nisi tantū de uis p̄prie facul
tatib. suppleuerit. *Ex eodem.*

Manipia monachis donata
+ abbate non licet manu mitti.
Inuistū ē enī. ut monachis co
tidianū rurale opus facientib.
serui eorū libertatis ocio pou
antur. *Ex eodē. c̄ cilio toletano.*

Ep̄i qui nihil ex p̄prie suo ecclē
xp̄i conferunt libertos ex fa
milis ecclē. ad condēpnatio
nē suam facere n̄ presumant.
Impiū est enī ut qui res suas
ecclē. xp̄i non ē tulerit dāpnū
inferat. Tales igitur libertos
successor ep̄s absq̄ alia obpo
sitione. eius ecclē reuocabit.
Ex eodem. concilio.

Ep̄s qui mancipiū uis ecclē.
non retento ecclesiastico pa
trocinio manu mitti deside
rat. duo merita eiusdē & pe
culi corā concilio ecclē
cui p̄minet p̄ cōmutationē
subscribentib. sacerdotib.
offerat. ut rata & iusta inue
niatur definitio cōmutantis.
huus modi aut̄ liberto ad
uersus ecclē cuius uis ex
stitit. accusandi t̄ testifican
di denegetur licentia. Q̄d si
p̄supserit. placet ut frante
cōmutatione infirmitatem
p̄prie ecclē reuocetur.

Ex eodē. c̄ cilio.
Liberti quā quib. cūq̄ manu
missi sunt atq̄ ecclē patroci
nia cōmendati existunt.
Sacerdotali defensione. acui
libet insolentia p̄regantur.
Siue in statu libertatis eorū.
seu in peculio qd̄ habere
noscentur. *De heresibus ecclē
siasticis. ex cap. lib. i. titulo.*

Vt singuli epi. abbates. & abba
 tisse diligenter considerent.
 thesauros ecclesiasticos. ne p
 pfidiam & negligentia custo
 du. aliqd de gemmis aut de
 uasib. t dereliquo thesauro
 pditum sit. *Ex lib. cap. xviii*

Nulli liceat alienare rem im
 mobilem ecclie. Sive domu
 sive agru. Sive hortu. Sive
 rusticum mancipium. t panes
 ciuiles. neq. creditorib. specia
 lis i pothece titulo obligare.
 Alienationis aut uerbu etine
 at. conditione. donationem.
 pmutatione. et emphiteosios.
 ppetuu contractu. Sed omnes
 omnino sacerdotes. ab huius
 modi alienatione abstineant.
 poenas timentes quas leoma
 na confectutio minatur.

Si princeps uoluerit.
 rem immobilem scis locis psta
 re & accipere ab eo aliam
 immobilem rem. & comodo
 pmutatione contractare. licet

at hec facere ei cu diuina
 pragmatica sanctione ab eo
 promulgata. *Dep canis. Ex
 cap. ad beluacu. titulo. xx. i.*

Vt precarie & commutationes
 tempore uiduataru eccle
 siaru facte ab his qui loca
 eporu occupauerunt rescin
 dantur. & cu auctoritate
 ecclesiastica. t ciuili.
 si fiende sunt fiant.
It ex eadē re. cap. xvii.

Precarie aut anemine detreb.
 ecclesiasticis fieri psumant
 nisi quantum de qualitate con
 uenientia datur ex proprio duplu
 accipiat. ex reb. ecclie in suo
 tantum quid dedit nomine.
 Si res pprias. & ecclesiasticas.
 usu fructuario tenere uolu
 erit. Si aut res pprias ad p
 dimiserit. ex reb. ecclesiasti
 cis triplu fructuario usu in suo
 tantu quis nomine sumat. q
 sic eas queq. tractare. ut aliq
 naru reru dispensator e uenit.

non propriarū largitorū.

ccclv

Nulla potestate. **It̄ ex eodē**
quis cogatur facere p̄cipiam.
de reb. dō & sc̄is eius dicatis. cū
ratio et usus obtineat. **Neminē**
cui non uult contra utilitatē.
& rationē p̄stitū de p̄prio face
re beneficium. **Ex eodē.**

ccclvi

Vt p̄cipant de quinquennio in quē
quenniū. sc̄dm̄ antiquā con
suetudinē. & auctoritatē.
renouentur. **Decōmutationib.**

ccclxvii

Ut cōmutationes. **Ex eodē cap̄ xxviii.**

retū ecclesiasticarū ualde caue
antur. & subtilissime si ab quo
modo fieri debent inspiciant.
Que aut̄ inconsulte facte sunt. **ccclxxviii.**
iuxta decretū canonicū hilari
pape. quē illicitē decessor ep̄s
admisit. **Et ab aliis illicitē cō**
missa sunt. ab eo qui successore
em̄ decur. **It̄ ex cap̄ apud sc̄m.**

ccclxxviii

Precepta aut̄ regalia sup̄p̄caris
ecclesiasticis fieri. nec ratio
sint. nec auctoritas quolibet
modo p̄mittat. **Quō p̄cepta**

in iure ecclesiastico firmare.
indignū iudicet. necesse est
maiestatis regla. nisi ab eccle
siastico rectore p̄tantur.
Iisdem aut̄ custos eccle soler
tissime caueat. ne sui ordinis
& ecclesiasticę cōmunions
forte in memor contra aucto
ritatē p̄ceptū regum p̄ quocūq.
ad sententia fieri p̄cat.

Qui et si fecerit. non audiat.
Si aut̄ & obtinuerit regia dis
cretione. et episcopali iudicio.
Idem rescindatur & peccator in
uitiōs p̄ principis inusta sug
gestionē digne corripatur.

Sciam̄ etiā. **Ex eodē cap̄**
fideles n̄ri quia cessim̄ in si no
do uenerabilib. ep̄is. ne sup bene
ficia ecclesiastica t̄p̄cipios.
etiā si qui libet monasteriorū.
placatus in rationabiliter pe
tuerit. p̄cepta confirmationis
n̄re ullo modo faciam̄. & adeo
ab inrationabili peticione se
unusquisq. compescat. **It̄ ex eodē**

Vt missini omnib, p illorum. ceel xx.
missaticu denuntient. nec co
mutaciones reru. **T** mancipioz.
ecclesiasticoz. quilibet patus
sine licentia. et consensu uro.
presumat facere.

Neq mancipia ecclesiastica. quis
qua nisi ad libertate comuta.
videlicet ut mancipia que p
ecclesiasticis dabuntur in ec
clesia seruitute p maneant.
& ecclesiasticus homo q comu
tatis p petua libertate fruatur.

Quem semel dno consecratu:
ad humanos usus iam trans fer
ri non potest. **A**it enim lex. **S**i
quis mutauerit. & qd mutat. &
qd mutatum est. scificabitur
dno; **he ex. Adansi aciu.** ceel xxxi.

Inustum uidetur & impium.
ut mancipia. que fideles
uir. seu **f**emine. pre
medio anime sue do & scifei
consecraverunt cuiuscumq mune
ris pnt comutationis
comertio. iteru in se

cularem seruitute redigant.
cu canonica auctoritas seruos
fugitios tantu modo distabi
pmitat. **E**t ideo omes rectores
ecclesiaru summo pece caueant.
ne unius elemosina. alterius
peccatu fiat. **S**icut enim inde
cens est. ut ex libero seruus fiat.
Si absurdum ut ex ecclesiastica
dignitate seruus decidens.
humane obnoxius sit seruituti.
Die domine. Lxxv. caroli.

Statuimus quoq, scdm qd in lege **ceel xii**
dnt mandauit ut opera seruilia
dieb, dominicis non agantur.
Sicut genitor ms in suis synoda
lib, edictis mandauit. qd nec uir
ruralia exerceant. nec in uinea
colenda. nec in campis arando.
T metendo. **T** fenu secando. **T**
sepe ponendo. **T** in siluis stirpando.
T arbores cedere. **T** in petris labo
rare. nec domos struere. nec in
orto laborare. nec ad placita
conueniant. nec mercatus fiat
nec uenationes exerceantur.

quod in dominica die possit licere

Tria caritativa opera licent. *licet*. *licet*. *licet*.
licet fieri in dominica die. id est
+ hospitali a caritativa. uictualia. et
angaria. & si forte necessitas sit.
corpus cuiuslibet duci ad se-
pulchrum. *licet*.

Femine opera extrinseca non fa-
ciant in die domini. non capulent.
uestitudo non consuant. et lana
carpant. non licet linum battere.
aut in publico uestimenta la-
uare. nec uestitus tondere.
ut omnimodis honor & respectus
die dominica preseruetur.
sed ad missam sollempnia undique
conueniant. & laudent dominum
per omnia. que nobis in illa die
conferre dignatus est. *licet*.

Omnes dies domini cum omni ue-
neratione obseruare decreuimus.
& ab illicito opere abstinere.
et ut mercatus in eis minime
sit. ne placitum ubi aliquis
ad mortem et ad penam iudicet.
ne sacramenta uidentur. *Ex cap*

lib. i. cap. cxxxviii.

Vt mercatus die domini in nullo
loco habeatur. *Ne nullus*
episcopus. et infra positum die domini
causa iudicare presumat. *Ex*

Et nullus episcopus. et presbiter. et cler-
icorum. die dominico prepositum
cuiuscunque cause negotium
audeat iudicare. nisi hoc tan-
tum ut deo statuta sollempnia
peragantur. *Defestiuatibus*
Anni. ex cap. lib. ii. xxxii.

Festus dies in anno celebrare
sanctimus. id est diem domi-
nicum pasche cum omni ebdomada.
Diem ascensionis domini. Pentecostes.
Similiter & in pascha. Aplos.
Petri & pauli. Diem. et Nat-
uitate. Sancti iohannis baptiste.
Assumptione sancte marie.
Sancti michaelis. Sancti iemig-
Sancti martini. Sancti andree.
In nativitate domini dies. iiii. Octava
domini. A ephania domini. Purifi-
cacio sancte marie. Et
illas festiuitates.

martiriū . t̄ confessionum . obser-
uare decreuimus . quorū muna
queq; parrochia corpora req̄
esunt . **Exē adnpha eu .**

Festis dies celebrare sancimus
id est diem pasche . Similiter
fr̄ . ii . iii . iiii . v . ante missā
licentia fit . arandi . & seminan-
di . hortū t̄ vineā excolendi .
& sepem circūcludendi . ab
alio uero opere cessare decre-
uimus . Post missam autē ab
opere uacare . Pentec̄ . similiter
ut in pascha . Scī laurentii .
kt̄ . nou . omniū scōr̄ . Similit̄
dedicationes ecclesiarum .

Dei flectendo genua in dieb.

Quo sunt quidam . **festis exē nicano .**
indie dominicē genua flectentes .
& in dieb . pentec̄ . ut om̄a in
dieb . locis consonantur ob-
seruentur . placuit scō c̄ cilio .
fr̄antes dño uota p̄soluere .

Vt p̄bri plebib .
adnuntient . qđ in xl̄ ma . et
in ieiunio . iiii . temporum .

tantum modo admissarum
sollepnia adiuuante diaē .
genua flectere debeant . In do-
municis . & contra dieb . t̄ ceteris
festis . a uespera usq; ad uesperā
non flectant genua sed stan-
tes in curuatiorent . Ne quis
quā uno genu solatenus in
presso orare p̄sumat . Sicut
iudei uidentes dñm in eius
passione fecisse leguntur .
Sed utraq; genua terre figat .
At enim ap̄t̄s . Flecto genua
mea ad patre dñi n̄i ihū xp̄i

Ex terminanda omnino inre-
ligiosa consuetudo quā uul-
gus p̄scōrū sollepnitates
agere consuevit . ut populi
quidebent officia diuina
adtere saltacionib . & tur-
pib . inuigilent canticis . n̄
solum sibi nocentes . sed reli-
giosor̄ officis p̄strepentes .
hoc et enī Ab omni hispania

depellatur. Sacerdotū & iudicū
a concilio scō. eius comittitur.

Nesup mortuos canat. Unde sup
Laici qui ex cubias funeris obser-
uant. cū timore & tremore.
& reuerentia hoc faciant. Nullus
ibi p̄sumat diabolica carmina
cantare. non ioca & saltationes
facere. que pagani diabolo
docente adinuenerunt. Quis
enī nesciat diabolicū eē & n̄
solū a religione xp̄iana alienū.
Sed etiam humane nature eē
contrariū. Ibi cantari. letari. in-
ebriari & hacinnus ora dissol-
ui. & omni pietate & affectu
cantatis postposito. quasi de
frat̄na morte exultare. Vbi
luctus & planctus flebilis.
uocib. debuerat resonare.
p̄ amissione carnis. Patres
siquidē veteris ac noui testa-
menti mortēs scō. uiuorū
legimus multis in locis cū fle-
tu deplorasse. In nullo autem
loco quia a sc̄to recesserant.

exulasse. Nam & iacob patri
archam fleuit tota egiptus
septuaginta dieb. Et ioseph &
fratres eius cū patre deserrent.
in terram chanaan ad sepelien-
dū. celebrantes exequias ada-
ream athabel quesita est trans
iordanen. planctu magno atq.
uehementi in pleuerunt septē
dies. Tantis autē fuit planctus
ut locus inde nomen acciperet.
& de beato stephano legimus
qd̄ sepelire eum. Sive curauer-
unt timorati. & fecerunt plane-
tum magnū sup eum. Et ideo
talīs in epra letitia. & pestifera
cantica. ex auctoritate dī pe-
nitus int̄ dicenda sunt. Siquis
autē cantare desiderat. King
lyrison canat. Si n̄ alit̄ omnino
taceat. Si autē tacere n̄ uult.
statim ab omnib. bannatur
& adiretur. ut n̄ habeat ibidē
licentiā amplius consistere.
Sed recedat & ad ppriā eam mansio-
nē. In crastinū autē talit̄ coereat.

ut ceteri timeant.

Epi n̄ cōstituat.

p̄bros aut diaconos. aliter subiectos
ep̄o. nisi forte cū silio & uolun-
tate regionis ep̄i. Siquis autē
tale aliquid agere cōtrauerit.
irrita sit eius ordinatio & ipse
coerceatur a synodo.

Siquis ep̄s clericū ad alium p̄ti-
nentē audacter inuadere.
& in sua eccl̄a ordinare cōtra-
uerit. non cōsentiente ep̄o a quo
discessit. ordinatio huiusmodi
irrita cōp̄betur.

Item placuit ut quicūq; in ec-
cl̄a. t̄ semel legent. ab alia ec-
cl̄a ad clericatū non teneat̄.

Nullū absolute ordinari debere
p̄b̄m. aut diaconum. nequē libet
in gradu ecclesiastico. nisi spe-
cialit̄ eccl̄e ciuitatis. aut pas-
sionis. aut mart̄r̄i. aut monas-
terii. qui ordinandus est p̄nun-

ciatur. Qui uero absolute
ordinantur. decreuit sc̄a syno-
dus. irritā haberi huiusmodi
manus impositionē. & nusquā
posse ministrare ad ordinantis
inuitiam.

Vt nullus absolute ordinetur.
& sine p̄nuntiatione stabili-
tatis loci ad quē ordinatur.

Vt p̄b̄i n̄ ordinent̄.
priusquam examinentur.

Qui uero ex n̄ris parrochis.
aut ad titulū. aut absolute
ordinari p̄tuntur. nullatenus
ordinentur. nisi aut in loco
certo & religioso. t̄ etiam in
ciuitate saltē uno animo.
immorentur. ut de uita & con-
uersatione atq; doctrina illius
certitudo possit agnosci. Et
nemo absolute ordinare quē
quā p̄sumat. Sicut sc̄i sanx-
erunt canones.

Placuit ut quicūq; deinceps
ordinantur p̄ p̄nuntias affricandos.

litteſas accipiant abordina
torib. ſuis manu eorū ſubſcrip
taſ. continentef conſulē & di
em. ut nulla altercatio deſoſ
teriorib. t̄ anteriorib. oriat̄.

*Ut nullus alterius ſerūū ordi
nare p̄ſumat. Exepla leon̄ pp̄.*

Non admittantur paſſim ad
ordinē ſacrū quib. nulla na
taliū. nulla morū dignitat̄
ſuffragatur. & quia dominuſ
ſuiſ libertatē conſequi mini
me potuerunt. ad ſaſtigū
ſacerdotu tanquā ſeruilis
utilitat̄ hunc honore capiat
p̄uehantur. & p̄baridō poſſe
credatur. qui domino ſuo
nēdū p̄bare ſepotunt. Et poſt
pauca. Debet enī eē inmund̄
ab aliſ quidiuine militie
fuerit aggregand̄. ut caſtriſ
dominicis quib. nom̄ ei ad
ſcribitur nulliſ neceſſitatū.
uinculiſ abſtrahatur. *Exē.*

moſa eia cenſi. cap. xxxvi.

Si ſeruiſ abſente aut neſci

^{domino}
ente d̄no. ep̄o aut̄ ſciente.
diacon̄. aut p̄br̄ fuerit ordinat̄.
iſte in clericatuſ offitio p̄ma
neat. ep̄ſ aut̄ eum duplici
ſatiſ factione domino p̄ſol
uat. Si uero ep̄ſ ſerūū eum
eē neſcierit. quieſtimoniū
de illo p̄hibent. aut eū poſ
tulant ordinari. Simili rē
penſatione teneantur obſeruari.

Exepla innocenti pp̄.

Vt de aliena eccl̄a clericum
ordinare nulluſ ep̄ſ uſurp̄t.
niſi alteriuſ ep̄i p̄cib. exoriat̄
fecerit. t̄ ipſe ep̄ſ exoriatuſ
concedere uoluerit. hoc etiā
ſi noduſ ſtatut̄ necna. ut
abiectum ab altero clericū.
altera eccl̄a n̄ recipiat. *Exē.*

Quicumq; liberta. *colerano.*
tem ad dominuſ ſuiſ ita p̄cipi
unt. ut nullū ſibi met̄ meſ
obſequium patronuſ recerit.
Iſti ſi ſine crimine ſunt adle
reatuſ ordinē libere ſuſci
p̄iantur. quia directa manu

missione absoluti noscunt.

Qui vero noscenti obsequio manu missi sunt. p eo qd huc a patroni seruitute tenent obnoxii nullatenus sunt ad ecclesiasticu ordinem p mouendi nequando uoluerit eoru dominiant ex clericis serui. *lit. ex cap. titulo. LXXIII.*

Silicet clericos pabile sunt & doctrine. epis consecrandos suisq. in ecclesiis constituendos obtulerint. nulla qualibet occasione eos reiciant. *De seruoq. ordinatione. Ex eode. cap. LXXII.*

De seruoꝝ ordinatione qui passim ad gradus ecclesiasticos indiscrete pmouentur. placuit omnib. cu sacris canonib. concordare debere. & statutum: ut nullus epox. deinceps eos ad sacros ordines pmouere psumat. nisi prius a dominis ppiis libertate consecuti fuerint. Et si quilibet seruus domini sui fugiens. aut latrans. aut adhi

bras testib. munere e ductis t corruptis. aut qualibet calliditate. t fraude ad gradus ecclesiasticos p uenerit. de cretume est ut deponatur. & dominus eius eum recipiat. Si uero auus aut pater ab alia patria maliam migrans. in eade p uentia filiu genuerit. & ipse filius ibidem educatus. & ad gradus ecclesiasticos pmotus fuerit. utru seruus sit. ignotum sit. Et post ea ueniens dominus illius legib. eum adquisierit. sancitum est. ut si dominus ei illi libertatem dare uoluerit in gradu suo p maneat. Si uero eu catena seruitutis acastis domuncis abstrahere uoluerit. gradu p natiat. quia iuxta sacros ednones. uilis psona manens sacerdotii dignitate fungi non potest. *De peculiare seruoꝝ*

De reb. uero illoru. t peculiare. quia dominis ppiis libertate donantur. ut ad gradus eccle

siasticos iure p̄moucantur. sta-
tutū est. ut in potestate domi-
norū consistat. utrū illis cēde-
re. an sibi uindicare uoluerint.

De speculo ordinatorum.

Ceterū si post ordinationē aliq̄d
adquisierit. illud obseruandū ē
q̄d in canonib. de consecratis
nihil habentib. constitutum est.

De ecclesiarū seruis.

De ecclesiarū uero seruis cōmune
sententia decretū. ut archi-
ep̄i p̄ singulas p̄uincias consti-
tuti nr̄am auctoritatē. suffra-
ganei aut̄ illorū exemplarilli-
us penesse habeant. Et quando
cumq̄ de familia eccl̄e. ualis
inuentus aliquis ordinandus ē
In ambone ipsa auctoritatē
coram populo legatur. & corā
sacerdotib. & omni clero. ante
cornu altaris. Sicut in nr̄a
auctoritate continetur. remota
qualibet calliditate libertatē
consequatur. & tunc demum
ad gradus ecclesiasticos p̄moueat.

De monasteriorū familiis.

Similit̄ quoq̄ de his agendū ē
quos laici de familia eccl̄arū.
ad sacros ordines p̄mouere
uoluerint. Sed & de his quos
p̄positi canonicorū aut mo-
nachorū ordinandas expe-
terint. eadem forma seruanda ē.

Exemplar libertatis. sup̄ iuratiō.

Auctoritas ecclesiastica patent̄
admonet. insup̄ & maiestas
regia canonicę religioni as-
sensū p̄bet. ut quęcūq̄ ad sa-
eros ordines ex familia p̄pria
p̄mouere eccl̄a queq̄ delegent.
In p̄sentia sacerdotū. canonicorū
simul & nobiliū laicorū. eius
cui subiectus est. Sub scripta-
ne. sub libertatis testam̄to sollemp-
niter roboretur. Idcirco ego
indī nomine ep̄s. Abba. t̄ qui
libet alius. annuente xp̄o sc̄e
ill. eccl̄e rector. quendā eccl̄e
nr̄e famulū nomine. ill. sacris
ordinib. oblatū ad altaris
cornu nobiliū uiroꝝ. in p̄sentia

hoc auctoritatis testamtu
 statuo. Ita ut abhodierna die
 & tēp̄ bene ingenuus atq;
 omni seruitutis uinculo securus
 p̄ maneat. tanquā si abinge
 nus parentib; fuisset p̄ creatus
 t̄ natus. eandemq; p̄ gat par
 tē quā cūq; uolens canonice
 elegerit. Ita ut deinceps nec nob
 neq; successorib; nr̄is ullū debe
 at noxie conditionis seruitū.
 Sed omnib; dieb; uite sue sub
 certa plenissimaq; ingenuitate
 Sicut alii ciues romani p̄ hunc
 manu missionis atq; ingenui
 tatis titulū. bene semp̄ ingenu
 us atq; securus existat. De suo
 uero peculiari qd̄ habet. t̄ qd̄
 abhinc. t̄ deinceps assequi
 poterit faciat inde scdm̄ cano
 nicā auctoritatē libere quicqd̄
 uoluerit. Et ut hęc ingenuitatis
 pagina inuolabilē optineat
 firmitatē manu p̄pria illam
 roborauim. **Exemplar libertatis.**

Qui debitū sibi nexū atq; cōp̄cedis

relaxat seruitū. p̄miū infu
 turo apud dñm sibi p̄uenire ndū
 bitat. Qua x̄p̄t ego indī nomine
 ill. p̄ remedio anime mee. t̄ c̄na
 retributione in eccl̄a sc̄i petri.
 t̄ ipsius sc̄i sub p̄sentia ep̄i. t̄ sacer
 dotū ibi consistentiū. ac nobiliū
 laicorū ante cornu altaris istius
 eccl̄e absoluo seruū meū. ill. p̄
 hanc cartam absolutionis & in
 genuitatis. ab omni uinculo ser
 uitutis. Ita ut ab hac die eccl̄e in
 cept̄ ingenuus p̄ maneat tanquā
 si ab ingenuis parentib; fuisset
 natus. t̄ p̄ creatus. eam ^{de q;} p̄ gat par
 tē quā maluerit t̄ quam p̄i auc
 toritas canonica p̄mittat. Et
 sicut alii ciues romani uitam
 ducat ingenuā. Nulli aut̄ here
 dū meoꝝ. ac p̄ heredū. nec cui cūq;
 alię p̄sone quecquā debeat ser
 uitutis. t̄ libertatis obsequium.
 nisi soli dō cui om̄a subiecta sūt.
 t̄ p̄ cui amore ipsum deuotus
 ad eius seruitū obtuli. Peculi
 are uero suū qd̄ eidē d̄s dederit.

& deinceps dō auxiliante la-
borare potuerit. concessum
impetuum habeat. ut inde fa-
ciat que qd illi placuerit sedm
ecclesiasticas sanctiones. Siq̄s
uero qd futurum eē non credo
si ego ipse. aut aliquis debere
dub. meis. **T** que libet appposita
persona. contra hanc ingenui-
tatis cartam uenire tēptaue-
rit. aut eam quolibet modo
infringere uoluerit. **A**n pri-
mitus iram dī incurtat. & ali-
minib. scē dī eccle. extraneus
efficiatur. **E**t insup eulitē
intulit. **L**x. solidos p̄soluat.
& qd̄ repetit eum dicare n̄ ua-
leat. **S**ed p̄sens ingenuitas.
mea t̄ aliorū bonorū homi-
nū manib. roborata cū stipu-
latione sub nixa omni tēp̄re
maneat inconuulsa.

Debent aut̄ sup̄ scripte inge-
nuitatis carte. non solū nom̄
illius qui has fieri rogat. **S**ed
etiā nomina sacerdotū. & no-

bilium laicorū. qui ibi adfuer̄
in ordine digesta cū signis
ppria manu impressis t̄ t̄nēn.
Nam sine horū astipulatione.
pagina auctoritate testium
nudata p̄nihilō deputatur.
Oportet etiā ut locū die annū.
& consulem. inductionē. infi-
net̄ in margine adnotatā
habeat. In hunc modū. Actū.
ill. ciuitate. In domo scī p̄s̄n.
kt. ill. anno dominice incar-
nationis. ill. regnante ill
rege. & p̄sidente in cathedra
sup̄ra dicte ciuitatis ep̄o. ill.
in monasterio. ill. **I**ndiet. ill.
Indi nomine felicē amen.
Act enī romana auctoritas.
Quecūq; leges sine die. & con-
sule fuerint p̄late. n̄ ualeant.
Infringendi sunt p̄te. **V**nde sup̄.
rea laici. ut sciant qd̄ nulla
tenus alio loco manu mittere
pprios possunt seruos. quos do-
minicus castis aggregan. de-
creuerunt. nisi in sacro scā ec-

clā ordine sup̄ notatā. Quom̄
 enī clerici extra ecclā liber-
 tatem consequi possunt. quia
 lege mundana extirpatisunt.
 & quib; int̄ dicitur ne ad secu-
 lare iudiciū pcedant. quom̄
 seculari iudicio a iugo seruitu-
 tis absoluantur. Sed fortasse
 dicit aliq̄s. Clericus fieri n̄ p-
 mitatur. nisi ante susceptū
 clericatus officii ingenuita-
 tis dignitate potiatur. Reue-
 ra uerū dicit. Et ideo qd̄ infir-
 man. t̄ uituperari potest p̄ ca-
 ueri debet. **Vnde sup̄.**

Non solū aut̄ qui ad clericatus
 ordinē pmouendi sunt in ecclā
 manu mittendi sunt. uerū etiā
 hi quo quisq; p̄ remedio anime
 sue & mancipari uult. Scdm̄
 legē mundanā in ecclā absol-
 ui debet. & eiusdem ecclē
 patronio cōmendari. Scrip-
 tum quippe est in facto fran-
 corum. **Ex pacto.**

Hoc etiā uolum̄. ut qualiscūq;

francus ribuarus. seruū suū
 p̄ remedio anime sue scdm̄
 legem romanā liberū facere
 uoluerit. **Ut in ecclā coram**
 p̄b̄is. diaconib;. **Seu cuncto**
 clero & plebe in manu ep̄i
 seruū cū tabulis tradat. **Et**
 ep̄s archidiacono iubeat ut
 ei tabulas scdm̄ legem roma-
 nā. quā a ecclē uiuunt scri-
 bere faciat. **Et tam ipse quā**
 & omnis p̄ creatio ei liberū
 p̄ maneant. & sub tuitione
 ecclē consistant. & omne
 redditum status sui ad ecclā
 p̄ soluant. & non alicubi nisi
 ad ecclā ubi relaxati sunt
 mallū teneant. **Et si absq;**
 liberis discesserint. nullum
 aliū nisi ecclā relinquant
 heredem. **Ex lege romano.**

Imperator constantinus. aug.
 osio ep̄o cordubensi.

Qui manu mittendi in sacro
 scā ecclā habuerit uolun-
 tate tantū: ut sub p̄ sentia

sacerdotū seruos suos uelit ab
soluere. nouerit eos suscepta
libertate ciues eē romanos.

Nam si clenci mancipus suis
dare uoluerint libertatē. etiā
tantū fuerint absoluti maneb.

Sicut ciuib. romanis integra
& plena libertas. **Exē Tribu**

Vt nulli deseruili. **mensi.**
conditione ad sacros ordines
promoueantur. nisi prius ado
minis. p. prius legitimā liber
tatē consequantur. Cuius
libertatis carta ordinationē
in ambone publice legatur.
& si nullus contradixerit rite
consecrabitur. Porro Si postea
de gradu deciderit. eius sit
conditionis cuius fuerat ante
gradum. **Exē. Neocesariensi**

Pbr ante. xxx. m. de ordinat
etatis sue annū nullatenus
ordinetur. licet ualde sit dign.
Sed ob tempus. Nam dñs n. r. t.
xxx. ^{ma} etatis anno baptizat.
De d. Exē. cartaginensi.

Item placuit ut ante xxv. an
nos etates. nec diaconi ordinent.
nec uirgines consecrentur.

Ex epla. Felicii. pp.

Quignitur partē digitis sibi ab
scidit uolens. hunc ad clerū
canones non admittunt. qu
uero casu hoc accidit. & cleric
possunt fieri. & si in clero fue
runt reperi non abici. **Ex epla**

Igelasii pp. de inlit. teratos p. n. s.

In lit. teratos quoq. aut aliqua
partē corporis imminutos.
nullus p. sumat ad clerū pue
here. quia nec lit. teris carens.
sacris eē potest aptus officii.
& uiciosū nihil dō profusus offer
ri. legalia p. cepta sanauerunt.

Similit̄ quis se ipsos abscidunt.

Nec criminiosi ad clerū admit

tantur. at em̄ apls. manus
nemini cito imposuerit. neq.
cōmunicauerit peccatis aliorū
Ex epla. de epla. ecc. x.

Vsq. adeo sane cōperim̄ inlici
ta queq. p. rumpere. ut de morib.

similib. q. passionib. in rebus
mysteria sacrosca tractare
tribuat. **Et** post pauca. Si
corpore sauitatū aut delibē
nequaquā scā contingere. lex
diuina p̄hibet. quanto magis
doni celestis dispensatores non
conuenit. qđ est deterius m̄te
p̄culsos. **de cetero auctorianensi.**

Quis quies concubinis filios
habent uxores legitimas ha
buerunt. & defunctis uxorb.
sibi concubinas publice sociant.
In obseruandū censuimus ut sic
eos qui iā clerici p̄ ignorantia
ordinati sunt non remouemus.
lataum. nec ulterius ordinent.

lax. melidensi. cap. LXIII. Decadere.

Raptores igitur uirginū &
uiduarū quicquā postea uo
luntate parentū eīs quasi de
sponsatas subdotalici nomine
in iugium duxerunt publice
penitentis subiugentur. & post
publicā penitentia. ne in peius
corruant. iterū conuenientes

de cetero elemosinis. & ceteris
quib. cūq. saluifice conuersa
tionis actionib. insequere p̄
curent. usq. quo ab opere con
iugali ex consensu se ualeant
abstinere. **De filiis n̄ legitimis.**

Fili uero ex huiusmodi utri
perabili coniunctione ante
coniugium minus laudabile
p̄creati ad ecclesiasticā dig
nitatē nullomodo p̄uehant.
nec de tali coniugio generati
ecclesiasticis ordinib. applicent.
nisi forte eos aut maxima ec
clē utilitas. et necessitas pos
tulet. aut euidentis meritorū
p̄rogatiua cōmendet.

Si quis incestas. & nefarias nup
tias inierit. nec uxore ^{t habore} habenti
uideatur nec filios. Nam hi qui
ex huiusmodi conceptione nati
fuerint. quā uis uideantur
nasci. patrē nullatenus habere
censentur. & tamquā sive
adultero c̄cepti fuissent de
putantur.

Eos itaq; quos publice leges
non admittunt. sed uelut infā
mie maculis resp̄sos respuunt.
& quasi degeneres despiciunt.
ecclesiastica dignitas nulla
tenus recipit. p̄sertim cū nihil
maculosū dō r̄te possit offer
ri. t̄ eius seruitio applicari.

*Ut nullus alterius suscipiat
clericum. in can. a p̄lox.*

Ep̄s a pud quē moratus clen
cos alterius eē confiteri.
si contra eos decretam cessatio
nē p̄nihil reputans tamquā
clericos fortasse suscepit.
t̄ ut magister inquietudinis
cōmuniōne priuetur.

Ex decretis leonis pp̄.

Alienum clericū inuito ep̄o ipsi
us nemo suscipiat. nemo solli
citus nisi forte ex placito
caritatis. Idm̄ dante accipi
entemq; conueniat. Nam
grauis iniurie reus est. quide
fr̄s eccl̄a ulq; est utilis. aut
p̄ciosius. audeat t̄ abicere.

t tenere. *De trans fugis clericis*
Itaq; si intra p̄uertiā res agit.
trans fugam clericū ad eccl̄am
suam metropolitā redire
compellat. Si autē longius
recessit. sui p̄cepta auctori
te reuocabitur. *Vnde sup̄.*

Fugitiuū uero clericū aut mo
nachū deserentē disciplinā.
uelut contēptorē placuit
reuocare. *Ex dictis basilicē.*

Siquis eum quid discretionem
ecclesiasticam non ferens fugā
meditari agnouerit. Sinon
statim p̄didert. p̄ditionis il
lius partip̄e seē nondubit.
& tam diu a conuentu fratū
sequestrandus est. quā diu ille
ualeat reuocari. *Ut clerici
cū ep̄is. ep̄isui p̄ficiant.*

Siquis clericus. *in can. a p̄lox.*
aut laicus. ad alterā p̄perat
ciuitatē & suscipitur p̄t cō
mendatitias ep̄l̄as. & qui sus
cepit & qui susceptus. cō
muniōne priuetur. *Ex antio.*

Nullus peregrinorū sine pa-
cificis. id est cōmendatis
suscipiatur epistolis. **Exē**

Peregrinos clericos. **calcedonē**
electores in alia ciuitate
p̄cōmendatis litteras ep̄sui
nūquā penitus ministrare
debere. **Ex ē agatenſi.**

Pbr̄. aut diaconus. aut clericus.
sine antistitis sui ep̄tis am-
bulans cōmunione ei nullus
impendat. **Exē calcedonenſi.**

Omnes pauperes & indigen-
tes ecclesiastico auxilio cū
p̄ficiantur cum p̄batione
ep̄istolū. **Et ecclesiasticis paci-**
ficis tantum modo cōmendare
deceimus. & non cōmenda-
tis litteris. **Propt̄ q̄d cō-**
m̄daticias litteras honora-
tionib; tantū modo p̄sonis
p̄ficiant conueniat. **Exē d̄ c̄c̄it.**

Clerici sine cōmendatis ep̄s-
tolis ep̄sui licentia n̄ patiant̄
euagandi. in monachis quoq;
p̄sentis sententię forma seruet̄.

Vnde sup̄. in eadē. ap̄toz.

Nullus ep̄ox. peregrinorum.
p̄broz. aut diaconoz sine cō-
mendatis suscipiantur ep̄tis.
Et cū scripta detulerint. dis-
cutiantur adtentius. & ita
suscipiantur. **Amarius ep̄s dixit.**

Exē. Sardiscenti.

Illud quoq; statuat sc̄itas ur̄a
ut nulli ep̄o liceat alterius
ep̄i ciuitatis ministrū ecclesi-
asticū sollicitare. & in suis
parroechiis ordinare. **Vnde sup̄.**

Osuis ep̄s dixit. **Et hoc uniuers-**
si constituumus. ut quicumq;
ex alia parroechia uoluerit
alienum ministrū sine c̄sensu
ep̄i ipsius & uoluntate ordinare.
non sit rata ordinatio eius.

Exē Laodicensi.

Quod non oporteat sacerdotē
et clericū sine litteris p̄ficisci
canonicis. **Exē. meldensi. cap̄ l.**

Vt p̄br̄i uel quilibet clerici in
alterius parroechiā suā sine
formata non recipiantur.

neq; retineantur nec etiā mi-
nistrare sinantur. Criminati
autē ab omnib. excludantur
& exciāntur a parochiis
in quib. delitescunt. usq; quo
ad eum reuertantur ep̄m.
a quo auzugisse noscuntur.
Ex eodē concit. cap. L.

Quicū seniorib. suis de alius
punctis ad mās. punctas
ueniunt. sine formata minis-
trare non p̄mittantur. Quā
ēsi adulescent & ministrare
idonei inuenta fuerint. inſi-
antur. quā religioſe atq; ſci-
dioſe ſacrū minisrū pagant
& in quib. locis illud agere n̄
debeant. *De clerico. Ex eod.*

Clerici uero ſi ab huius modi
hominib. ad ordinandū offe-
runtur inſtrui debent. ad ep̄os
ex quorū parochiis aſſūpti
ſunt. eos remittant. & aut ibi
ordinentur aut litteras cano-
nicas ab ep̄o ex cuius diocetis
ferant ſicut canonica docet

auctoritas. *Nicena ſynodus.*
hunc ordinē int̄ ep̄os in faci-
endis epl̄is ē ſeruandū eē. inſi-

Grega elementa littere *L*it-
tarū numeros etiā exprime.
nullus qui uel tenuiter greci
ſermonis noticiā habet ig-
norat. Ne igitur in faci-
endis epl̄is canonicis qualis mos
latinus formatūſ appellat.
aliqua fraus falſitatis temere
p̄ſumeretur. hoc a patrib.
ccc. x. viii. nicena cōſtitutūſ
ſaluberrime inuentūſ eſt
& conſtitutūſ. ut formatūſ
epl̄e hanc calculationis ſue
ſupp̄tationis habeant ratio-
nē. Id eſt ut aſſumantur in
ſupp̄tationē prima greca
elementa. patris. & filii.
& ſp̄s ſc̄i. id eſt. π. ρ. λ.
Que elementa octid genarum.
Petr̄ quoq; ap̄t̄i prima littera.
id eſt. π. qui numerus octo-
ginta ſignificat. Eius q̄ ſcribit̄
epl̄am prima littera cui ſcribit̄

.I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII. VIII. X. XX. XXX. XL. L. LX. LXX. LXXX. A. B. Γ. Δ. Ε. Σ. Ζ. Η. Θ. Ι. Κ. Λ. Μ. Ν. Ξ. Ο. Π. α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. υ. φ. χ. ψ. ω. ϰ.

Secūda Accipiens tertiam. Cui
tatis quoq; deq; scribitur quar
ta. & indictionis quecumq;
est illius temporis numerus
Assumatur atq; ita his omib;
lit. tenis grecis que ut dixim;
numeros exprimunt. In unū
ductis. unaq; collecta fuerit
summā septimā teneat. Addat
preterea separatim in septa
cimā nongentū & nonum
numeros. qui scdm̄ greca ele
menta significant. **A. M. H. N.**

Interigitur p̄dicte littere
grecę. **I**dest Π. γ. Α. et pri
ma littera ex nomine patri.
Idest Π. Δ. Lx. & i. efficiunt
numeros. Π. enimq; est prima
in nomine summi patris. Lxxx.
numerat. γ. uero que est pri
ma. in nomine filii. cccc.
numerat. **A**uero que prima
in nomine sp̄s sc̄i unū indicat.

Si addas. Π. que in nomine
petri ep̄p̄ma. idest. Lxxx.
Δ. Lvi. repperies. **A. M. H. N.**

uero qđ in fine p̄dicte epte
scriptū ē. ac viii indicat.
A. enōn. unū. M. xl. h. viii.
N. L. num. qui ac. viii. effi
ciunt numeros. siue summā
totā simul ungas. **dclxx**
epta numeros tenet. **Grecę**

Sed p̄t minus sc̄i **Litterę.**
entes ponenda uidentur
elementa ipsa greca. cū nume
ris propriis.

.I. II. III. IIII. V. VI. VII. VIII. VIII.
X. XX. XXX. XL. L. LX. LXX.
LXXX.

A. B. Γ. Δ. Ε. Σ. Ζ. Η. Θ. Ι.
K. Λ. Μ. Ν. Ξ. Ο. Π. α. β.
γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. υ. φ. χ. ψ. ω. ϰ.

Numerantur aut̄ ita. **MIA.**
DIA. ΤΡΙΑ. Τεε cεpa. Πεντα.
εζ. εντα. Ο ΓΑΛ. ΝΙΑ. ΔΕΚΑ.
ΙΚΟΤΙ. ΤΡΙΕΝΤΑ. CΕΡΕΝΤΑ.
ΝΙΤΗΝΤΑ. ΕΞΕΝΤΑ. ΕΒΔΟΜΙΝΤΑ.
ΟΒΔΟΜΙΝΤΑ. ΕΝΝΕΝ ΝΙΝΤΑ.
ΕΚΑΤΟΗ. ΔΙΑ ΚΟC. ΤΕΤΡΑ ΚΟC.

NENTA KOC. AAKOC. EPTAKOC.
OΓA AKOC. ENNA KOC. HEXIAE.

Exemplar ecclē formate.

In nomine. N. patris. et y.
filii. et a. sps scī. Rathbodus
scē treuerensis ecclē ac plebis
ipsius humilis famulus.

Ruotbro reuerendo scē me
rensis ecclē anastasi. In xpo
pastor. principe mansuam
cum gaudio. spernitatis. ac
ppetuitatis glam. ^{Decreta} Decreta
scōrū trecentorū decem &
octo patrū. nicea constitu
torū saluberrima seruantes.
dō dignā piāmq; fratnitatē
urām canonicę adgredim.
& sub nomine formate epte
reuerentē urām scitatem
adimus. uobis uidelicet
intimando quia p̄sentipbro
nrō nomine. Gislemaro has
dimissionas dedimus lre
ras. quē in nra diocesi ec
clesiastice educatum deor
dine clericatus adp̄biterat

p ueximus gradū. ut his
canonicis munitus apicib;
cū nra licentia ei in nra par
rochia subdefensione ac
regimine urę care dilecti
onis degere liceat. Illūq;
in sinu scē matris ecclē cano
nice fouendū. ac regendū
uobis cōmittimus. hanc ego
eptām grecis litteris hinc
inde munire degeuimus.
& anulo ecclē nrę bullare
cen suimus. Xps pastorum
princeps nrē uentu beati
n sri. cui specialitē ouile
dominū cōmissum est.
fratnitatē urām ad custodia
endam sui gregis diu nob
conseruet. incolumen.
A M H N. N. Y. A. N. P.
O. C. Y. O. A M H N.
Summa horū mille. d. xxv.
viii. Data treuens. id.
octab. anno domiē incarnat
d cccc vi. Indē viii.
N. Y. A. N. A. A. P. A. O. E. A. A.

Reuer^{en}tiſſimo & ſciſſimo
Rahbodo ſcē treuerenſis ecclē
 Archiepo. Aado uurdunenſis
 ecclē deuotus gregis xpī famu
 lus. in dño uero rege ſumme
 felicitatis beatitudine. Cū
 ſcā catholica ecclā prompta
 ſit ſequi documenta euan
 gelica que dicunt. qui recipit
 pphetam in nomine pphete
 mercedē pphete accipiet.
 Et qui recipit iuſtū. & ceter.
 Et apłs iubeat hospitalitatē.
 ſectan. & neceſſitatib. ſcōx
 uirōrū cōmunicare. Tam qui
 cauēnata habent ſuā cōſcien
 tiam dicentes ſecē ſymplices.
 cū ſint aſtucia diabolica reple
 ti & p opere pietatis dicunt
 ſe de loco ad locū tranſire. cū
 ſint ſua malicia faciente fugi
 tui. & dicunt ſecē miniſterio
 ſacro inſeri cū non ſint. Statu
 titū eſt aſcīs patrīb. neminē
 clericū alienū & ignotum
 recipi ab aliquo epō & intro

nizate in ſua ecclā niſi habe
 at appno epō epłam que in ca
 nonib. nominatur formata.
 Ideo notū facimus patnitati
 urē. quod pſent fratn̄ horū
 ut tatarū portitor nomine.
 adruinus. non p ſua nequitia
 expulſus eſt a nob. Sed poſtu
 lantib. fratn̄ n̄r̄ eo qd ex fa
 milia n̄ra fuit. fecim̄ ei liber
 tate receptā acornu altaris
 canonice & ordinatum cum
 ad gradū pbri. Cui etiam baſ
 diſiſſorias. ſiue cōmendati
 cias lit tatal fecimus. et cū
 aduam dilectam fratn̄itate
 dirigimus. ut in uia parrochia
 ſub urō ſacro regimine & de
 ſenſione conſiſtere ualeat.
 Ego in quā. In nomine. n̄. patris.
 ꝑ. et filii. et d. ſp̄s ſc̄i. & in u
 nitate ſcē ecclē in qua p̄to
 datum eſt uis ligandi atq.
 ſoluendi abſoluo dādo humilis
 ep̄s. R̄m̄ adruinū deciuuta
 te uurdunenſi. Indictione.

viii. Et licentiā douobis
rathbodo uenerabilis archi
ep̄s inronitandi eū in quacūq.
ecclā uul uisur̄ parrochiae.
Dilectā pat̄nitatē ur̄am uir
tutū florib; insignitā om̄ps
d̄s conseruare dignetur. Am̄.
n. y. a. n. a. a. p. a. o.

Data v. id mai. Anno dominice
incarnat. decce vi. Indict. viii.
De ordinat̄ ex ep̄la gelasii pp̄.

Ordinatione p̄b̄roꝝ & diaconꝝ.
que nisi certis tēporib; & dieb;
exerceri non debeant. quarti
mentis ieiunio. Septimi. & de
cimi. Sed etiā quadragesimalis
initii. ac mediana quadrage
sime. die sabbati ieiunio circa
uesperā nouerint celebrandis.
Nec cui libet uilicid seu p̄br̄m.
seu diacon̄. nisi p̄ferre quidam
ipsos fuerint ordinati aliq̄s
p̄sumat unde lex nā tenenti.

Ep̄s quando ordinationes
facere disponit. om̄s qui ad sa
crū ministeriū accedere uo

lunt. feria quarta ante ipsam
orationē euocandi sunt ad
civitatem unā cū archi p̄b̄ris
que eos representare debent.
Et tunc ep̄s elatere suo dirige
re debet sacerdotes. & alios
prudentes uiros. gnaros legis
diuine. exercitatos in ecclēsi
asticis s̄ntionib; quorū dnan
dorū uita. genus. patriam.
etate. institutionē. locum.
ubi educati sunt. Si sint bene
litterati. Si in lege d̄ni instruc
ti. diligenti inuestigent. Ante
om̄a si fidem catholicā fir
mit̄ teneant. & uerbis sim
plicib; adserere queant. Ipsi
aut̄ quib; hoc cōmittitur.
cauere debent. ne aut fauoris
grā aut cuiuscūq; muneris
cupiditate in lecti a uero de
uotū. ut indignū & minus ido
neum ad sacros gradus susci
piendos ep̄i manib; applicent.
Quod si fecerint. & ille qui indig
ne accessit ab altari remouebit.

Et illi quid non sancti spiritus uendere conati sunt. coram deo iam condegnati ecclesiastica dignitate carebunt. **I**gnitur presbiteri continuos dies diligenter examinentur. & sic sabbato quibusdam inuentis episcopo referentur.

Hic qui ordinari petuntur. nullo modo latenus ordinentur nisi in loco certo & religioso. **T**etiam incivitate saltem uno anno impendentur. ut de uita & conversatione atque doctrina illius certitudo possit agnosci. **Q**ualiter episcopus ordinandus examinetur. **Ex**emplum.

Qui episcopus ordinandus est. **C**artaginata examinetur. **S**i natura prudens est. **S**i docibilis. **S**i moribus temperatus. **S**i uita castus. **S**i sobrius. **S**i semper sui negotii cauens. **S**i humilis. **S**i affabilis. **S**i misericors. **S**i litte reus. **S**i in lege domini instructus. **S**i in scripturarum sensibus cautus. **S**i in dogmatibus ecclesiasticis exercitatus.

Et ante omnia si fidei dogmata uerbis simplicibus adserat. id est patrem & filium. et spiritum sanctum. unum deum esse confirmans. **T**otamque trinitatem. deitate coessentialem. & consubstantialem. et coeternalem. & eo omnipotentem. predicans. **S**ingulam quaque in trinitate personam plenam deum. & totas tres personas unum deum. **S**i incarnatione diuinam non in patre. neque in spiritu sancto factam. **S**ed in filio tantum credat. ut que erat in diuinitate dei patris filius. **I**psa fieret in homine hominis matris filius. **N**is uetus ex patre. homo uetus ex matre carnis ex matris uisceribus habens et animam humanam rationalem. **S**imul in eo in utriusque nature. id est homo & deus. **U**na persona. unus filius. unus christus. unus dominus creaturarum omnium que sunt & auctore & dominus. et rector. cum patre & spiritu sancto omnium creaturarum. **Q**ui passus est uera carnis passionem.

mortuus uera corporis sui
morte. resurrexit uera car
nis sue resurrectione. **T**resup
tione. In qua ueniet iudicare
uiuos & mortuos. Querendū
etiā ab eo sinou & uerens
testamenti. id est legis et p
phetarū. & aptorū unū eundēq.
credat auctore et dñm. **S**idua
bolus non p conditionē. sed p
arbitrium factus sit malus.
Querendū etiā ab eo. **S**icre
dat huius quā gestamus. &
non alterius carnis resur
rectionē. **S**icredat iudiciū
futurū & recepturos singulos
p his que in hac carne gesserūt
& poenas. & p̄mia. **S**inuptias
non in p̄bet. **S**isecunda matri
monia non condēpnet. **S**ic ar
niū p̄ ceptionē non culpā.
Sipenitentib. reconciliatis
cōmunicet. **S**inbaptismo
om̄a peccata. id ē tam illud
originale contractū. quā
illa que uoluntaria admissa

sunt dimittantur. **S**ixtra
ecclām catholicā nullus sal
uetur. **C**um in his omnib. ex
aminatus plenē instruct
reptus fuerit. tunc ordinet̄.

Qualit̄ p̄br. & diaē.
ante ordinationē. & post
ordinationē examinent̄.
& qualit̄ de suo ministerio
discutiantur. **I**n principio
istius libelli satis expressū
ubi scriptū ē. **Q**uid sit ap̄ro
requerendū. **E**t ideo super
fluum uidetur repeti & re
tari qđ iam confiat eē notatū.

INCIPIT LIBER. SECUNDVS.
In superiori libello. qđ ep̄o. &
eius ministris & clericis
uiris sit agendū. et in sud sy no
da requerendū. ex parte no
tauimus. **N**unc qđ cū laicis
& secularib. sit agendū. & age
re oporteat p̄ ut dñs dederit
p̄ curramus. **Exc. Rotomagensi.**
Cum ep̄s suam diocēsim curat.
Archi diaē. & Archi p̄br eum